

Gorenjski Glas

PETEK, 5. MAJA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 36, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Določili lokacije za grafitiranje

V Mestni občini Kranj, kjer se pogosto srečujejo s težavo uličnih poslikav na tuji posesti, so določili pogoje in lokacije, na katerih je grafitiranje dovoljeno. Poskušali bodo zagotoviti še sredstva za odstranjevanje neprimernih grafitov.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Kranjski urad za okolje in prostor je septembra lani na pobudo mestnega sveta pristopil k urejanju problematike uličnih poslikav na tuji posesti. »Te pogosto enačimo z vandalizmom, po drugi strani pa je ulična umetnost, kot so grafiti (poslikave s črkami), street art (slike, ilustracije) in murali (umetniške stenske poslikave), del umetniškega likovnega izraza in sestavni del urbane kulture,« so pojasnili na Mestni občini Kranj (MOK), kjer si želijo več kakovostnih in

sporočilnih poslikav ter izboljšane podobe javnih objektov. V sodelovanju s predstavniki grafitarjev, Komunale Kranj, delovne sku-

V starem mestnem jedru Kranja je grafitiranje prepovedano.

pine MOK in s podporo krajevnih skupnosti so zato določili kriterije in lokacije, kjer so poslikave dovoljene.

Med dovoljenimi lokacijami so podhodi, in sicer pod Cesto Jaka Platiše, pod Likozarjevo ulico, pod Cesto Rudija Šeliga pri trgovini Spar,

pod Cesto talcev pri nekdanji cvetličarni Flora, pri Osnovni šoli Staneta Žagarja, Cesta 1. maja, pod železniško progo na cesti Kranj-Besnica, ter podvoz in stopnišče pri Supernovi Savski otok, poleg tega še stene oziroma zidci (transformatorska postaja Elektro in stopnišče v Ulici Rudija Papeža, pri otroškem igrišču Drulovka-Orehok, pod Kokrškim mostom na Poštni ulici, pod železniškim mostom v Struževem), betonski infrastrukturni objekt pod Delavskim mostom in nekaj točk v Športnem centru Kranj.

► 5. stran

Med dovoljenimi lokacijami za ulične poslikave je tudi podhod pod Likozarjevo ulico.

/ Foto: Tina Dokl

Železnodobni razgledi Kranja

Nedavno so v Kranju na območju prihodnjega Parka slovenske himne in tik ob njem potekala arheološka izkopavanja. Najdbe znova potrjujejo bogato kranjsko arheološko dediščino.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Arheološka izkopavanja, ki so deloma že lani novembra, v večjem obsegu pa v marcu in aprilu letos potekala na območju prihodnjega Parka slovenske himne in v delu pločnika in cestišča na Gregorčičevi ulici, v širšem smislu – kot zapisano v naslovu – lahko označimo za dodatne nove razglede v zgodovino poselitev na območju današnjega Kranja. Izkopavanja so bila tokrat še posebno bogata s predmeti iz starejše železne dobe – po prvi oceni iz 9. stoletja pred našim štetjem.

► 4. stran

Izkopavanja je vodila izkušena arheologinja Maruša Urek. / Foto: Igor Kavčič

V Rigo brez Anžeta Kopitarja

Čeprav je Anže Kopitar zaključil sezono v ligi NHL, se je odločil, da pozdravi poškodbe, zato ne bo član naše hokejske reprezentance na bližnjem svetovnem prvenstvu.

/ Foto: Tina Dokl

► 8. stran

A2U.si
ELEKTRIČNA
KOLESA

AKCIJA!!
750^{Wh}

AKTUALNO

Prikritih podražitev vse več

Zveza potrošnikov Slovenije opozarja na »skrčflacijo« oz. prikrito dvigavanje cen izdelkov z zmanjšanjem njihove količine in na »skimpflacijo«, kar označuje spremembo sestave izdelkov.

2

GG+

Izkoristimo življenje, ki nam je dano

Onkološke težave in izguba vida Kamničanke Vesne Markoč niso odvrnile od aktivnega življenjskega sloga. Teče, hodi v gore in ustvarja. Pri tem pa opozarja tudi na stereotipne predstave o invalidih.

11

GG+

Mamutov kip oživil tudi zgodbe

Ko so v naših krajih še lomastili mamuti, je v naselbini blizu današnjega Kamnika živel Urmal, silno radoveden fant, ki je nekega dne odšel od doma, da bi videl, kje izvira reka Njeva.

16

ZANIMIVOSTI

Ko se dobijo sošolci slikopleskarji

Na Šmarjetni gori so se srečali sošolci iz generacije, ki je leta 1968 zaključila poklicno šolo za slikopleskarje in črkoslikarje v Kranju. Tokrat jih je prišlo dvanajst, povabili so tudi žene.

24

VREME

Danes bo pretežno jasno. Jutri in v nedeljo bo dopoldne večinoma sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno s plohami.

7/23 °C

jutri: večinoma sončno

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglaš

Brezplačen je mali oglaš z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglaš brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglašnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

maj 1/23

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najmem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Prvoaprilska resnična zgodba

Resda je že začetek maja, pa vendar se boste morda, sicer bolj grenko, nasmehnil ob resnični zgodbi iz starih časov, ki nam jo je poslal **Franjo Jurman** iz Preske.

Leta 1954 sem obiskoval prvi razred nižje gimnazije v OŠ Preska. Iz meni tedaj neznanih razlogov so združevali po dva različna letnika v en razred k skupni šolski uri. Na dan prvega aprila je bil moj razred skupaj s četrtem razredom nižje gimnazije, v katerem so bili v glavnem že skoraj odrasli fantje in le nekaj deklet. Imeli smo uro matematike s profesorjem Maksom, ki je na našo šolo prišel nekje iz lepe Štajerske in je neznansko zavijal po ptujsko. Slovel je kot zelo strog profesor, ki ni poznal šale. Ko je stopil v razred, smo vsi kar poskočili v strogi mirno. V tišini, ko je korakal h katedru, se je iz zadnje klopi oglašil Jože iz Preske, sicer dijak četrtega razreda: »Tovariš profesor, izgubili ste ređovalnico!« Maks se je sunkovito ustavil, se ozrl, pogledal na tla za seboj in v roko, kjer je držal več dokumentov. Takoj je ugotovil, da ni nič izgubil, in ko je hotel storiti korak naprej, se je Jože ponovno oglašil in mu rekel: »Profesor, prvi april!« Maks je stopil h katedru, odložil papirje nanj in z naglimi koraki zakoračil proti zadnji vrsti, kjer je stal Jože. Stopil je predenj in mu brez besed prisolil tako klofuto, da se je Jože kar sesedel na svoj šolski stol. V razredu je še vedno vladala absolutna tišina, saj drugi nismo niti pomislili, da bi si kdo od nas upal privoščiti tako šalo z Maksom. Pouk je tekal naprej, kot da se ni nič zgodilo. Kaj pa vi mislite o odnosu med učenci in učitelji včasih in danes, kaj se je spremenilo, kateri sistem je bil boljši? Napišite svoje mnenje ali nam tudi pošljite kakšno zgodbo, ki se je pripetila vam ali vašim znancem. Vaša pisma pričakujemo na kotiček@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Veseli bomo vašega odziva.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **LUCIJA KUNSTELJ** iz Kranjske Gore.

Prikritih podražitev vse več

Zveza potrošnikov Slovenije opozarja na »skrčflacijo« oz. prikrito dviganje cen izdelkov z zmanjšanjem njihove količine in na »skimpflacijo«, kar označuje spremembo sestave izdelkov in s tem slabšo kakovost.

ANA ŠUBIC

Kranj – V času inflacije tudi pri nas vse več proizvajalcev prikrito dviga cene, opažajo na Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS). Ob tem so opozorili na vse pogostejšo »skrčflacijo« (ime izhaja iz besed skrčenje in inflacija), kar pomeni, da potrošnik za enako ali v nekaterih primerih celo višjo ceno dobi manj izdelka, saj je proizvajalec zmanjšal njegovo količino. Potrošnik tega praviloma ne zazna, saj velikost in videz embalaže večinoma nista bistveno spremenjena. »Ta praksa je do potrošnika neprijazna, ni pa prepovedana,« so razložili na ZPS.

Izdelek prepolovljen, cena pa ...

V sklopu kampanje ZPS svetuje, potrošnik privarčuje se so začeli zbirati primere izdelkov, za katere so potrošniki zaznali manjšo količino. V zadnjem obdobju so t. i. skrčflacijo najbolj opazili pri prehranskih izdelkih, npr. instant napitkih z vitamini, rezancih in margarinah pa tudi pri kozmetiki in hrani za domače živali. Največjo spremembo količine so zaznali pri jajčnih širokih rezancih, kjer se je pakiranje prepolovilo s 500 gramov na 250 gramov, cena pa se je zmanjšala za pičlih 16 centov: z 2,35 na 2,19 evra. Med drugim so navedli tudi primera margarine, za katero so potrošniki v 500-gramski embalaži odšteli 2,55 evra

Za lažjo zaznavo prikritih podražitev izdelkov je priporočljivo spremljati ceno za enoto (za kilogram oz. liter izdelka) in seznam sestavin. Slika je simbolična. / Foto: Tina Dokl

in nato v 400-gramski 2,94 evra, ter instant vitaminskega napitka, ki je v kilogramskem pakiranju stal 5,84 evra, v novem, 900-gramskem pa 6,59 evra.

Ta praksa je do potrošnika neprijazna, ni pa prepovedana.

Proizvajalci, ki jih je ZPS vprašal o razlogih za zmanjšanje količine izdelkov, so odgovarjali različno: da so to storili na željo kupcev, ki so navajali, da je npr. 500-gramsko pakiranje širokih rezancev preveliko za eno- ali dvočlansko gospodinjstvo, da so se za to odločili z namenom

nadomeščanja višjih proizvodnih stroškov zaradi motenj v svetovni dobavni verigi, proizvajalec mačje hrane pa je pojasnil, da so porcije zmanjšali s 100 na 85 gramov, ker veliko mačk prvotne količine ne more pojediti v enem obroku.

Spremenjena receptura

ZPS je opozoril še na t. i. skimpflacijo (izraz izhaja iz angleške besede 'skimp' oz. skoparjenje), kjer proizvajalci z namenom zniževanja proizvodnih stroškov spremenijo sestavo izdelkov in s tem zmanjšajo njihovo kakovost. ZPS je med omenjenimi primeri navedel bio napitek iz mandljev, ki je prej vseboval sedem odstotkov

mandljev, sedaj pa vsebuje tri odstotke mandljeve paste, in pomfrit za pripravo v pečici, pri katerem so sončnično olje zamenjali z manj kakovostnim palmovim oljem.

Kaj storiti

ZPS potrošnikom svetuje, naj pri nakupovanju izdelkov spremljajo cene za enoto (za kilogram oz. liter izdelka), s čimer lahko hitreje zaznajo prikrite dvige cen. Več pozornosti naj namenijo seznamu sestavin. »Če opazite, da je proizvajalec izdelek skrčil oz. spremenil njegovo sestavo, poiščite alternativo, npr. istovrsten izdelek drugega proizvajalca, ki je primerljive kakovosti in ima nižjo ceno na enoto.«

Sanacija petih kamniških objektov

V okviru projekta ELENA se nameravajo v Kamniku v prihodnjih dveh letih lotiti energetske sanacije petih objektov, na katerih bodo postavili tudi sončne elektrarne.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Kamniški občinski svet je potrdil dokumente o identifikaciji investicijskih programov za energetska sanacijo in izgradnjo sončnih elektrarn na petih objektih, s katerimi občina namerava kandidirati za nepovratna sredstva v okviru konzorcija ELENA. Celovito energetska prenova in gradnjo sončnih elektrarn občina namreč načrtuje na kamniški glasbeni šoli, enoti Tinkara Vrtca Antona Medveda Kamnik, objektu na Starem gradu, zgradbi ob Bazenu pod Skalco in Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik.

V primeru slednje investicije vključuje tudi rekonstrukcijo, ki jo v Kamniku načrtujejo že dlje časa, za katero pa je treba pridobiti tudi gradbeno dovoljenje. Vrednost investicije v kam-

nju projekta ELENA tako nadeja sofinanciranja v višini 14 oz. 15 odstotkov celotne investicije.

Sanacija glasbene šole bo skupaj s sončno elektrarno predvidoma stala 622 ti-

sofinanciranje, medtem ko je investicija na Starem gradu ocenjena na približno 372 tisoč evrov, nadejajo pa se 29- oz. 31-odstotnega sofinanciranja.

Ob obravnavi predloga na občinskem svetu se je med drugim postavilo tudi vprašanje, kakšna je ekonomska upravičenost sanacij ob visokem finančnem vložku, a kot je poudaril župan Matej Slapar, bi bila alternativa zgolj to, da objektov ne obnovijo, kar pa ni v interesu občine. »Objekti so energetska potratni, projekt ELENA pa je priložnost, da pridobimo del sredstev, saj se brez sofinanciranja teh investicij ne moremo lotiti,« je povedal.

Ob obravnavi predloga na občinskem svetu se je med drugim postavilo tudi vprašanje, kakšna je ekonomska upravičenost sanacij ob visokem finančnem vložku.

niški knjižnici je tako ocenjena na dobrega 2,4 milijona evrov (z DDV), od tega približno 1,4 milijona evrov predstavlja rekonstrukcija objekta, kar pa ne predstavlja del upravičenih stroškov za sofinanciranje. Občina se

soč evrov, enote Tinkara pa 758 tisoč evrov, pri obeh se nadejajo 36-odstotnega sofinanciranja.

Investicija v objekt ob bazenu naj bi stala slabih 578 tisoč evrov, računajo pa na 39- oz. 38-odstotno

Zavetje pred nasiljem

»Nihče ni tako malo vreden, da bi moral prenašati nasilje,« poudarjajo v Društvu za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja Varna hiša Gorenjske.

ANA ŠUBIC

Kranj – Društvo Varna hiša Gorenjske izvaja tri programe, namenjene podpori žrtvam nasilja in ženskam v stiski: varna hiša, materinski dom ter center za informiranje in svetovanje za žrtve nasilja.

Varna hiša

V varno hišo, ki deluje na tajni lokaciji, se je lani pred nasiljem zateklo 48 žensk in otrok (štirje manj kot predlani). »Nekaj več jih je klicalo, da potrebujejo pomoč in razmišljajo o odhodu iz nasilnega razmerja, a se kasneje za to (še) niso odločile. To dejanje terja veliko poguma, saj je treba zapustiti dom, ki so ga soustvarjale, in iti v neznan, čeprav veš, da je to trenutno edina in najboljša rešitev,« so pojasnili v društvu. V program varne hiše je bilo od začetka delovanja v letu 2003 vključenih 539 žensk in ravno toliko otrok. Žrtvam nasilja omogočajo umik v varen prostor ter podporo pri ozaveščanju o osebnih situacijah, pri zavestnem spreminjanju lastnega življenja, razvijanju veščin za življenje in tudi podporo po odhodu iz programa.

»Pravico imate živeti brez nasilja, v miru, in sprejemati odločitve o sebi. Pokličite 051 200 083. Pokličete nas lahko od ponedeljka do četrtega od 8. do 18. ure in v petek od 7. do 13. ure,« so razložili v društvu.

Materinski dom

V Materinski dom Gorenjske, ki od leta 2017 deluje v Kranju, je bilo lani

Špela Zgonc, vodja v programih društva Varna hiša Gorenjske / Foto: Tina Dokl

vključenih 22 uporabnikov – žensk in njihovih otrok (predlani 27), od začetka delovanja v letu 2010 pa so v program vključili 103 ženske in 137 otrok. Materinski dom je namenjen nosečnicam, ženskam z otroki in izjemoma ženskam brez otrok, ki so se znašle v socialni stiski in nimajo druge možnosti bivanja ter so pripravljene aktivno reševati svojo situacijo. »V okviru programa uporabnikom nudimo prostor, zaščito, podporo, strokovno pomoč in zagovornišvo. Zagotavljamo jim varen prostor, podporo in učenje ter razvijanje socialnih veščin za življenje, jih podpiramo in krepimo pri starševski vlogi in vzgoji otrok ter nudimo podporo po odhodu iz programa,« so pojasnili v društvu. Če ste v stiski in ne veste kam, lahko

pokličete v materinski dom na 031 688 805.

Center za svetovanje

V centru za informiranje in svetovanje za žrtve nasilja uporabnicam in uporabnikom nudijo informacijske, razbremenilne, psihosocialne in svetovalne razgovore ter jih informirajo o možnih oblikah pomoči. Uporabni-

»To dejanje terja veliko poguma, saj je treba zapustiti dom, ki so ga soustvarjale, in iti v neznan ...«

kom nudijo tudi spremstvo do različnih služb, strokovnjakov in po potrebi izvajajo zagovornišvo.

Lani je bilo v program vključenih 130 različnih uporabnikov, kar je občutno več kot predlani, ko jih je bilo 95. »V program se vključujejo ženske, moški, otroci

in mladostniki. Imajo možnost podpore in pomoči, individualnega svetovanja in informiranja, ki jim omogočajo lažje in hitrejše reševanje problema. Strokovno pomoč nudimo brezplačno,« se povedali v društvu. V centru (Oldhamska 14, Kranj) se lahko oglasite v ponedeljek in torek od 13. do 19. ure, ob sredah, četrkih in petkih pa

od 8. do 15. ure. Za termin se lahko dogovorite na telefonski številki 030 380 380 ali e-naslou: cis.gorensjke@siol.net. V letu 2022 je začela delovati še skupina za samopomoč za žrtve nasilja oz. po preživetem nasilju, ki je namenjena medsebojni podpori.

k

KOMENTAR
MAŠA LIKOSAR

Mednarodni dan babic

Če bi nam bilo dano videti že ob rojstvu, bi bil obraz babice eden prvih, ki bi ga dojenček zagledal, ko prijoka na svet. Na vlogo in pomen babic vsako leto še posebej opomnijo 5. maja, ko zaznamujemo mednarodni dan babic. Obenem na ta dan opozorijo na potrebe in pravice žensk po vsem svetu, ki se izražajo v zadostnem številu strokovno usposobljenih babic, ki bi bile dostopne vsem ženskam in novorojenčkom. »Oboji, mame in novorojenčki, potrebujejo babice. Pa ne le zdaj. Tudi v prihodnosti, saj je babiški poklic eden tistih, ki z drugimi gradi ključno vlogo v globalni skupnosti,« so že v preteklih letih ob tem dnevu poudarili na Zbornici zdravstvene in babiške nege – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Mednarodni dan babic letos poteka pod sloganom Skupaj – z dokazi in sedanjost, s čimer nagovarja tako babice kot vse ženske, katerih zdravje je še kako odvisno tudi od babic, in podarja, da je na dokazih temelječe babištvo edina realna skupna prihodnost. Babice so namreč tiste, ki zagotavljajo varno in kakovostno obravnavo tako ženskam v času nosečnosti, poroda in v poporodnem obdobju kot otrokom in celotni družini ter na ta način skrbijo za temelje zdrave družbe. Poleg tega babice vedno delujejo kot zagovornice pravic žensk –

mater, otrok in družine, k čemur jih zavezuje tudi Kodeks etike za babice Slovenije. Ta v svojem prvem načelu med drugim pravi, da babica spoštuje načelo enakosti in zagotavlja vsem enako kakovostno babiško nego, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično prepričanje, izobrazbo ali socialni položaj.

Danes pa ni le dan babic, temveč tudi mednarodni dan higiene rok, ki poudarja pomembnost tega osnovnega higienskega ukrepa. Je eden ključnih ukrepov pri izboljševanju in osvojitvi najboljših praks preprečevanja in obvladovanja okužb ter preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni. Svetovna zdravstvena organizacija sicer že od leta 2005 organizira kampanje za namenom ozaveščanja o pomenu čistih rok za zdravje ljudi. Umivanje rok je najpomembnejši, najenostavnejši in najcenejši ukrep pri preprečevanju širjenja nalezljivih bolezni, poudarjajo v Zbornici zdravstvene in babiške nege, kjer so letos ta dan pospremili z geslom Čiste roke rešuje življenja. Čiste roke so ključnega pomena za preprečevanje prenosa okužb in večkratno odpornih mikroorganizmov ter zagotavljanje varne in kakovostne zdravstvene in babiške nege. Higiena rok pa je dobila še večji pomen v času epidemije covid-19, ko je postala nepogrešljiv del našega vsakdana – prizadevajmo si za ohranitev te navade tudi danes, vedno.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Za uvod esej in slovenščina

S pisanjem eseja iz maternega jezika se je včeraj začela splošna matura, s testom iz slovenščine pa tudi nacionalno preverjanje znanja za učence šestih in devetih razredov.

MATEJA RANT

Kranj – V gimnazijah so včeraj v skladu z maturitetnim koledarjem pisali prvo izpitno polo – esej iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine kot maternega jezika. Po podatkih Državnega izpitnega centra se je k prvemu delu izpita prijavilo 6551 kandidatov. Letošnji tematski sklop Ženska na odru sveta za maturitetni esej pri slovenščini obsega besedila: Sofoklejevo Antigono, Noro (Hiša lutk) Henrika Ibsena, Dogodek

v mestu Gogi Slavka Gruma in Antigono Dominika Smoleta.

Pisni izpiti iz splošne mature se bodo nadaljevali v soboto, 27. maja, s pisanjem angleščine. Drugi del pisnega izpita iz maternega jezika bodo dijaki pisali 29. maja, pisni izpiti iz tujih jezikov pa bodo potekali 6., 8., 12. in 13. junija. Tretjega junija dijake čaka pisni izpit iz matematike, med 30. majem in 14. junijem pa pisni izpiti iz izbirnih predmetov. Ustni maturitetni izpiti bodo na šolah potekali med

12. in 21. junijem. Z uspehom na letošnjem spomladanskem izpitnem roku splošne mature bodo kandidate seznanili v ponedeljek, 10. julija.

Na vseh osnovnih šolah pa bo do 10. maja potekalo nacionalno preverjanje znanja. Opravljalo ga bo 22.341 učencev 6. razreda in 21.251 učencev 9. razreda. K letošnjemu preverjanju znanja je v 6. razredu prijavljenih tudi 2463 učencev s posebnimi potrebami, v 9. razredu pa 2470 učencev s posebnimi potrebami. Preverjanje

znanja učencev, ki obiskujejo program nižjega izobraževalnega standarda, bo opravljalo 143 učencev 6. razreda in 172 učencev 9. razreda. Včeraj so učenci pisali preizkus znanja iz slovenščine, 8. maja sledi preizkus znanja iz matematike. Državni izpitni center bo 31. maja učencem 9. razreda in njihovim staršem omogočil dostop do elektronsko ovrednotenih preizkusov znanja in izpisov dosežkov na spletnem portalu <http://npz.ric.si>, 6. junija pa še učencem 6. razreda in njihovim staršem.

Železnodobni razgledi Kranja

◀ 1. stran

Ekipa izkušenih arheologov pod vodstvom Maruše Urek iz podjetja Arheološke raziskave iz Žirovnice je kranjsko preteklost raziskovala na terenu tik pod nekdanjim kranjskim pokopališčem, ki ga danes poznamo kot Prešernov gaj, v katerem je tudi zadnji dom pesnikov Franceta Prešerna in Simona Jenka. Gre za območje načrtovane ureditve Par-

odkrili več grobov iz starejše železne dobe.

Zaradi odkritja tako skoletnih kot žarnih grobov na območju ureditve parka sta v nadaljevanju del na območju pločnika in delno ceste ZVKDS OE Kranj oz mag. Judita Lux predpisala dodatna arheološka izkopavanja. Ta so potekala med 17. in 21. aprilom, kot zapisano, pa se je ob najdbi grobov prvotna ekipa dveh razširila na pet arheologov.

domnevno vsebovalo hrano in pijačo. Nekateri so bili obloženi tudi z večjimi prodniki,« o odkritih pojasnjuje Maruša Urek in dodaja: »Glede na način pokopa in oblike posodja smo jih s strokovnjaki za prazgodovino preliminarno časovno umestili v obdobje starejše železne dobe, to je v 9. stoletje pred našim štetjem. Grobišče, ki se je razprostiralo severno od mestnega središča, je pripadalo na-

umestitvijo mestoma poškodovali starejše prazgodovinske grobove. Grobni pridatki so bili skromni, vendar toliko bolj izpovedni. Med njimi so bili bronasti naglavni obročki z zankami, ki jih strokovnjaki umeščajo v zgodnesrednjeveški čas, to je v obdobje med 8. in 9. stoletjem. Časovno bodo najdbe lahko natančneje potrdili po opravljeni radiokarbonski dataciji C14 vzorca kosti.

Hoja oziroma vožnja po Gregorčičevi ulici mimo Prešernovega gaja je bila prav zaradi izkopavanj predvsem v aprilu drugačna, za mnoge tudi zanimivejša. Na vprašanje, kako se ljudje odzivajo na njihovo delo, sogovornica odgovarja: »Zelo različno. Običajno gre večina ljudi brez posvečanja posebne pozornosti našemu delu mimo po svojih opravkih. Redki negodujejo, tisti gredo ob kakšni jezni izjavi vedno hitro mimo, več pa se jih ustavi in tudi dalj časa opazuje naše delo, ki za ljudi vendarle ni čisto vsakdanje.« Ob tem dodaja, da so se z njimi tudi radi pogovarjali in odgovarjali na njihova vprašanja. »Prav je, da ob člane ozavestimo, da živijo v mestu z zelo bogato arheološko dediščino. Pri najmlajših pa smo ugotavljali, da jih je še najbolj zanimal bager, ki je bil vseskozi prisoten na terenu,« v duhovitem tonu še doda Maruša Urek.

Podobno je razmišljal tudi vodja gradbišča Primož Novak, ki je vseskozi sodeloval z arheologi: »Sam sem po stroki gradbenik in seveda o zgodovini, še posebno arheologiji, nisem poučen,

Groba z žarama. Na levi je mlajši grob, ki je poškodoval starejšega na desni. / Foto: arheološke raziskave

Skeletni grob iz obdobja srednjega veka / Foto: arheološke raziskave

Delovno vzdušje med izkopavanji / Foto: Igor Kavčič

ka slovenske himne, kjer so najprej potekale tako imenovane arheološke raziskave ob gradnji, kar pomeni, da arheolog nadzoruje izkope v zemljinu na varovanem območju. To območje je tako zavarovano kot arheološka dediščina, saj so v preteklosti tu in v okolici že bili odkriti prazgodovinski grobovi. Ob različnih gradbenih delih v okolici Prešernovega gaja, Stritarjeve in Gregorčičeve ulice so doslej že

Vodja izkopavanj Maruša Urek celotna izkopavanja označuje za uspešna, saj je bilo skupaj odkritih kar deset žarnih grobov, ki bodo v prihodnje zagotovo pomagali pri raziskovanju nekdanjih naselbin in prebivalcev na območju Kranja. »Ob odkritih grobovih se je delno ohranila tudi prazgodovinska plast. Med njimi so bili takšni z žaro v preprosti grobni jami, pa tudi takšni s pridanim posodjem, ki je

selbini, ki je bila odkrita na različnih lokacijah po vsem kranjskem pomolu (starem mestnem jedru), na severu pa je že segala na ravnino. Večji del naselbine smo pred leti že odkrili tudi ob vznožju Jelenovega klanca.«

Radovedni mimoidoči

Kot je še povedala vodja arheoloških izkopavanj, so jih med prazgodovinskimi grobovi presenetili tudi mlajši skeletni grobovi, ki so s svojo

kot to velja za strokovnjake arheologe, ki so tukaj izkopavali. Zdi pa se mi zelo pomembno, da ob tovrstnih gradbenih posegih hkrati potekajo tudi arheološke raziskave. Kljub temu da morda to nekoliko podaljša čas gradbenih del, se moramo zavedati, da gre za našo zgodovinsko dediščino.«

Najdbe zanimale stroko

Vendarle za prve odkrite grobove ob severni vpadnici na kranjski pomol, ki naj bi bili iz že omenjenega časovnega obdobja. »Kasneje so namreč začeli umrle pokopavati na staroslovanškem grobišču okrog župne cerkve v mestnem jedru,« je

še povedala sogovornica in poudarila, da so jih prav zato pri delu obiskali številni kolegi iz ZRC SAZU, Inštituta za arheologijo, Gorenjskega muzeja in ZVKDS, OE Kranj. Izkopavanja sta z zanimanjem spremljala tudi poznavalca kranjske arheološke dediščine, dr. Milan Sagadin in Draško Josipovič.

Pređen bodo najdbe predane Gorenjskemu muzeju, bodo sledile še nadaljnje raziskave, v katere bodo vključeni še strokovnjaki z nekaterih drugih področij, kot so geolog, antropologinja, paleobotanik in drugi. Seveda pa bomo dobili tudi kakšen nov vpogled v kranjsko preteklost.

Kakšna bo prihodnost leškega letališča

Občina Radovljica pripravlja strategijo razvoja Alpskega letalskega centra Lesce, v kateri sledi usmeritvam lokalnega prebivalstva in uporabnikov, ki si večinoma želijo trajnosten in enakomeren razvoj letališča.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – »Razvoj letališča bo zato usmerjen, premišljen in nadzorovan v okviru kategorije, kakršno ima danes. Primarno bo nudil podporo športnemu letalstvu ter omogočal umeščanje drugih, z letališčem združljivih dejavnosti,« so prihodnost, kakršno vidijo za leško letališče, pojasnili na radovljiški občinski upravi.

Pripravo razvojne strategije za leško letališče je Občina Radovljica začela lani poleti na osnovi pogovorov z vsemi najpomembnejšimi deležniki, ki delujejo na letališču, ter krajevno skupnostjo in javnim zavodom turizem

in kultura Radovljica, je pojasnila direktorica občinske uprave Alenka Langus. Dokument, ki usmerja razvoj območja do konca tega desetletja, je že v zaključni fazi izdelave, občinskemu svetu pa bo v obravnavo predložen predvidoma še v prvi polovici letošnjega leta.

Zahtevno upravljanje letališča

Občina Radovljica je lastnica in upraviteljica letališča oziroma Alpskega letalskega centra Lesce. »Gre za lokalno športno letališče z dolgoletno tradicijo, na katero so vezane dejavnosti jadrarnih in drugih športnih klubov,

turistično-gostinska in tudi podjetniško-razvojna. Upravljanje letališča je zahtevno, tako s finančnega vidika izpolnjevanja standardov kot z vidika zniževanja

Do leta 2030 želi občina učinkovito in partnersko upravljati letališče, ohraniti oziroma še znižati raven hrupa, dvigniti varnostne in okoljske standarde ter raven vzdrževanja infrastrukture letališča.

ravni hrupa ter uravnavanja interesov uporabnikov in okoliških prebivalcev,« pri tem poudarja Alenka Langus.

»Ključne usmeritve za razvoj in upravljanje ALC Lesce so bile ugotovljene

že pri pripravi v razvojnega programa občine, in sicer da bo zeleno in varno lokalno letališče z usmerjenim, premišljenim in nadzorovanim razvojem v tesnem sodelo-

vanju z lokalnim okoljem, to je v okvirih današnje kategorije letališča. Do leta 2030 tako želimo učinkovito in partnersko upravljati letališče, ohraniti oziroma z novimi režimi in pogoji še znižati raven hrupa, dvigniti

varnostne in okoljske standarde ter raven vzdrževanja infrastrukture letališča. Sočasno bomo omogočili delovanje in uravnotežen razvoj obstoječih aeroservisnih in navigacijskih podjetij, društvene, izobraževalne, reševalne in turistične dejavnosti na območju letališča, vse v obsegu, kot je predviden z veljavnimi prostorskimi akti.«

Aeroklub, dve letalski podjetji in tri letalske šole

Na letališču deluje Aeroklub Alpski letalski center Lesce, ki združuje več kot dvesto članov v štirih sekcijah: jadrarni, motorni, padalski in modelarski.

Tam imata sedež in prostore tudi dve podjetji: Flycom Aviation, podjetje s floto dveh helikopterjev in treh letal, ki izvaja storitve, kot so panoramski poleti, čarterski poleti, letalski prevoz tovora, storitve zračnih posnetkov in drugih specifičnih zračnih aktivnosti, ter Aeroservice, ki izvaja storitve letalskega servisa s tehnologijo in znanjem zagotavljanja popolne oskrbe letal ter vodenja stalne plovnosti.

Na letališču Lesce delujejo tri letalske šole, ki jih izvaja Aeroklub Alpski letalski center Lesce, Flycom Aviation in podjetje Jus security, tam je tudi priljubljena restavracija Na Klež'nk.

Večino letov, ki se izvedejo na leškem letališču, predstavljajo jadrarni leti ter leti manjših motornih letal. Pomemben uporabnik letališča sta tudi Slovenska vojska in Policijska, je še pojasnila Alenka Langus.

Določili lokacije za grafitiranje

◀ 1. stran

Kot pravijo na kranjski občini, so dovoljenje lokacije in objekti tisti, ki so v njihovi lasti ter tisti s pisnim dovoljenjem lastnika objekta. Poleg tega izbrane lokacije niso sporne z vidika cestne varnosti in prostorskega planiranja ter so jih kot zelene in ustrezne predlagali predstavniki grafitarjev. »Razen redkih izjem niso v starem mestnem jedru,« so poudarili na občini, ob tem pa pojasnili, da je podlaga za ure-

Na Mestni občini Kranj si želijo več kakovostnih poslikav ter izboljšane podobe javnih objektov.

janje področja grafitiranja določena v 13. členu Zakona o varstvu javnega reda in miru, ki določa, da se kaznuje tisti, ki piše ali riše po zidovih, ograjah ali drugih javno dostopnih krajih, razen na krajih, kjer je to dovoljeno.

Za ustvarjanje ulične umestnosti na dovoljenih lokacijah bo moral grafitar predložiti idejno zasnovo poslikave, zeleno lokacijo, oceniti čas izdelave in trajanje poslikave. O ustreznosti bo nato presojala komisija za umestitev poslikav v urbano središče Kranja in v primeru pozitivne odločitve izdala soglasje. Nadzor nad izvajanjem poslikave bo izvajalo medobčinsko redarstvo.

Seznam lokacijskih fotografijami, kako do soglasja MOK, kakšni so pogoji in potek postopka ter druge informacije so dostopni na spletni strani

V starem mestnem jedru je trenutno več neprimernih zidnih poslikav oziroma so na neprimernih mestih, zato jih nameravajo odstraniti. / Foto: Tina Dokl

MOK, vendar pa nabor ni končen in se bo nadgrajeval glede na razvoj mesta in dogajanje v njem.

V starem mestnem jedru prepovedano

Na drugi strani, pravijo na kranjski občini, so problematični tisti grafiti, ki jih ni mogoče oceniti kot umetniški izraz oziroma so na neprimernih lokacijah, zlasti v starem mestnem jedru. Želja MOK je namreč ohraniti podobo kulturnega, urejenega ter arhitekturno skladnega mesta. »Ki stopa v korak s časom, zato tam prepovedujemo poslikave,« so dodali.

Izjemoma so dovoljeni le murali, ki že nadgrajujejo objekte v okolici Layerjeve hiše in pri Kokrškem mostu, na zidcu pred Mestno knjižnico, na objektu Podrtina v

Tavčarjevi ulici, na vogalu in fasadi Mergentalerjeve hiše, na slepem zidu Glasbene šole in na igrišču Pungert.

»V starem mestnem jedru je trenutno kar nekaj neprimernih zidnih po-

Grafitar bo moral predložiti idejno zasnovo poslikave, zeleno lokacijo, oceniti čas izdelave in trajanje poslikave, o ustreznosti bo nato presojala komisija za umestitev poslikav v urbano središče Kranja in v primeru pozitivne odločitve izdala soglasje. Nadzor nad izvajanjem poslikave bo izvajalo medobčinsko redarstvo.

slikav oziroma so na neprimernih mestih, kot so objekti kulturne dediščine, arhitekturne posebnosti mesta in na zasebni posesti,« ocenjujejo na MOK, kjer nameravajo v prihodnje zagotoviti sredstva za njihovo

odstranjevanje. »Ideja je, da se sredstva, ki so namenjena prenovi nepremične kulturne dediščine v MOK in se zaradi nepravočasne izvedbe pogosto ne porabijo, namenijo obnovi delov

fasad, ki so porisane z grafiti,« so pojasnili. V tem primeru bi pod nadzorom Zavoda RS za varstvo kulturne dediščine lastnike objektov pozvali k oddaji soglasja in fasade premazali z ustreznim premazom.

Čuj mojo skrivnost

V Osnovni šoli 27. julij v Kamniku so zaznamovali okroglo obletnico. Jeseni bo namreč minilo štirideset let, odkar na Tomšičevi ulici 9 deluje šola za otroke s posebnimi potrebami.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Objubileju so pripravili pester kulturni program, ki so ga naslovili s Čuj mojo skrivnost. Zelo preprosta je: Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno. Tako so obiskovalcem skozi misel slovitega Malega princa približali svoj šolski vsakdan.

in potrebam, vse to z namenom, da bi se učenci in zaposleni tu dobro počutili, da bi v čim boljših pogojih učenci pridobili kar se da dobro osnovno izobrazbo, poleg nje pa v okviru razširjenega programa in v okviru drugih stvari, ki jih ponuja šola, razvijali svoja močna področja in se s pomočjo učiteljev kar najbolje pripravili

Ob obletnici so učenci pripravili pester program.

/ Foto: Aleš Senožetnik

Zbrane sta nagovorila tudi zdajšnji župan Matej Slapar ter minister za obrambo in nekdanji kamniški župan Marjan Šarec. O delovanju šole pa je nekaj besed povedala tudi ravnateljica Jasna Lampe, ki je sicer opozorila, da se razen menjave oken in strehe šolska stavba v teh letih ni bistveno spremenila, a je bilo veliko sprememb na vsebinskem področju. »Obe moji predhodnici in tudi sama sem se trudila, da smo šolo zgledno vzdrževali, urejali, prilagajali času

na kasnejše življenje. To pomeni, da šola ni zgolj stavba, ampak šolo naredimo ljudje – učenci in učitelji ter tehnični delavci, ki šolske prostore uporabljamo, in seveda tudi starši,« je med drugim povedala.

Šolo danes obiskuje 51 učencev, zaposlenih je 35 strokovnih in sedem administrativno-tehničnih delavcev. Učenci rednih programov osnovne šole s prilagojenim programom se po koncu devetletke praviloma odločijo za nadaljnje šolanje.

Lani rekordni proračun

Proračun Občine Železniki je lani presegel deset milijonov evrov.

ANA ŠUBIC

Železniki – Občinski svet je na zadnji seji potrdil zaključni račun lanskega proračuna Občine Železniki. Realizirali so 9,9 milijona evrov odhodkov (22 odstotkov manj od načrtovanega), ob upoštevanju odplačila 211 tisoč evrov dolga iz preteklih let pa je realizacija odhodkov prvič preseгла

Transferne prihodke s strani države in EU so realizirali v višini 2,3 milijona evrov, pričakovali pa so jih skoraj pol milijona več. Investicijski odhodki in transferji so predstavljali polovico vseh odhodkov. Mavri je med najpomembnejšimi investicijami omenil gradnjo kolesarske povezave Železniki–Selca, sanacijo brežine Na plavžu, ureditev do-

veliko je bilo tudi investicij na cestnem in komunalnem področju.

Do največjih odstopanj pri odhodkih je prišlo zaradi zamika nakupa gasilskega vozila PGD Železniki, zaradi česar so denar prenesli v letošnje leto, enako so storili z delom denarja za omejeno kolesarsko povezavo, ki jo bodo dokončali letos. V letošnje leto se je zamaknilo tudi nekaj investicij v kanalizacijo in vodovod, ki so vezane na državna projekta poplavne varnosti in obvoznice. Projektno dokumentacijo za dodatne ukrepe poplavne varnosti so začeli izdelovati šele konec lanskega leta in prvi stroški nastajajo šele letos, prav tako pa lani ni prišlo do nakupa zemljišča za dom starejših.

10 milijonov evrov, je pojasnil svetovalec za proračun, finance in gospodarstvo Damjan Mavri. Prihodki so lani znašali 9,3 milijona evrov oz. pet odstotkov manj od načrtovanega.

datnih prostorov Osnovne šole Železniki, zamenjavo umetne trave na nogometnem igrišču in kurilne naprave v Muzeju Železniki, gradnjo tržnice, obnovo spomenika v Dolenji vasi,

Občinska uprava ima novega direktorja

Kranjska Gora – Županja Henrika Zupan je za direktorja občinske uprave Občine Kranjska Gora imenovala Roberta Klinarja, ki je začel delati po prvomajskih praznikih. Klinar z družino živi na Bledu, po osnovni izobrazbi je strojni tehnik, kadrovski menedžment je doštudiral na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju, kasneje pa opravil še specializacijo iz obramboslovja in policijskega menedžmenta. Njegova prva zaposlitev je bila v Železnici Jesenice, med letoma 1991 in 2019 je bil zaposlen v Slovenski vojski, leta 2019 pa je bil izbran za direktorja občinske uprave Občine Bled, kjer je delo opravljal do letos. Kot pravi, se je za mesto direktorja občinske uprave v Kranjski Gori odločil, ker mu tovrstno delo pomeni nadaljnji karierni izziv, seznanjen je tudi s trenutnimi težavami in izzivi v Kranjski Gori.

Kolesarski sejem in preizkus koles

Škofja Loka – Treking klub Škofja Loka bo jutri, v soboto, pripravil tradicionalni kolesarski sejem. Sejem s komisijsko prodajo rabljenih koles in kolesarske opreme ter strokovnim svetovanjem pri nakupu bo od 8. do 17. ure potekal na parkirišču nekdanje vojašnice. Od 9. ure naprej bodo obiskovalci lahko preizkusili tudi navadno in električno kolo iz sistema za izposajo eKOLOka, izdelali vse o sistemu in sodelovali v nagradni igri ter osvojili letni najem kolesa eKOLOka.

Zaposlimo sodelavce/ke na področjih toplotne tehnike, hladilne tehnike, zvočne izolacije in protipožarne zaščite HIŠNA TEHNIKA

(Wärme-, Kälte-, Schall- und Brandschutztechniker - HAUSTECHNIK)

- delo 40 ur na teden
- potrebno je dobro znanje nemščine
- od vas pričakujemo delovne izkušnje
- plača od 15,00 € do 18,50 € bruto na uro
- plača odvisna od kvalifikacije, po dogovoru plačamo več
- nudimo vam dodatna plačila

Veselimo se vaše vloge!

bewerbung@knierzinger.at

www.knierzinger.at

Konec tedna v znamenju harmonik

Prvi konec tedna v maju bodo na Bledu zazveneli zvoki harmonike, in sicer v okviru sobotnega tekmovanja v igranju na diatonično harmoniko ter nedeljskega srečanja harmonikaric in harmonikarjev ob Blejskem jezeru. Tradicionalno gorenjsko tekmovanje harmonikarjev v igranju na diatonično harmoniko, ki je 30 let potekalo v Besnici, se letos seli na Bled. Tekmovanje Zlata harmonika Bled se vključuje v praznovanje svetovnega dneva harmonike, ki ga od leta 2009 zaznamujemo vsako leto 6. maja. Na ta dan gledalci lahko tekmovanje spremljate v živo v Festivalni dvorani ali s pomočjo videopovezav ter glasujete za nagrado občinstva. Po nekajletnem premoru se ponovno veselimo srečanja harmonikarjev in harmonikaric ob Blejskem jezeru, ki bo potekalo v nedeljo, 7. maja. Od 10. ure dalje boste lahko ljubitelji harmonike uživali v nastopih harmonikarskih skupin in skupinskem nastopu več sto udeležencev, si ogledali povorko harmonik ter spoznavali in okušali ponudbo na stojnicah. Ne zamudite koncerta ansambla Gorenjski kvintet, ki se bo začel ob 15.30 na Jezerski promenadi. Več informacij lahko najdete na spletni strani bled.si v zavihku Prireditve.

Prometna ureditev v Veliki Zaki

Občina Bled bo tudi v letos pristopila k umikanju prometa iz območja jezerske sklade. Eden izmed ukrepov je urejanje prometnih tokov skozi Veliko Zako. Urejanje prometa se bo izvajalo od 15. junija do 15. septembra med 10. in 18. uro na podlagi veljavnih občinskih predpisov in Prometne študije Zaka, ki jo je izdelalo podjetje PNZ svetovanje projektiranje. V primeru slabega vremena se lahko obdobje urejanja prometa zamakne oziroma skrajša. Na Pristavi in železniški postaji Bled Jezero bosta prisotna varnostnika, ki bosta v območje spuščala: motoriste, goste območja kampa in drugih nastanitvev (Vila Jelovica, Vila Zaka ...), dostavo, izvajalce javnih služb (smetarji, javni avtobusni promet ...), taksije (lokalni promet), avtobuse, ki pripeljejo goste restavracije (ob predhodni najavi) in vse voznike, ki bodo predložili veljavno parkirno dovolilnico (Blejsko kartico). Letos lahko fizične osebe s stalnim prebivališčem v občini Bled pridobijo posebno dovolilnico Velika Zaka. Cena dovolilnice je 10 evro in omogoča prehod skozi območje Velike Zake v času urejanja prometa ter brezplačno uporabo javnih sanitarij v lasti Občine Bled. Dovolilnica Velika Zaka ne omogoča uporabe parkirišč. Pridobiti jo je mogoče izključno na spletnem naslovu <https://dovolilnice.e-bled.si/>, in sicer od 1. maja dalje.

Več informacij na:
www.e-bled.si,
www.bled.si

Blejska čistilna naprava

Dr. Nataša Sovič, direktorica Urada za stanje okolja, ki deluje v okviru služb ministrstva za podnebje, okolje in energijo, je prišla na Bled in si ogledala čistilno napravo.

Spremljala sta jo župan Občine Bled Anton Mežan in višji svetovalec za javno infrastrukturo na Občini Bled Franci Pavlič. Delovanje čistilne naprave je pojasnil Anže Bizjak, direktor družbe Čista dolina–SHW, ki je del WTE in je nosilec koncesije za odvajanje in čiščenje odpadnih voda v občinah Bled in Gorje. Veliko pozornost pri delovanju čistilne naprave posvečajo biološkimi procesom, s katerimi se voda čisti, opozoril pa je tudi na to, da se v kanalizaciji znajde marsikaj, kar tja ne sodi. »Najboljša preventiva je, ko na obisk povabimo vrtec ali šolo ter otrokom razložimo, kaj sodi v školjko in kaj ne, saj otroci potem svoje starše hitro poučijo in znanje prenašajo naprej,« pravi Bizjak.

V lanskem letu smo poleti v zahodnem delu Slovenije zaradi hude suše zabeležili rekordno nizke vodostaje, kar je vplivalo na stanje vseh vodotokov na Zgornjem Gorenjskem, tudi Save Bohinjke. Pričakovati je, da bo glede na podnebne spremembe takšnih dogodkov vedno več, zato je ukrepanje nujno.

Po tem, ko je bil marca na Bledu sestanek delovne skupine za spremljanje izvajanja nalog iz Sporazuma o skupnem upravljanju Blejskega jezera in iz Načrta aktivnosti za zmanjševanje vpliva obremenitev na kakovost vode v Blejskem jezeru, je Bled

obiskala direktorica Urada za stanje okolja dr. Nataša Sovič. Pred ogledom delovanja čistilne naprave je beseda tekla predvsem o ukrepih za zavarovanje Blejskega jezera in Save Bohinjke. Osrednja težava je, da v čistilno napravo skupaj prihajajo odplake iz kanalizacije ter izvirska voda, kar negativno vpliva na delovanje naprave. Sogovorniki so se pogovarjali o možnih rešitvah in tudi o tem, kako iz osrednjega kanalizacijskega M-kanala izvirske vode speljati drugam. Nataša Sovič je opozorila, da je v izviri Ušivec, ki je speljan v M-kanal, preveč nitratov, da bi ga speljali v jezero, prav tako pa vse večji problem postaja mineralizacija voda – v vodah je preveč soli.

Problematičen je potok Mišca, ki vsebuje fosfor in nitrate, potok se izteka v jezero. Dr. Nataša Sovič je opozorila, da obstajajo ukrepi, ki za kmete ne bi smeli biti preveč obremenjujoči, to pa so npr. sajenje dreves na robovih travnikov in ob vodotoku (saj drevje prepreči direktno izplakovanje v potok), enakomernejše gnojenje in podobno. Prav tako je dejala, da stroka podpira zasadev jezerske obale, ki prepreči erozijo in prav tako ublaži odtekanje vode s cest neposredno v jezero. Možnih rešitev za jezero in Savo Bohinjko je več, vsekakor pa bo treba zelo previdno in pozorno izbrati pravo, ki bo zagotovo morala temeljiti na strokovnih podlagah.

Kolesarska povezava

Kolesarska povezava med Bledom in Bohinjem je eden tistih infrastrukturnih projektov, ki so izjemno pomembni na več nivojih in za več ciljnih javnosti.

Bled in Bohinj danes nimata varne kolesarske povezave. Najvarnejši transport med obema krajema je po železnici. Kolesarska steza bo torej s ceste Bled–Bohinj, kjer je zunaj naselij dovoljena hitrost 90 kilometrov na uro, umaknila kolesarje ter jim s tem zagotovila varno pot. Prvi in daleč najpomembnejši vidik te investicije je varnost, smo slišali na predstavitvi trase, ki je v četrtek, 6. aprila, potekala v Medgeneracijskem centru Bled. Pomembnost projekta, ki ima vsa potrebna dovoljenja in soglasja, sta poudarila tako blejski župan Anton Mežan kot tudi bohinjski Jože Sodja. Drugi pomembni vidik gradnje je seveda trajnostna mobilnost – nič ne pomaga, če tako Bohinj kot Bled in celotna skupnost Julijske Alpe promovirajo trajnostno mobilnost, če pa na tem območju manjka infrastruktura – in ta kolesarska povezava je eden izmed ključnih infrastrukturnih projektov, ki manjka; s tega vidika je seveda kolesarska pot pomembna za celo Gorenjsko, celo več, za celo Slovenijo. Tretji vidik pa je kolesarski turizem; kolesarje si želi vsi, to so gostje, ki jim danes v skupnosti Julijske Alpe namenjajo ogromno pozornosti. Tako so obe blejski razbremenilni cesti ter kolesarska steza Bled–Bohinj med najpomembnejšimi infrastrukturnimi projekti zadnjih desetletij na tem koncu. Vsi trije

projekti so seveda projekti Republike Slovenije, pri vseh treh pa tudi s finančnimi sredstvi sodeluje Občina Bled, pri kolesarski povezavi pa tudi Občina Bohinj. Damijan Govekar iz podjetja PNG, projektant trase od Obrn skozi Sotesko, je predstavil izjemno zahtevno umestitev kolesarske steze v prostor na tem ozemlju, mag. Andreja Strupi Pavlin iz družbe CGD, projektantka trase od Soteske do Bohinjske

Bistrice, pa ta del povezave. Vrednost del za bohinjski del je 7,2 milijona evrov z DDV, za blejskega 12 milijonov evrov z DDV, skupna vrednost projekta pa je 19,2 milijona evrov z DDV. Za projekt so pridobljena evropska sredstva, Občina Bled sofinancira projekt skoraj 2 milijonoma evrov, Občina Bohinj skoraj 1,4 milijona evrov, preostalo pa prispeva Republika Slovenija. Kolesarska povezava bo končana 31. decembra 2024.

15. Srednjeveški dnevi

Srednjeveški dnevi na Blejskem gradu tradicionalno potekajo prvi konec tedna v juniju, 3. in 4. junija. Letos pa se dogodek prvič širi v maj, ko bo pestro dogajanje tako na gradu kot v grajskem parku potekalo že 7., 14. in 28. maja.

Foto: arhiv Zavod za kulturo Bled

7. maj je dan za pogum

Lambergarjeva vojska bo v taboru pod gradom pripravila šest viteških izzivov, kjer boste vsi neustrašni moški enkrat za vselej lahko dokazali svojo moč. Tekmovanje bo potekalo od 12. do 16. ure, vsak udeleženec bo ob prihodu prejel kartonček, kamor se bodo beležili rezultati, ob 16.30 pa bo grof Lambergar razglasil zmagovalca. Ta bo poleg večne slave prejel tudi bogato nagrado.

10:30

Sprejem graščaka pri vodnjaku na spodnji terasi

11:00 do 12:00

Viteški turnir na zgornji terasi gradu

12:00 do 16:00

Viteški izziv v taboru pod gradom

16:15

Razglasitev zmagovalca in podelitev nagrade

16:30-17:30

Viteški turnir na zgornji terasi gradu

14. maja razvajanje za dame

Kateri so tisti elementi, ki v dami spodbudijo njeno pristno, mogočno, božansko energijo? Drage dame, na ta dan se boste lahko naučile nagovoriti svoje čute skozi makrame pletenje, poslikavo s kano, spoznavanje kristalov in različne tinkture, za konec

pa boste lahko pogledale še, kaj vam napoveduje usoda. Damski krog bo potekal v taboru od 12. do 16. ure, vsaka dama bo ob prihodu prejela kuponček, na katerega si bo beležila svoj najljubši izbor in si na ta način izdelala profil srednjeveške dame. Med vsemi udeleženkami bomo izžrebali tudi eno, ki bo v dar prejela prav posebno darilo.

28. maja ne bo manjkalo norčavosti

Grof Lambergar v goste rad vabi plemiče in viteze s spremstvom od blizu in daleč, ampak pogovori med njimi velikokrat postanejo preresni in dolgočasni. Letos je zato grajskemu dvornemu norčku dal nalogo, naj skliče vse igrive in nagajive otroke, še posebno tiste, ki se znajo veseliti in zelo oboje na glas smejeti. V taboru se boste med 12. in 16. uro učili glasnega smeja, smešnega oponašanja, zmedenega risanja in napetega pripovedovanja zgodb. Vsak otrok bo nagrajen.

3. in 4. junija gre zares

Ko nastopijo prve junijske noči, je na grajski skali končno vse nared za veliko praznovanje 3. in 4. junija. Blejski grad se takrat spremeni v prizorišče imenitnih sprejemov prelestnih gospodin in pogumnih vitezov, njihovih lahkotnih plesov in prikazov mečevanja, ne manjkajo pa niti zabavni

dvorni norčki. Nič manj živahno ni na srednjeveški tržnici pod gradom, kjer svoje umetno znanje prikazujejo rokodelci. Dobre jedače in pijače je za vse dovolj, saj v napornem ritmu praznovanja sicer marsikdo lahko omaga. Če koga še posebno zasrbijo pete, je tu pravo mesto, da se nauči lahkotnih plesnih korakov.

Lambergarjeva vojska, ki ima svoj tabor pod gradom, pa je pripravljena tudi v času, ko se na gradu in pod njim vsi zabavajo. Vitezi se čez dan urijo v spretnostih mečevanja, metanju srednjeveškega orožja v tarčo in streljanju z lokom.

Vabimo vas, da tudi vi postanete del srednjeveškega utripa na Blejskem gradu!

Dogodek na gradu poteka v odpiralnem času gradu, za vstop na grad je treba plačati vstopnino.

Novo grajsko drevo

Na zgornji terasi Blejskega gradu odslej raste mlad rumenocvetni divji kostanj. Nadomestil je več kot 180 let starega, ki je zaradi bolezni postal prenevaren za okolico. Zato so v Zavodu za kulturo Bled v sodelovanju z arboristko, ki je stanje drevesa spremljala že nekaj časa, Zavodom za varstvo kulturne dediščine in domačim vrtnarskim podjetjem Palček poskrbeli za izkop starega in zasaditev novega drevesa.

Za odstranitev več kot 180 let starega bolnega divjega kostanja so poskrbeli v domačem vrtnarskem podjetju Palček, kjer tudi sicer poskrbijo za čiščenje grajske skale. Desetmetrsko sadiko mladega kostanja, starega 12 let, so ročno prenesli na grad, kar ni bilo enostavno opravilo, saj je visokodebelna sadika s koreninsko grudo tehtala več kot 300 kilogramov! Pri odstranjevanju starega kostanja in koreninskega sistema je bil opravljen arheološki nadzor, saj je izkop sadilne jame predstavljal poseg v kulturni spomenik državnega pomena Bled – Blejski grad in registrirano nepremično dediščino Bled – Arheološko najdišče Grad. Zanj je pristojni Zavod za kulturno dediščino (Območna enota Kranj) izdal kulturnovarstvene pogoje za arheološke raziskave ob zamenjavi drevesa. Arheološke raziskave je izvedla ekipa zavoda ArheoAlpe. Pri tem so našli odlomke lončenine, pečnic, stekla, školjke in živalske kosti ter odlomke posod. Več o poteku arheološkega nadzora in najdbah boste lahko izvedeli na predavanju Mije Ogrin 22. maja ob 18. uri v Viteški dvorani na Blejskem gradu.

Foto: Mirko Kunšič

Razstava del Patricije Knap v Galeriji Stolp

V Galeriji Stolp je do 31. maja na ogled razstava z naslovom V nasmehu nekega dneva. Svoja dela razstavlja akademska slikarka Patricija Knap, umetnica mlajše generacije, ki se v svojem umetniškem ustvarjanju posveča odnosu med vidnim, videnim in predstavljenim v podobi. Umetnica ustvarja v okviru slikarstva in grafike, ki ju povezuje z novjšimi mediji, predvsem videom in fotografijo. Diplomirana slikarka (ALOU, 2019) svoje znanje pogloblja na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Ljubljana, kjer zaključuje magistrski študij slikarstva. Na odprtje razstave vas vabimo 20. maja ob 18. uri v Viteško dvorano. Za vstop na Blejski grad je treba plačati vstopnino.

V maju na gradu praznujemo

Blejski grad je bil kot castellum Veldes, grad na pečini, v pisnih virih prvič omenjen 22. maja 1011 v darovnici kralja Henrika II., s katero je briksenskem škofu Adalberonu podaril Blejski grad in za 30 kraljevskih kmetij zemlje. Domnevajo, da je romanski stolp na strmi beli skali nad Blejskim jezerom obstajal že v času prve darovnice, s katero je leta 1004 isti kralj obdaroval briksenskega škofa Albuina (predhodnika škofa Adalberona) in njegovo škofijo s posestjo Bled na Kranjskem, in sicer v zahvalo za podporo pri utrditvi nemške oblasti v tem delu severne Italije.

Tokrat smo, da bi počastili to pomembno obletnico, k sodelovanju povabili Mijo Ogrin, ki bo predstavila arheološki nadzor pri saditvi nove sadike kostanja na zgornji grajski terasi. Predavanje bo v ponedeljek, 22. maja, ob 18. uri v Viteški dvorani. Za vstop na Blejski grad je treba plačati vstopnino.

ZKB
ZAVOD
ZA KULTURO
BLED

Več informacij na: www.zavod-za-kulturo-bled.si
Sledite nam na naših družbenih medijih @Bled castle
(Facebook, Instagram) ter na kanalu Bled Castle na YouTubeu.

Uspehi jeseniških curling ekip

DINA KAVČIČ

Zalog – V Ledeni dvorani Zalog v Ljubljani je ta konec tedna potekalo državno prvenstvo v curlingu, ki so se ga udeležile tudi tri ekipe z Gorenjske. Med šestimi moški-

prvakinj osvojile Tim Ajskrim iz Ljubljane, druga je bila mladinska reprezentanca Team Zaveljcina z Jesenic, tretje so bile Novčice iz Velenja in četrta ekipa PEN z Jesenic. Članice Tea-

Državni prvaki v curlingu so postali Bine Sever, Štefan Sever, Maks Omerzel in Zvone Sever. / Foto: Dina Kavčič

mi ekipami so državni prvaki postali Team Sever z Jesenic, drugi so bili Pingvini in tretji CKZ+, oboji iz Ljubljane.

Med petimi ženskimi ekipami so pokal državnih

skem državnem prvenstvu tudi letos ubranile naslov državnih prvakinj, na Jesenice je šel z ekipo Bobri tudi naslov mladinskih državnih prvakov.

ECE Triglavu je uspelo

Kranj – Minulo sredo se je končala sezona za košarkarje v drugi ligi. Ta je bila uspešna za kranjsko ekipo ECE Triglav, saj se je uvrstila v veliki finale za naslov prvaka, v dveh finalnih tekmah pa je nato premagala drugega finalista, ekipo Ježica. Na prvi tekmi v domači dvorani so Kranjčani slavili s 66 : 58, na tekmi na Ježici pa so bili v sredo znova boljši in so po napetem obračunu zmagali s 74 : 83. Tako so varovanci trenerja Danijela Radosavljevića osvojili naslov zmagovalcev 2. SKL in se vrnili med prvoligaše. Mesto med prvoligaši si je tudi v novi sezoni že zagotovila škofjeloška ekipa LTH Castings, ki jo jutri, v soboto, v domači dvorani na Podnu čaka še zadnja tekma te sezone. Tekma proti Krki se bo začela ob 18. uri. V ligi Nova KBM bodo Helios Suns danes ob 20. uri v Domžalah gostili Ilirijo, Gorenjska gradbena družba Šenčur pa bo z Ilirijo igrala v ponedeljek v Tivoliju.

Novi predsednik vaterpolske zveze je Štandeker

Kranj – Na aprilski redni letni skupščini je bil za predsednika Zveze vaterpolskih društev Slovenije (ZVDS) soglasno izvoljen predsednik AVK Branik Maribor Matjaž Štandeker. Dobil je kar 28 od skupno 31 glasov. Soglasno so ga podprli tudi vsi člani predsedstva, Štandeker pa je povedal, da bo odstopil kot predsednik AVK Branik Maribor. Dotedanji predsednik Boštjan Tušar je zvezo uspešno vodil od leta 2016 in jo je s pomočjo številne ekipe vrnil na evropski zemljevid. V njegovem mandatu se je, tudi po zaslugi Mihe Čarnija, postavil portal vaterpolo.info, po več kot osmih letih pa se je zopet zbrala članska reprezentanca, ki se je lani uvrstila na evropsko prvenstvo v Splitu. Pod okriljem slovenske zveze je ponovno potekala mednarodna Alpska vaterpolo liga (AWL), premierno je na SP nastopila selekcija U16.

Pomembna zmagata nogometašev Triglava

Kranj – V Prvi ligi Telemach so tekme 34. kroga že odigrali. Kalcer Radomlje je Olimpijo premagal z 2 : 1. Tudi v drugi SNL so tekme 28. kroga že odigrali. Triglav je gostoval v Beltincih in zmagal z 1 : 2. Del tekem 23. kroga so odigrali tudi v tretji SNL – zahod. Šenčur je z 1 : 3 premagal Savo Kranj, Eksist Žiri pa je Adria premagala z 1 : 4. Škofja Loka danes gostuje pri ekipi Brda Dobrovo, Šobec Lesce pa na Vrhniki. V Gorenjski nogometni ligi so pari: Zarica Kranj – Velesovo Cerklje, Britof – Tržič 2012, Naklo – Kranjska Gora, Niko Železniki – Bitnje (jutri ob 17. uri), Polet – Preddvor (jutri ob 18. uri) in SIJ Acroni Jesenice – Bled-Bohinj Hirter (nedelja ob 15. uri).

V Rigo brez Anžeta Kopitarja

Čeprav je naš hokejski as Anže Kopitar zaključil sezono v ligi NHL, se je odločil, da pozdravi poškodbe, zato ne bo član naše hokejske reprezentance na bližnjem svetovnem prvenstvu.

VILMA STANOVNIK

Bled – Potem ko so hokejisti moštva Los Angeles Kings minulo nedeljo na šesti tekmi prvega kroga končnice severnoameriške lige NHL doma izgubili s 4 : 5 proti Edmonton Oilers, je ekipa iz Edmontona v seriji zmagala s 4 : 2.

Kralji s kapetanom Anžetom Kopitarjem so tako izpadli iz nadaljevanja tekmovanja, slovenski ljubitelji hokeja pa so že ugibali, ali se bo 35-letni gorenjski hokejski as pridružil naši reprezentanci, ki jo čaka nastop na svetovnem prvenstvu elitne skupine. To bo od 12. do 28. maja potekalo na Finskem in v Latviji.

Čas za počitek

»Letos se na žalost ne bom udeležil svetovnega prvenstva. Imam nekaj manjših poškodb, ki so mi doslej še dovolile igrati. Glede na to, da nisem več najmlajši, pa je poškodbe zdaj treba sanirati in si vzeti čas, da se te stvari uredijo. Tako se bom zdaj dobro spočil in se kmalu začel pripravljati na novo sezono,« je sporočil Anže Kopitar in dodal, da reprezentanci želi vse najboljše in upa, da se bodo dobro borili.

Anže Kopitar je sicer tudi med finalisti za nagrado lady

Anže Kopitar na svetovnem prvenstvu ne bo nastopil, se pa že pripravlja na novo hokejsko akademijo, ki bo konec junija in v začetku julija na Bledu. / Foto: Tina Dokl

Byng memorial, ki jo podeljuje združenje novinarjev severnoameriške lige NHL, je na spletni strani sporočila liga NHL. Nagrado prejme igralec, ki najbolj ponazarja športni duh ter gentlemanško vedenje ob visoki ravni hokejske igre. Poleg Kopitarja, ki je leta 2016 to nagrado že prejel, sta nominirana še Jack Hughes (New Jersey Devils) in Brayden Point (Tampa Bay Lightning). Podelili jo bodo konec junija v Nashvillu na tradicionalni zaključni slovesnosti sezone v NHL. Kopitar bi se

lahko z zmago v glasovanju pridružil Wayneu Gretzkyju, ki je nagrado v dresu Kraljev prejel več kot enkrat.

V nedeljo na Dansko

Sicer pa je naša hokejska reprezentanca minuli konec tedna v Parizu odigrala pripravljalni tekmi s Francozi. Na prvi so izgubili s 3 : 4, na drugi pa po podaljškju z 2 : 1. Ekipa selektorja Matjaža Kopitarja je v sredo (naši so bili boljši s 4 : 0) in včeraj odigrala še pripravljalni tekmi z Madžari, to nedeljo pa bo odpotovala na Dansko, kjer

jih čaka še zadnja pripravljalna tekma pred odhodom na prizorišče svetovnega prvenstva v Rigi.

Pred odhodom na Dansko bo tudi dokončno znano, katerih 25 hokejistov bo članov naše izbrane vrste, ki bodo nastopali na svetovnem prvenstvu. Tekmovanje se bo za Slovenijo začelo 13. maja s tekmo proti Švici. Naši se bodo dan kasneje pomerili še s Kanado. Do konca prvenstva naše hokejiste v skupini B čakajo še tekme z Norveško, Češko, Latvijo, Slovaško in Kazahstanom.

Sanj vendarle niso uresničili

V prazničnih dneh je naša mlada reprezentanca v floorballu nastopila na svetovnem prvenstvu na Danskem, domov pa se je vrnila z enajstim mestom, s čimer ni uresničila sanj o zgodovinskem uspehu.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Naša mlada reprezentanca je izgubila proti Avstraliji s 7 : 13, proti Norveški s 6 : 9, premagala Singapur s 14 : 4 in Avstrijo s 4 : 1 ter osvojila 11. mesto. »To je glede na to, da imamo le štiristo registriranih igralcev v vseh kategorijah, Švedi pa jih imajo na primer več kot sto tisoč, res odličen rezultat,« je povedal predsednik Floorball zveze Slovenije Matjaž Podlipnik.

»Prvenstvo smo odprli slabo in nepričakovano izgubili tekmo proti Avstraliji z razliko kar šestih zadetkov. Mogoče smo bili preveč zazrti v tekmo z Norvežani, ki je sledila. To smo odigrali sicer zelo dobro, a nam je žal zmanjkalo športne sreče. Izgubili smo z rezultatom 9 : 6, a je bilo neodločeno še dobro minuto pred koncem. Za nas je na tej tekmi štela

Naša mlada reprezentanca v floorballu z navijači na Danskem / Foto: arhiv Floorball zveze Slovenije

le zmagata, zato smo se odprli, kar so Norvežani izkoristili. Žal je to pomenilo tudi konec sanj o zgodovinskem uspehu Slovenije. Naslednji dan smo z jezo potem odpihili Singapur z desetimi goli prednosti in s tem popravili neuspeh s tekme proti Avstraliji. Skupinski

del smo vseeno zaključili kot drugi, kar je pomenilo boj za 11. mesto. V obračunu z Avstrijci smo slavili, zasedli 11. mesto in zopet dokazali, da v soseščini še vedno igramo boljši floorball kot konkurenca,« je potek tekmovanja opisal selektor Gorazd Tomc in dodal, da

je končna ocena pozitivna. »Vseeno smo dosegli uvrstitev, ki smo si jo zastavili kot realni cilj. Naj pa kot zanimivost povem, da je kapetan reprezentance Nejc Peklaj prvenstvo zaključil kot drugi najučinkovitejši igralec,« je še dodal Škofjeločan Gorazd Tomc.

Brez ekipe ni uspeha

Društvo obrtnikov in podjetnikov Cerklje je pripravilo podjetniški pogovorni večer z Ivom Boscarolom, enim najprodornejših slovenskih podjetnikov.

ANA JAGODIC DOLŽAN

Cerklje – Ivo Boscarol je prejemnik priznanja Združenja Manager za življenjsko delo na področju menedžmenta za leto 2022, je v uvodu spomnil predsednik cerkljanskih obrtnikov in podjetnikov Andrej Kosec. Priznanje je prejel, »ker je s svojimi dejanji zgled inovativnosti, prodornosti, uspeha in odličnega vodenja«, s svojim delom in občutkom za sočloveka pa se je v družbi uveljavil tudi kot izjemen posameznik, so pojasnili v združenju.

Podjetje Pipistrel, ki ga je ustanovil iz navdušenja nad motornimi zmajmi in letenjem nasploh, se je zavih-telo med vodilne proizvajalce ultralahkih letal na svetu, prejelo je več mednarodnih priznanj in nanizalo vrsto dosežkov – s certificiranjem prvega povsem električnega letala za brezemisijski prevoz potnikov v letu 2020 je postavilo tretji največji mejnik v zgodovini letalstva.

Pred enim letom je večinski delež prodal amerišskemu podjetju Textron. »Moram reči, da je bil lani 15. aprila, na moj rojstni dan, ko smo tudi uradno objavili prodajo, najtežji dan v življenju, ampak tudi najsrečnejši, ker vidim, da gre zadeva tako naprej, kot sem si zastavil. Podjetje sem zapustil z 230 ljudmi, danes jih ima 350, letos so že 16 milijonov investirali v razvoj, držijo besedo ... To je odločitev v življenju, ki ni enostavna, ampak včasih je treba biti bolj racionalen kot čustven.«

Kot je pojasnil v pogovoru z Rosvito Pesek, sam ob močni konkurenci in visoki ceni razvoja ne bi mogel uspešno nadaljevati zgodbe, ključno pa je, da je kupec

Pogovor je imel tudi dobrodelno noto. Društvo obrtnikov in podjetnikov je skupaj z obiskovalci namenilo dva tisoč evrov Fundaciji Vrabček upanja. Donacijo je gostu simbolično predal predsednik društva Andrej Kosec. / Foto: Ana Jagodic Dolžan

obdržal blagovno znamko, programe, sistem dela, ekipo. »So zelo razumeli, da je boljše, da pustijo to, kar imajo tukaj, da bo šlo uspešno naprej, s tem da dajo finančno injekcijo, ki je jaz ne bi mogel dati.«

Uspeh sloni prav na ekipi – na zaupanju, odgovornosti, pripadnosti, je poudaril Boscarol. »Mi smo vse odločitve vedno sprejemali v ekipi, niti me niso naslavljali z direktorjem. Ko smo odločitev sprejeli, je bila moja naloga, da smo jo izvedli,« je med drugim ponazoril.

Donacija in novi projekti

Del kupnine je namenil zaposlenim; Občini Ajdovščina in še nekaterim drugim v lokalnem okolju ter gasilcem, ki so sodelovali pri gašenju požara na Krasu, pa donacijo v skupni višini 30 milijonov evrov. »Nihče ne more narediti uspešne zgodbe sam, brez zaposlenih, brez lokalne in širše

skupnosti. Ponosen in hvaležen sem vsem Slovencem, da so mi v 33 letih pomagali ustvariti zgodbo,« je spomnil na subvencije (v višini šest milijonov evrov), ki jih je podjetju namenila država. »Dokler ves denar vlagam v razvoj, ne moreš vračati; ko pa pride trenutek, da to lahko narediš, mislim, da je tudi dolžnost, da skupnosti nekaj vrneš. In če lahko s tem denarjem, ki je bil prej akumuliran v podjetju, narediš širšo družbeno zgodbo, da ima marsikdo od tega korist, je tudi osebno zadovoljstvo.« Kot je še povedal, je bila gesta pri nekaterih kolegih slabo sprejeta, želja pa je (bila), da bi k vračanju družbi spodbudil še koga.

Eden od projektov, s katerimi se trenutno ukvarja, je oživitev Koloseja, ki ga je kupil lani septembra, poleg tega je v njegovih rokah sosednji kompleks Žita. Idej, katere vsebine umestiti na to območje ljubljanskega BTC

in kako ga urediti, je po njegovih besedah precej, obenem ne manjka izzivov.

Ustanovil je tudi zagonsko (startup) podjetje za razvoj proizvodnje mesa v laboratoriju, in sicer iz izvorne celice živali, v čemer vidi možnost za bolj humano pot do mesa in odzivanje na podnebne spremembe. »Ozračje se segreva, meteorološki pojavi bodo vedno bolj intenzivni. Imeli bomo hude nevihte v zelo kratkem času, ki bodo povzročale poplave, uničevale kmetijske površine, in potem dolga sušna obdobja, ki bodo ponovno onemogočala proizvodnjo hrane oziroma krme za živali. Zato vidim rešitev v proizvodnji hrane v laboratoriju.«

»Treba je razmišljati globalno, biti drugačen, inovativen, ob tem pa imeti trg za svoj izdelek ... dodana vrednost je blagovna znamka,« je poudaril in svetoval zbranim v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika.

DOBRO JE VEDETI

Oddajanje stanovanj na Airbnb in Bookingu

CVETO ZAPLOTNIK

Posameznik, ki želi turistom za kratko časovno obdobje oddati v najem sobo, del stanovanja ali celotno stanovanje, lahko to stori le, če ima to dejavnost ustrezno registrirano. To dejavnost lahko opravlja na dva načina – kot registrirani sobodajalec ali kot samostojni podjetnik. Kot registrirani sobodajalec lahko oddaja nepremičnine v najem le, če to dejavnost opravlja občasno (skupno ne več kot pet mesecev v koledarskem letu), gostom nudi do petnajst ležišč in je vpisan v Poslovni register Slovenije.

Če posameznik te dejavnosti nima ustrezno registrirane, se po zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno šteje, da to dejavnost opravlja nezakonito oziroma na črno, zato tudi ne more oglaševati dela na črno, v tem primeru oddajanja nepremičnin v najem na portalih oziroma z različnimi oglasi. Globa za nezakonito oddajanje nepremičnin v turistični

najem znaša od štiristo do trideset tisoč evrov.

Dohodki, ki jih posameznik doseže z oddajanjem sob, delov stanovanj ali celih stanovanj v najem na portalih Airbnb in Bookingu, so obdavčeni z davkom od dohodka iz dejavnosti. To pomeni, da mora za davčno leto sestaviti obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti ter ga davčnemu organu na portal eDavki predložiti do 31. marca za preteklo leto.

»Če oddajate sobe preko posrednikov oziroma ponudnikov oglaševanja na spletnih straneh (Airbnb, Booking.com ...), ki imajo sedež izven Slovenije, morate kot prejemniki storitev posredovanja oziroma nudenja oglašnega prostora od prejetih storitev plačati v Sloveniji 22-odstotni davek na dodano vrednost (DDV),« opozarjajo v finančni upravi in dodajajo, da se morajo oddajalci zaradi tega predhodno identificirati za namene DDV. Gostu, ki so mu oddali nepremičnino v turistični najem, morajo tudi izdati račun in ga davčno potrditi.

Forum obrti in podjetništva

Ljubljana – Prihodnje sredo bo Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije v Ljubljani pripravila 18. Forum obrti in podjetništva, na katerem bo potekal pogovor s predsednikom vlade dr. Robertom Golobom, s ključnimi ministri pa se bodo pogovarjali o predlogih in rešitvah za lažje poslovanje obrtnikov in podjetnikov. Tudi letos so namreč pri OZS pripravili zbirko zahtev, s katerimi se obračajo na vlado. Skupno 125 zahtev so razdelili v pet sklopov, ki se nanašajo na davčni sistem, trg dela, zdravstveni sistem, izobraževalni sistem, digitalizacijo in znanje za zeleni prehod ter podporno okolje in odpravo administrativnih ovir. Med drugim so tako pozvali k spremembi dohodninske lestvice in uveljavitvi razvojne kapice, olajšanju postopkov za pridobivanje delovnih dovoljenj za tujce, sistemskemu pristopu k promociji obrtniških poklicev, odpravi administrativnih ovir in hitrejšemu umeščanju v prostor.

V ospredju tudi trajnost

Ljubljana – Leto 2022 je bilo najuspešnejše v zgodovini Skupine NLB. S 446,9 milijona evrov po davkih je namreč ustvarila najvišji čisti dobiček katerekoli poslovne skupine s sedežem v Sloveniji, kar se je odrazilo tudi pri dividendah, delničarjem so jih namreč v dveh tranšah izplačali v višini sto milijonov evrov. Kot pravijo v NLB, pa je poleg dobrega poslovnega izida pomembno tudi izboljšanje kakovosti življenja v domači regiji. V nedavno objavljenem trajnostnem poročilu so se med drugim zavzeli za nadaljnji prehod na trajnosten vozni park, optimizacijo energetske učinkovitosti nepremičnin in nadaljnjo digitalizacijo. Do leta 2025 želijo delež aktivnih uporabnikov digitalnih poti v segmentu prebivalstva povišati na 55 odstotkov, lani pa je denimo znašal dobrih 40 odstotkov.

Sredstva za podjetnice začetnice

Ljubljana – Javna agencija SPIRIT Slovenija zagotavlja sredstva za podjetnice, ki so od 1. januarja lani do dneva pred prijavo na razpis ustanovile podjetje, v katerem imajo vsaj 51-odstotni delež. Natečaj je odprt do vključno petka, 19. maja, do 16. ure. Na voljo je tristo tisoč evrov, posamezna upravičenka pa lahko prejme tri tisoč evrov. Do sredstev so podjetnice upravičene le pod pogojem, da so uspešno zaključile spletno usposabljanje ABC podjetništva ter so se s predstavitvijo poslovnega modela uvrstile med sto najbolj ocenjenih.

S&T Iskratel v Madridu

S&T Iskratel je na največji evropski konferenci naprednih širokopasovnih optičnih tehnologij v Madridu predstavil svoj novi izdelek – najhitrejši optični omrežni terminal na svetu – Iskratel Lumia T6.

ALEŠ SENOŽETNIK

Madrid, Kranj – Kranjski S&T Iskratel se je nedavno na konferenci naprednih širokopasovnih optičnih tehnologij v Madridu predstavil z novim izdelkom – optičnim omrežnim terminalom Lumia T6, za katerega v podjetju pravijo, da je najhitrejši na svetu, dosega namreč hitrost povezave do 1,4 Tbps in

omogoča dostop do interneta več kot dvajset tisoč uporabnikom. Ob tem pa so objavili še terminal, ki lahko zagotovi povezljivost več kot petdeset tisoč uporabnikov.

»Različne storitve, kot so videokonference, pretakanje videa 4K, igranje iger in shranjevanje v oblaku hitro pridobivajo priljubljenost, to pa ustvarja vse več povpraševanja po višji hitrosti

prenosa podatkov za zanesljivo delovanje,« je povedal Simon Čimžar, direktor sektorja Produkti in rešitve v poslovni enoti Širokopasovni dostop v S&T Iskratel, ki je dodal, da so novi terminali zasnovani za virtualno delovanje na isti strojni opremi, da lahko operaterji nemoteno razširijo svoja omrežja in povečajo število naročnikov tako v mestih kot tudi na

podeželju. Tehnologija pa je razvita v skladu s Kodeksom ravnanja Evropske unije na področju porabe energije širokopasovne opreme, ki omogoča operaterjem hitrejši prehod k bolj zeleni prihodnosti, saj dolgoročno zmanjšajo stroške energije in s tem svoj vpliv na okolje, je med drugim še povedal Simon Čimžar iz podjetja S&T Iskratel.

Letos več prometnih nesreč

MAŠA LIKOSAR

Kranj – V prvih štirih mesecih letošnjega leta so gorenjski policisti obravnavali 523 prometnih nesreč, kar je 15,5 odstotka več kot v enakem obdobju lani, ko so jih obravnavali 453. V prometnih nesrečah so letos umrli že štiri udeleženci, 15 jih je bilo hudo, 108 pa lahko telesno poškodovanih. Najpogostejši vzrok nesreč je bil nepravilni premik z vozilom, sledila sta mu nepravilna smer vožnje in neprilagojena hitrost. Delež alkoholiziranih povzročiteljev v prometnih nesrečah je bil 14,75 odstotka, povprečna stopnja alkohola znaša 1,33 g/kg.

Poleg tega so v prvem četrletju letošnjega leta ugotovili 8371 kršitev prometnih pravil, kar je manj kot lani, ko jih je bilo 11.241. Zaradi

prekoračene hitrosti je bilo letos 3270 kršitev. Izrekli so tudi 1625 opozoril, zasegli 69 motornih vozil, voznikom pa odredili 10.461 preizkusov alkoholiziranosti. Od tega je bilo 331 pozitivnih, 10 voznikov je preizkus odklonilo. Voznikom so odredili še 70 hitrih testov na prepovedane droge. Pozitivnih je bilo 61, nekateri so preizkus odklonili.

Kot poudarjajo na Policijski upravi Kranj, bodo policisti še naprej izvajali nadzor cestnega prometa z različnimi oblikami policijskega dela. »Želimo si, da bi se vsak posameznik zavedal svoje odgovornosti v prometu in spoštoval prometna pravila. S tem bi pripomogel k večji varnosti vseh udeležencev v prometu in zmanjšanju prometnih nesreč,« so dodali.

Maraton projekta Sožitje

MAŠA LIKOSAR

Tržič – Agencija za varnost prometa je do 26. aprila izvedla že 15 preventivno-izobraževalnih delavnic projekta Sožitje za starejše udeležence v prometu, ki se jih je skupno udeležilo 670 starejših voznikov. Med drugim je brezplačna delavnica potekala tudi na Gorenjskem, in sicer v Trziču. S projektom, kjer izvajajo celovite preventivne dogodke in usposabljanja za seniorje

in upokojeince po celi Sloveniji, si v agenciji prizadevajo, da bi bili starejši čim dlje mobilni, ob tem pa v prometu varni. »Predvsem zunaj urbanih naselij je lasten prevoz pogosto edina možnost mobilnosti, saj mreža javnega prevoza ali taksi mnogokje nista na voljo,« so pojasnili. Do konca leta 2023 je predvidenih skupaj 38 dogodkov, na Gorenjskem bo delavnica letos potekala še v Radovljici in na Slovenskem Javorniku.

Ponarejeni denar

Kamnik – Kamniški policisti so obravnavali ponarejen bankovec za 50 evrov, odkrit v PE SKB Kamnik. Bankovec so zasegli in poslali na ekspertizo. Sledita zbiranje obvestil in kazenska ovadba.

Jame so varne, če gre vse po načrtih, in nevarne, če ne gre

Aprila je potekalo eno zahtevnejših reševanj iz jame, ko je jamarki Jamarskega društva Rakek med raziskovanjem nove jame pri Dolenji vasi pri Cerknici na glavo padel kamen. Pri tem je sodelovalo tudi deset jamarskih reševalcev iz jamarskega reševalnega centra iz Kranja, eden od njih je bil vodja Jamarske reševalne službe Slovenije Walter Zakrajšek, ki živi pri Svetem Duhu v Škofji Loki.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Kljub temu da kraški teren predstavlja kar 43 odstotkov površja Slovenije, kjer je skupno slabih 15 tisoč jam, je nesreč in reševanj iz jam po besedah Walterja Zakrajška relativno malo. Aprilska nesreča je bila ena zahtevnejših v zadnjih letih in prva večja v letošnjem letu. »V tem primeru je imela jamarka poškodovano glavo, poleg tega je bila nezavestna, kar je dodatno oteževalo reševanje. Nesreča se je zgodila na globini sto metrov v jami, ki sodi med novejše, saj jo aktivno raziskujejo šele zadnja štiri leta. V prvem delu jo oblikujejo rovi, zavoji in prehodi, ki so bili za iznos ponesrečenke z nosili izrazito preozki, zato je imela minerska ekipa pri širjenju ožin izredno naporno delo, da je omogočila prehod,« je opisal Zakrajšek. Intervencija je trajala kar 33 ur. »Pozorni moramo biti tudi na vse sodelujoče jamarske reševalce, bilo jih je

Na Gorenjskem so lani sodelovali le v enem primeru iskanja pogrešane osebe, ki se je izgubila v soteski Vintgar, sicer pa, kot poudarja Zakrajšek, na Gorenjskem ni veliko nesreč, kjer bi bili prisotni jamarji reševalci.

68, od tega je bilo v jami izmenično 63 reševalcev. Vodenje evidence je v takih primerih izjemnega pomena, da se slučajno ne zgodi, da bi koga pogrešili, poleg tega pa tudi psihična podpora, saj so tovrstna reševanja izredno naporna s psihičnega vidika.«

Podobno zahtevno reševanje je bilo lani v Tolminskem Migovcu, predtem v jami Preporod nad Ajdovščino in v jami blizu Sežane. »Pri vseh teh reševanjih je bilo treba širiti ožine, kar pomeni, da smo aktivirali kompletno jamarsko reševalno službo, ki šteje 55 operativnih reševalcev, skupaj z drugimi specialnimi ekipami pa je trenutno v Sloveniji 92 jamarskih reševalcev,« je dodal sogovornik.

Walter Zakrajšek, vodja Jamarske reševalne službe Slovenije / Foto: Primož Pičulin

Njihovo delo pa ne zajema le reševanja iz jam, ki je sicer njihova primarna naloga, temveč tudi reševanje domačih živali in divjadi, sodelujejo pri iskanju pogrešanih oseb, reševanju z žičniških naprav, iz sotesk, visokih zgradb, nudijo pa tudi pomoč pri urbanem reševanju, na primer pri potresih.

Reševali tudi divjega prašiča

V primerjavi z drugimi prostovoljnimi reševalnimi službami jamarska sodi med manjše. Deluje v okviru Jamarske zveze Slovenije in je organizirana v sedmih reševalnih centrih, ki so v Ljubljani, Kranju, Tolminu, Sežani, Postojni, Velenju in Novem mestu. V okviru JRS deluje več specialistov, kot so minerji, potapljači, zdravniki ... Letno imajo od dve do tri intervencije, kjer rešujejo človeška življenja, nekaj več je sodelovanja pri iskanju pogrešanih oseb, največ, od pet do osem, pa intervencij pri iskanju in reševanju domačin živali, predvsem psov. Prva intervencija, pri kateri so sodelovali letos, je bilo reševanje divjega prašiča iz brezna v okolici Cerknice, poleg tega so bili letos jamarski reševalci prisotni še pri iskanju pogrešane osebe in omenjeni aprilski nesreči.

Na Gorenjskem so lani sodelovali le v enem primeru pogrešane osebe, ki se je izgubila v soteski Vintgar, sicer pa, kot poudarja Zakrajšek, na Gorenjskem ni veliko

nesreč, kjer bi bili prisotni jamarji reševalci. »Imamo nekaj jam in brezen, kjer bi bilo reševanje v primeru nesreče izredno zahtevno. Jelovica je denimo zelo bogata z jamami in različnimi brezni, pri Leški planini je eno najglobljih brezen, globoko slabih petsto metrov. Globoka so tudi brezna pri Soriški planini, nekatera sežejo tudi do štiristo metrov globoko,« je povedal in poudaril, da so jame varne, če gre vse po načrtih, in nevarne, če ne gre.

»Največ nesreč je bilo na območju Tolminskega Migovca, a ne zato, ker bi bili tamkajšnji jamarji manj izurjeni, temveč zato, ker

Nesreče v jamah se običajno zgodijo izkušenim jamarjem, a lahko se pripetijo tudi neizkušenim sprehajalcem ali izletnikom, ki gredo v jame na lastno odgovornost.

nikoli ne veš, kje te čaka nesreča. Tudi v primeru nedavne nesreče v jami pri Dolenji vasi nihče ni mogel predvideti, da bo kamen padel. Najpogostejši razlog nesreč v jamah je ravno nesreča sama, ko je jamar ob nepravem času na nepravem mestu,« je ocenil Zakrajšek.

Nesreče v jamah se običajno zgodijo izkušenim jamarjem, a lahko se pripetijo tudi neizkušenim sprehajalcem

ali izletnikom, ki gredo v jame na lastno odgovornost. »Težava je, ker pri tem sledijo navodilom, ki so na primer objavljena na socialnih omrežjih. Ta so običajno zelo ohlapna in nenatančna, pogosto olepšujejo in izkrivljajo realno stanje. Dejstvo pa je tudi, da če ne znamo brati načrta jame, je velika verjetnost, da se bomo izgubili,« je poudaril Zakrajšek.

Ko trpi eden, trpimo vsi

Zakrajšek je leta 2002 postal operativni jamarski reševalec, prihodnje leto pa bo zabeležil že desetletnico vodenja Jamarske reševalne službe Slovenije. »Nadaljujem delo predhodnega vodje, ki je imel vizijo o precej boljši jamarski reševalni službi, kar želimo doseči predvsem z zgledom. Ko trpi eden, trpimo vsi, zato jamarji držimo skupaj in tesno sodelujemo. Kot vodja predvsem spodbujam in pripravljam mlade jamarje, da se ne bodo bali zahtevnih intervencij in bodo sposobni voditi skupino,« je dejal, ob tem pa še dodal, da je slovenska jamarska reševalna služba ena redkih, ki deluje ločeno od drugih reševalnih služb. »Poleg tega smo edini na svetu, ki smo leta 2019 pripravili štiridnevno mednarodno reševalno vajo na globini devetsto metrov, ki se je udeležilo več predstavnikov reševalnih jamarskih služb iz balkanskih držav, številna pa je bila tudi zasedba iz Italije,« je še povedal Zakrajšek.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

TRIESTE
Bar Cafe Patisserie

Das Platzl
Patisserie
Drobollach
am Faakersee

A-9580 Drobollje
pri Baškem jezeru/
Drobollach
am Faakersee,
Seeblickstraße 47

V naši PE Drobollje pri Baškem jezeru/Drobollach am Faaker See na avstrijskem Koroškem zaposlimo

NATAKARJA m/z
(Kellner mit Inkasso)

SODELAVCA ZA STREŽBO m/z
(Thekenkraft)

Plača VIŠJA od kolektivne pogodbe + ZAGOTOVLJENA DODATNA PLAČILA. Obseg dela po dogovoru - delo za polni oz. polovični delovni čas. Delo od 4 do 6 dni na teden. Po potrebi vam nudimo tudi bivališče. Potrebno je osnovno znanje nemščine.

Prosimo, javite se nam na: landhotel@gmx.at

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Izkoristimo življenje, ki nam je dano

Onkološke težave in izguba vida Kamničanke Vesne Markoč niso odvrnile od aktivnega življenjskega sloga. Teče, hodi v gore in ustvarja. Pri tem pa opozarja tudi na stereotipne in napačne predstave o invalidih, ki so še vedno zasidrane v družbi.

ALEŠ SENOŽETNIK

»Na življenje gledam s Srcem in z odprtimi zvedavimi Očmi.« je med drugim zapisala Vesna Markoč v nedavnem zapisu za občinski časopis Kamničanka, ki ga je nasloвила z Invalidnost ni oviranost, ampak prilžnost.

Da so največje prepreke po navadi res v glavah, dokazuje njen aktivni življenjski slog. Kljub temu da so jo onkološke težave nekajkrat prikovale na posteljo, v zadnjih letih pa se je srečala s skorajda popolno izgubo vida, se ukvarja s športom. Z inPlaninci, odborom Planinske zveze Slovenije za invalide, bo letos z vzponom na Triglav zaključila Slovensko planinsko pot, v gorah pa izbira tudi težje, plezalne poti. Kot pravi, ji gore pomenijo svobodo in možnost preseganja lastnih meja kljub oviranosti. Če se morda kdo sprašuje, zakaj bi slepi ho-

Vesna Markoč se uvršča v četrto izmed petih kategorij slepote in slabovidnosti. / Foto: Aleš Senožetnik

četrtu izmed petih kategorij slepote in slabovidnosti, kar pomeni manj kot dva odstotka preostanka vida, razloči le svetlobo od teme, barve večjih površin in brezoblične silhuete oz. sence – se je od-

upokojena, pred tem je bila socialna delavka, čeprav pravi, da bi se najverjetneje odločila za študij umetnosti, če bi ji zdravstveno stanje to omogočalo. Zelo rada namreč ustvarja, predvsem piše in riše.

Izkoristiti, kar nam je dano

Pomembno je, da se ne prepustimo malodušju, ko se spoprijemamo z življenjskimi preizkušnjami, še pravi. »Večina ljudi stremi k splošno sprejetim idealom, da si ustvarimo družino, zgradimo dom, kariero. Potem pa se zgodi nekaj nepričakovanega in se to podre kot hišica iz kart. Takrat je pomembno le, kako se bomo s tem soočili,« doda sogovornica, ki sicer prihaja

s Horjula, zadnjih osem let pa z možem Mihaelom živi v Kamniku.

Na vprašanje, kaj jo motivira in spodbuja k aktivnemu življenjskemu slogu, odgovarja: »V življenju se mi je nekajkrat zgodilo, da sem morala vse začeti od začetka – in ta del je najtežji. Zato se ne smem ustaviti. Poleg tega mi je škoda izgubljenega časa. Naj zaradi težav življenju rečem ne in čepim doma? Včasih mi kdo pravi, da hočem vse naenkrat, in mu odgovorim: Ja, hočem! Še teh pet petkov!« Dodaja, da je poleg ozaveščanja o življenju slepih in slabovidnih njenemu izpostavljanju v javnosti botrovalo prav to, da spodbudi tudi druge, naj izkoristijo življenje, ki nam je dano.

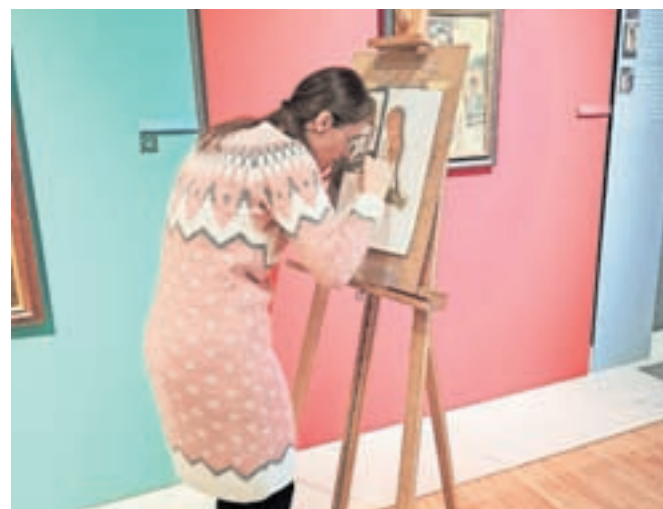
Slepi sami prosijo za pomoč

Poleg vodnikov, s katerimi se odpravi v gore ali na tek, ji vsakodnevno življenje lajšajo tehnični pripomočki, ki so v zadnjih letih napredovali do te mere, da lahko samostojno uporablja tudi računalnik. Še posebno v večjih mestih se slepim in slabovidnim prilagajajo tudi mestne poti, in sicer s talnimi oznakami in zvočnimi semaforji, ki slepe vodijo in jih opozarjajo na nevarnosti. Osnovni pripomoček pa še vedno ostaja bela palica, za katero je Vesna Markoč zapisala: »Ko s palico potrkam v naravo, mi ta odgovori.«

Kljub napredku pa se slepi še vedno srečujejo

Na poti na Veliko Raduho / Foto: osebni arhiv

Poleg ukvarjanja s športom zelo rada tudi ustvarja. / Foto: osebni arhiv

»V življenju se mi je nekajkrat zgodilo, da sem morala vse začeti od začetka – in ta del je najtežji. Zato se ne smem ustaviti. Poleg tega mi je škoda izgubljenega časa. Naj zaradi težav življenju rečem ne in čepim doma? Včasih mi kdo pravi, da hočem vse naenkrat, in mu odgovorim: Ja, hočem! Še teh pet petkov!«

dil v gore, Vesna Markoč odgovarja: »Ko pridem na nek vrh, četudi ne vidim vseh detajlov, gledam s Srcem, vpijam s Telesom in čutim z Dušo.«

Zaradi postopnega izgubljanja vida – uvršča se v

povedala le kolesarjenju oz. kot sama hudomušno pripomi: svoji »ruski ruleti«, saj je postalo prenevarno. Ob pomoči vodnika pa še vedno lahko hodi v gore in teče.

Zaradi zdravstvenih težav je danes invalidsko

z nekaterimi stereotipnimi predstavami in napačnim ravnanjem med splošno populacijo. »Veliko invalidov je zaprtih v raznih zavodih ali drugače odmaknjenih od družbe, zato se ljudje z nami redkeje srečujejo v vsakdanjem življenju,« pravi sogovornica, ki dodaja, da prav zaradi tega prihaja tudi do spodrseljajev, ko kakšen mimoidoči želi ponuditi pomoč, a to stori na napačen način. »Včasih ljudje ne pomislijo, da ne vidiš, in te zgrabijo, pri čemer se slepa oseba lahko prestraši, poleg tega je to poseg v intimen prostor. Slepi smo navajeni, da sami prosimo za pomoč, ko jo potrebujemo. Takrat se videčega oprimemo za komolec ali ramo in mu pustimo, da nas vodi,« je še povedala Markočeva.

Kultura

Eden najboljših moških zborov na svetu Zero8 iz Švedske gostoval v Kranju **Stran 14**

Pogovor

Dr. Jožica Rejec, nekdanja uspešna direktorica podjetja Domel **Stran 15**

Zanimivosti

Romana Adam, nova predsednica gorenjskega odbora društva Hospic **Stran 16**

Od petka do petka

Delo mora omogočati dostojno življenje, sta ob prazniku dela sporočila predsednik vlade in predsednica države Robert Golob in Nataša Pirc Musar. / Foto: Gorazd Kavčič

S prvim majem je stopil v veljavo novi pravilnik o poklicnih boleznih. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Na lestvici medijske svobode je Slovenija v primerjavi z lani napredovala za štiri mesta in je med 180 državami zasedla 50. mesto. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Delo mora omogočati dostojno življenje

MATEJA RANT

Vrednote, ki jih moramo čuvati vse dni v letu

Delavke in delavci ter njihovo delo so vrednote, ki jih moramo čuvati vse dni v letu in morajo omogočati dostojno življenje, je bilo osnovno sporočilo, ki sta ga ob 1. maju, prazniku dela, v svojih poslanicah zapisala predsednik vlade Robert Golob in predsednica države Nataša Pirc Musar. Kot je opozoril predsednik vlade, živimo v času velikih sprememb, novih tehnologij in hitrega razvoja, »pa vendar smo ljudje tisti, ki s svojim delom ustvarjamo pogoje za napredek in blaginjo družbe«. Pravice delavcev v našem delu sveta imajo po njegovih besedah že desetletja posebno družbeno težo. »Ne gre, da bi se hvalili, a v primerjavi z nekaterimi drugimi državami smo dosegli veliko. Seveda ne dovolj.« Poudaril je, da je blaginja, ki nam jo prinaša gospodarska rast, sad prizadevanj vseh nas. »Zato je prav, da se izboljšuje položaj vsakega posameznika, ki tako ali drugače sodeluje v verigi delovnih procesov.« Zato, pravi, so že poskrbeli za visok dvig minimalne plače in dvakratno uskladitev pokojnin. »Med našimi osrednjimi cilji je snovanje sodobnega in spodbudnega

delovnega okolja, ki bo podpiralo gospodarske dosežke na eni, enako dosledno pa tudi spoštovanje delavskih pravic na drugi strani.« Predsednica države pa je v svoji poslanici izrazila željo, da bi bil to praznik delavk in delavcev, katerih delo je spoštovano in visoko ovrednoteno tako v duhovnem kot tudi v materialnem pogledu. Meni, da je nesprijemljivo, da nekateri ljudje kljub delu ne zmorejo dostojno živeti, in zato pozdravila napovedane spremembe, ki jih načrtuje ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z vlado. Praznik dela moramo po njenih besedah praznovati z zavedanjem in odgovornostjo, da moramo naposled urediti področje dela tako, da bo ljudem omogočalo dostojno, človeka vredno življenje – tako v času delovne aktivnosti kot tudi po upokojitvi.

V veljavi novi pravilnik o poklicnih boleznih

S prvim majem je stopil v veljavo novi pravilnik o poklicnih boleznih, na katerega so delavci v Sloveniji čakali »neverjetnih in nedopustnih trideset let«, kot so ob tem zapisali v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS). Pravilnik opredeljuje poklicne bolezni, dela, pri katerih se pojavljajo

poklicne bolezni, pogoje, ob katerih se bolezni štejejo za poklicne bolezni, ter postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih boleznih. Kot je ob tem za STA opozoril izvršni sekretar ZSSS za pravna in sistemska vprašanja Andrej Zorko, pravilnik sam po sebi ne bo preprečil poklicnih boleznih, pričakujejo pa, da bodo delodajalci zaradi seznama poklicnih boleznih in učinkovitega dela pristojnih organov več vlagali v zdravo in varno delovno okolje. Ob tem je še zagotovil, da namen pravilnika ni uveljavljanje odškodninskih zahtevkov, delodajalci, ki spoštujejo vsa pravila, pa se po njegovih besedah nimajo česa bati.

Slovenija napredovala na lestvici medijske svobode

Ob 3. maju, svetovnem dnevu svobode medijev, je organizacija Novinarji brez meja znova objavila lestvico medijske svobode, na kateri je Slovenija v primerjavi z lani napredovala za štiri mesta in je med 180 državami zasedla 50. mesto. S tem se je ponovno uvrstila med države z zadovoljivim položajem za novinarstvo, medtem ko je bila lani na 54. mestu in s tem v kategoriji problematičnih držav. Na indeksu medijske svobode se je letos že sedmo

leto zapored najvišje uvrstila Norveška, sledijo ji Irsko, Danska, Švedska, Finska, Nizozemska, Litva in Estonija, na dnu lestvice pa so se znašle Eritreja, Sirija, Turkmenistan, Iran, Vietnam, Kitajska in Severna Koreja. V Društvu novinarjev Slovenije so ob svetovnem dnevu svobode medijev zapisali, da je zgolj profesionalen, odgovoren in avtonomen novinar lahko svoboden novinar. Novinarsko integriteto, so dodali, vsak novinar gradi in ohranja samostojno, z lastno odgovornostjo in dostojno držo, s strokovnim delom ob spoštovanju etičnih in profesionalnih standardov. »Temelj te integritete je neodvisno delovanje v imenu javnosti, in ne za ozke ali partikularne interese.«

Četrti shod upokojencev

Ljudska iniciativa Glas upokojencev in Inštitut 1. oktober sta v sredo pripravila že četrti shod upokojencev na Trgu republike v Ljubljani. Znova so zahtevali dvig pokojnin in tudi odstop vlade, ki ji očitajo aroganten odnos do upokojencev. Odpravili so se tudi pred predsedniško palačo, kjer so z vzklikanjem »Hočemo življenje, nočemo smrti!« izrazili nasprotovanje zakonu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja.

Slovinci v zamejstvu (901)

Eva Petrič v Celovcu

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Slovinci na Koroškem dobivajo v Celovcu drugi galerijski prostor. Po generalnem konzulatu Republike Slovenije na Radetzkyjevi cesti v Celovcu, kjer so že nekaj let tradicionalne razstave z naslovom Okno k sosedu, nastaja razstavni prostor tudi na sedežu Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk na Novem trgu/Neuer Platzu 10, v središču mesta, v prvem nadstropju nad lokalom bavarske pivnice.

Čast prvega razstavljalca je pred dvema mesecema doletela slikarja Stanke Sadjaka. Na drugi razstavi, ki so jo odprli 24. aprila, pa se je predstavila umetnica svetovne slave, fotografinja, oblikovalka, pisateljica in mojstrica performansa Eva Petrič. Naslov njene

pretežno fotografske razstave je »Kje je moja senca ... si ti moja senca?«. Naslov je za Koroško aktualen, sta poudarila tako predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk Bernard Sadovnik kot umetnica sama. Nad Koroško je še mnogo senc, ki pa se s takimi razstavami, kot je ta, razblinjajo. Sence so stalnica Evinoga umetniškega ustvarjanja, saj je tam, kjer so one, tudi sonce, in tam, kjer je senca, je tudi njeno telo, narava. Ta jo povezuje z domom, z Bledom, kjer njen dom, čeprav je veliko na poti med Ljubljano, Dunajem in New Yorkom. V obeh velikih mestih je že imela oziroma ima še odmevne razstave. Prav je povedati, da je Eva Petrič hčerka publicistke in novinark Silvestre Rogelj

Eva Petrič (druga z leve) na odprtju razstave svojih del skupaj z Bernardom Sadovnikom (prvi z leve), Olgo Butinar Čeh in Lojzeto Dolinarjem / Foto: Jože Košnjek

Jutri, 6. maja, ob 19. uri bo v kulturni dvorani v Velikovcu/Voelkermarktu vigredni koncert Pevskega zbora Lipa iz Velikovca. Nastopili bodo tudi Kvartet Dobniško jezero, tamburaška skupina Tamika iz Železne Kaple in harmonikar Adrian Kuchling. Isti dan ob 19. uri bodo v Štefanu na Zilji v Ziljski dolini predstavili ziljske pesmi in žegnanjske običaje v Blačah. V četrtek, 11. maja, ob 20. uri pa bo v celovški župnijski cerkvi svetega Egidija koncert Slovenskega okteta v počastitev 70-letnice delovanja Slovenskega kulturnega društva Celovec.

Petrič in dr. Ernesta Petriča, enega od najbolj znanih slovenskih diplomatov, nekdanjega sodnika ustavnega sodišča ter njegovega predsednika. Umetnico je predstavila umetnostna zgodovinarica Olga Butinar Čeh, za kulturni program pa je poskrbel kitarist Janez Gregorič. Zbrane na odprtju razstave – njen ogled je mogoč do konca maja vsak delovni dan – je nagovoril tudi celovski podžupan in podpredsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk Lojze Dolinar.

Na Koroškem se je pretekli teden zvrstilo veliko prireditev: tradicionalno srečanje, ki ga je organizirala Slovenska gospodarska zveza, spominski pohod po Celovcu in slovensnost v Selah v spomin na 80. obletnico obglavljenja 13 zavednih Slovencev iz Borovelj, Sel in Železne Kaple na Dunaju ter na druge žrtve nacizma, gledališke predstave itd.

Po svetu

Prihodnost bo električna

Človeštvo že več kot sto let živi na električni pogon. Tudi naše prihodnosti si brez električne energije ne moremo zamišljati. Pozabili pa smo na moža, ki je iskal možnost, da bi bilo elektrike dovolj za vse in bi bila – zastoj ...

MIHA NAGLIČ

Tesla v Mariboru

Letos mineva osemdeset let od smrti jugoslovanskega rojaka, ki je v Ameriki raziskoval možnosti, da bi električno energijo, ki je v naravnem okolju obilo, »ujeli« in ukrotili in jo nato brezžično prenašali po vsem svetu. In bi bila, kar se sliši še bolj noro – zastoj!? To je bil Nikola Tesla, Srb iz Like. Rodil se je 10. julija 1856 v vasi Smiljan pri Gospiću, umrl je 7. januarja 1943 v New Yorku. Njegova raziskovanja postajajo v zadnjem času spet aktualna, po njem se imenuje tudi najbolj znana družba za proizvodnjo električnih avtomobilov. Vladimir Pištalo, srbski pisatelj, zgodovinar in direktor Nacionalne knjižnice v Beogradu, je o njem napisal roman z naslovom Tesla, portret med maskami (2008). V nedavnem intervjuju pa je povedal, kaj ga je pri Tesli najbolj fasciniralo. »To je čudovita zgodba o človeku, ki je znal ustvariti tudi strele. Bogovi ustvarjajo strele. On je ustvarjal velike iskre oziroma strele, ki so segale od tal do neba. V prostorih nebotičnikov je opazoval neurja in govoril, da je mogoče ustvariti večje strele. Skozi svoje telo je

spustil 200.000 /dvesto tisoč! / voltov. Izračunal je, da ga ne bo poškodovalo, zato je to naredil. Skozenj je šel ciklon električne energije, lasje so mu sršeli in na tla so padale iskre. Ko se je poskus končal, je njegovo telo oddajalo sij. Nihče se mu ni upal približati. Videti je bil kot svetnik. Vprašali so ga, ali je delal poskuse na živalih, pa je odgovoril, da jih je delal samo na sebi. Od takrat je minilo več kot sto let. Danes vemo, da to ni nevarno, a si poskusa vseeno nihče ni upal ponoviti. Bil je tako pogumen, da je tvegati življenje. Življenje je zastavil za to, v kar je verjel.« Pištalo je zapisal tudi manj znano zgodbo iz Teslovih mladih let, ko naj bi v Mariboru – kockal. »To je bilo popolnoma res. Bil je zelo priden fant. Vse življenje se je rad učil. V nekem trenutku se je nekaj zgodilo. To je bilo verjetno v Gradcu, v Mariboru se je nadaljevalo. Ker je bil izjemno dober matematik in je imel tudi intuicijo, si je najbrž predstavljal, da lahko matematično predvidevanje uporabi v igrah s kartami. Verjetno ga je to vznemirjalo, tako kot vznemirja kockarje. Vendar ni bil pretirano uspešen. Uspešnejši so bili tisti s cigarami v kotičkih ust...« Iz Maribora se je vrnil k očetu in mami v

Gospić. Sledila je pot v Ameriko, kjer je »kockal« z elektriko. (Vir: intervju Saše Banjanac Lubej z V. Pištalom na MMC RTV SLO)

Smrt v New Yorku

Ob 80-letnici Teslove smrti si preberimo še, kako je umrl in kako je z njegovo zapuščino. »Tesla je umrl zaradi srčne kapi, sam, v apartmaju 3327 v 33. nadstropju Hotela New Yorker. Zadnje dni življenja je še delal, vendar je bil zelo slab in izčrpan. Pritoževal se je nad bolečinami v prsih. Zadnje dni sta ga obiskovala le nečak Sava Kosanović in pisatelj Louis Adamič. Kasneje, leta 1943, je Vrhovno sodišče ZDA vrnilo Tesli pravico do patenta #645.576 in mu priznalo prvenstvo za izum radia. Kmalu po Teslovi smrti je FBI zasegel vso njegovo zasebno lastnino in dokumente, čeprav je to kasneje večkrat zanikal. Govorilo se je tudi, da je trojica na čelu s Kosanovićem vlomila v Teslovo stanovanje. Obrambno ministrstvo je njegove stvari razglasilo za tajne. Teslova družina in jugoslovansko veleposlaništvo sta se borila z ameriški oblastmi za vrnitev dokumentov in zasebne lastnine. Kosanoviću je uspelo priti do dela njegove lastnine. Danes jo hrani Muzej Nikole Tesle

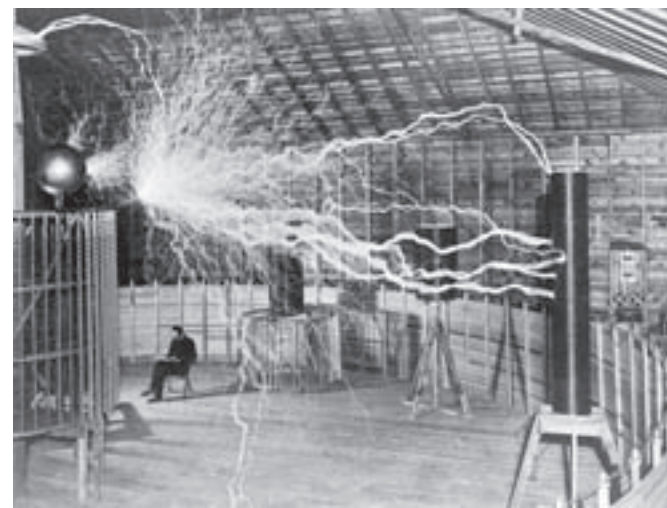
v Beogradu, ki so ga ustanovili 5. decembra 1952. Wardenclyffe, Teslov zadnji laboratorij, je prišel v last podjetja Agfa, ki ga je uporabljalo za proizvodnjo in zemljišče onesnažilo s kemikalijami, raziskovalci Teslove zapuščine so bili zaskrbljeni, da bo povsem uničen. Leta 2013 pa je navdušenec, stripar Matthew Inman, organiziral odmevno kampanjo množičnega financiranja za organizacijo Tesla Science Center, ki je s prispevki več deset tisoč posameznikov odkupila posestvo z namenom ustanoviti tematski muzej o izumitelju. Kasneje je bil pred laboratorijem postavljen Teslov kip, načrti za muzej pa so še v teku. Teslov pepel je julija 1957 Kosanovićeva tajnica Šarlotka Mjuzar prenesla v Beograd. Žaro so postavili v Muzej, kjer še danes stoji.« (Vir: Wikipedija)

Omogočil elektrifikacijo sveta

Ameriška revija Life je našega daljnovidnega izumitelja uvrstila med sto najpomembnejših ljudi v zadnjih tisoč letih. Teslovi raziskovalni dosežki na področju vrtljivih magnetnih polj in izmeničnega električnega toka so omogočili elektrifikacijo sveta. Ta pa se nezadržno nadaljuje.

Teslina rojstna hiša v Smiljanu, desno pravoslavna cerkev, v kateri je bil za popa Nikolov oče Milutin. Hiša in cerkev sta bili med državljansko vojno 1995 požgani in nato obnovljeni. / Foto: Wikipedija

Tesla v svojem laboratoriju v Colorado Springsu leta 1899. Umetne strele, ki jih je sam ustvarjal, so dolge do sedem metrov. / Foto: Wikipedija

Nekateri se še spominjamo portreta Nikole Tesle na jugoslovanskem bankovcu za petsto dinarjev iz leta 1970.

/ Foto: Wikipedija

Nove knjige (683)

Rusija in slovanstvo

MIHA NAGLIČ

»Ta knjiga izhaja iz paradoksa. Čeprav se je kmalu po padcu Berlinskega zidu na zemljevidu Evrope pojavilo kar trinajst slovanskih držav, se tej novi stvarnosti ni posvečalo posebne pozornosti. In to navkljub dejstvu, da se je moral zaradi spopadov na ozemlju bivše Jugoslavije ves svet že takoj ukvarjati s kraji, kot so Gorazde, Sarajevo in Srebrenica, ter imeni, kot so Milošević, Karadžić in Mladić. Stanje se ni bistveno spremenilo niti kasneje, po izbruhu krize v Ukrajini in okoli nje, ko so se v vsakodnevnih poročilih začele omenjati osebe, kot so Putin, Porošenko in Lukašenko, ter naselja, kot so Doneck, Debalcevo in pomenljivo poimenovani

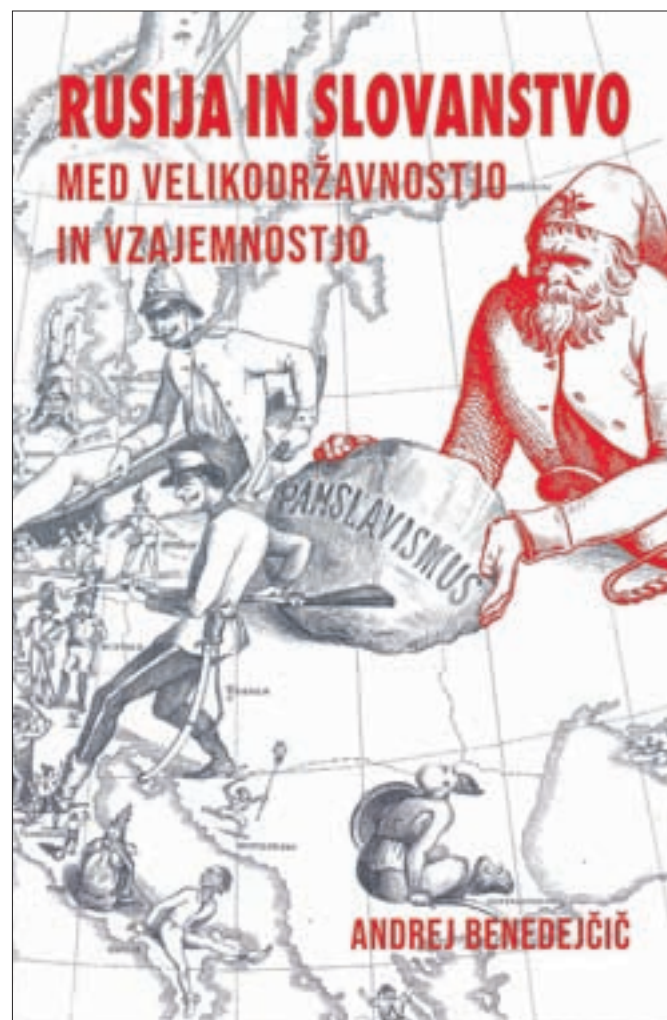
Slavjansk. Nič bistveno drugače ni z vidnimi opozicijskimi aktivisti, kot so Timošenko, Navalni in Tihanovska. /.../ Do tega nenavadnega stanja je prišlo ne glede na to, da je kmalu po koncu hladne vojne ameriški politolog Samuel Huntington v svojem znanem članku o spopadu civilizacij (1993) izpostavil slovanski faktor kot enega od ključnih bodočih dejavnikov v mednarodnih odnosih. To je naredil predvsem v kontekstu 'slovansko-pravoslavne' bloka v nastajajočem svetovnem redu in konfesionalno-kulturne ločnice, ki teče skozi slovanski svet in celo nekatere slovanske države. Vendar pa je bila v takratnem obdobju očitno daleč bolj vidna napoved Francisa Fukuyame (1989) o 'koncu

zgodovine', kar naj bi med drugim pomenilo 'zmagoslavje Zahoda ali zahodnjaške ideje'. /.../ Dejansko pa Slovani predstavljajo najštevilčnejšo etnično-jezikovno skupnost v Evropi, z zavirljivimi dosežki na področjih znanosti in kulture, največja med slovanskimi državami – Rusija – pa ni le pionirka raziskovanj vesolja, temveč tudi jedrska vellesila, ki je sposobna uničiti ves svet, in to ne le enkrat, ampak nekajkrat. Če je jezik sile univerzalen, in torej dejanska lingua franca, bi slovanske zadeve in vse, kar je povezano z besedo slavica, že samo zaradi tega moralo biti širše zanimivo. Tem bolj zato, ker se danes polovica slovanskih držav nahaja tako v Evropski uniji kot tudi v zvezi Nato, ki je še vedno

najmočnejše globalno vojaško zaveznitvo. Ravno zaradi te slovanske dimenzije evroatlantskih integracij je današnja konfrontacija med Zahodom na eni in Rusijo na drugi strani mogoče opredeliti tudi kot med-slovanski konflikt.« (str. 13–14)

Andrej Benedejčič, Rusija in slovanstvo med velikodržavnostjo in vzajemnostjo, Založba FDV, Ljubljana, 2021, 552 strani

Ta študijozna knjiga je izšla pred ruskim napadom na Ukrajino. Navedena ponata, da je vse bolj napeto razmerje med Zahodom in Rusijo tudi »med-slovanski konflikt«, je po 24. februarju 2022 tem bolj aktualna.

Kultura

Vroč župo kuhata že dvajset let

Pripovedovalec Rok Kosec in glasbenik Goran Završnik sestavljata duet Vroč župa, ki je pred nedavnim v Domu kulture Kamnik počastil dvajsetletnico delovanja. Od takrat sta stalnica na dogodkih, kakršen je Križnikov pravljčni festival, njuna posebnost pa je, da zgodbe »servirata« na sodoben, »rokerski« način.

ALEŠ SENOŽETNIK

Glasbeno-pripovedovalski duet je jubilej zaznamoval pred nedavnim na velikem odru Doma kulture Kamnik. Pred kratkim je namreč minilo dvajset let od prvega nastopa v Klubu Gromka na Metelkovi v Ljubljani. Da Vroč župa tudi po dvajsetih letih še kako tekne, je dokazala dobro napolnjena dvorana, v kateri so bili obiskovalci vseh generacij, ki so lahko prisluhnili nekaterim hitom – med njimi niso manjkale tista O podkovani žabi, pa Zajec dela za lisico, O osličku, ki je šel v svet in Križnikov Goljuf.

Tokrat sta k sodelovanju povabila še dva odlična glasbenika, ki sta župo še dodatno zabelila – Gašperja Selka, ki ustvarja tudi pod imenom X.U.L., sodeluje pa še s številnimi drugimi priznanimi zasedbami, in Aneja Ivanušo, ki je morda najbolj znan kot član keltskoglasbene zasedbe No-reia.

Duet Vroč župa tvorita Rok Kosec in Goran Završnik. / Foto: Aleš Senožetnik

Vroč župo sta Kosec in Završnik začela kuhati, ko sta Radio Študent oz. njegova ekipa pravljčne redakcije Za 2 groša fantazije začela projekt Pravljčno Rešetanje, v katerem sta redno nastopala. »Skupaj z drugimi pripovedovalci

smo nastopali po vsej Sloveniji, hkrati pa so se snemale kompilacijske zgoščenke, ki so s pomočjo Cicibana oz. Mladinske knjige v več tisoč izvodih dosegle predvsem številne otroke in njihove starše,« je povedal Završnik.

»Izšlo je kar nekaj takšnih zgoščenk, na katerih sva svojo delež prispevala tudi midva in s pomočjo katerih so se otroci nekaterih največjih hitov naučili celo bolje od mene in me nato na nastopih popravljali, če kdaj nisem povsem pravilno

povedal besedila,« pa je dodal Rok Kosec.

S svojimi izvirnimi interpretacijami, ko pravljice podajata na sproščen, sodoben oz. – kot pravita – rokerski način, sta si namreč simpatije pridobila tako med najmlajšimi kot tudi starejšimi poslušalci. Zato se nam je lo-

in Selkom, nato pa bodo videli, kako daleč se bo razvilo sodelovanje. Čve že, potem bi se takšnega projekta namreč rada lotila v razširjeni različici dueta.

»V prihodnjih mesecih bomo 'zakrožili' po festivalskih odrih po vsej Sloveniji. Če ne že prej, bomo

Vroč župo sta Kosec in Završnik začela kuhati, ko sta Radio Študent oz. njegova ekipa pravljčne redakcije Za 2 groša fantazije začela projekt Pravljčno Rešetanje, v katerem sta redno nastopala. Skupaj z drugimi pripovedovalci so nastopali po vsej Sloveniji, hkrati pa so se snemale kompilacijske zgoščenke, ki so s pomočjo Cicibana oz. Mladinske knjige v več tisoč izvodih dosegle predvsem številne otroke in njihove starše.

gično postavilo tudi vprašanje, ali sta kdaj razmišljala tudi o izdaji lastnega albuma. »Sva, a bi bilo prej treba urediti vse okoli avtorskih pravic,« pojasnjuje Kosec, Završnik pa dodaja, da morajo najprej izpiliti program za nastope, ki jih čakajo v razširjeni obliki z Ivanušo

prvič znova nastopili na letošnjem Križnikovem festivalu, ki bo na sporedu v začetku junija,« je o kratkoročnih načrtih povedal Završnik. Vsi, ki ste Vroč župo zamudili na »domačem« kamniškem odru, boste imeli v prihodnjih mesecih torej še nekaj priložnosti za pokušino.

Gostili zbor svetovnega formata

Aprila je Kranj gostil enega najboljših moških zborov v svetovnem merilu – zasedbo Zero8 iz Švedske. Na koncertu v dvorani Gimnazije Kranj sta se mu pridružila Dekliški pevski zbor Gimnazije Kranj in Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj. Skupaj so ustvarili glasbeni večer za zborovske sladokusce.

MAŠA LIKOSAR

Švedsko moško zasedbo Zero8, ki jo od leta 2015 vodi Rasmus Krigström, zborovodja, aranžer, skladatelj in pevec, je v goste povabila Barbara Kušar, predsednica Kulturnega društva Gimnazije Kranj. »Z veseljem so ga sprejeli, čeprav je bil zaradi slabih letalskih povezav na naše osrednje letališče to kar velik logistični zalogaj. Tako se je družina 43 švedskih pevcev v Kranj pripeljala s štirimi različnimi leti in z vlakom, nekateri celo z osebnim avtomobilom,« je povedala Kušarjeva, ki je zbor spoznala na mednarodnem tekmovanju v Riminiju leta 2015, kjer so si pripeli zmago. »Mene pa so poleg dovršene izvedbe programa navdušili s svojim občutenjem glasbe. Zelo očitno so uživali v vsakem odpe-tem tonu, prepevali so tudi zunaj uradnega programa,« je dodala.

Čeprav se samo štirje pevci v zboru profesionalno ukvarjajo z glasbo, drugi pa

so si ustvarili kariere na najrazličnejših področjih, je ljubezen do petja tisto, kar dela ta zbor tako poseben. Sprejeti so bili tudi na prestižno mednarodno tekmovanje Gallus v Mariboru, kjer so v družbi še sedmih izbranih zborov iz Indonezije, Portorika, Irske, Italije, Latvije, Španije in Slovenije nastopili konec aprila. Zbor Zero8 sicer čuti posebno ljubezen do glasbe barbershop, ki pa je, kot pravijo, le ena barva na vedno večji paleti žanrov, ki jih zanimajo. Skozi leta so se lotili tudi roka, popa, klasičnega švedskega repertoarja za moške, renesanse, baroka in še česa.

V Kranju so se predstavili s programom, s katerim so nastopili na tekmovanju v Mariboru in tam zopet zmagali, s tem pa si prislužili vstopnico na tekmovanje, ki bo prihodnje leto v bolgarski Varni. Tu se bodo potegovali za veliko nagrado Evrope v zborovskem petju. Kot presenečenje so v Kranju zapeli še obvezno skladbo Goddec pred peklom, ki jo je za

V ospredju dirigenta – levo Rasmus Krigström iz zasedbe Zero8 in desno Erik Šmid, ki vodi Dekliški pevski zbor Gimnazije Kranj in Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj

/ Foto: Rebeka Cankar

tekmovanje Gallus napisala skladateljica Nana Forte, in naredili vtis s korektno izgovarjavo slovenščine.

Domači Dekliški pevski zbor Gimnazije Kranj z dirigentom Erikom Šmidom, ki je preteklo jesen praznoval dvajsetletnico delovanja, je navdušil z romantično

skladbo Pesem deklice in ljudsko Slišala sem ptičko pet ter sodobno Poljske cvetlice. Manjkala ni niti živahna priredba mehiške ljudske Las Amarillas, ki je postala zaščitni znak zbora.

Posebno glasovno doživetje je bila izvedba Belokranjskega kresa v obliki

zborovske improvizacije na tri različne teme, v kateri so se mladim pevkam pridružili člani Akademskega pevskega zbora France Prešeren Kranj, ki ga prav tako vodi dirigent Erik Šmid. Zbor se je konec aprila udeležil tekmovanja Venezia in musica v Benetkah in mestu Caorle,

kjer je znova blestel in osvojil dve zlati priznanji. Na koncertu v Kranju smo slišali izsek iz raznolikoga programa, ki ga je zbor pripravil za sodelovanje na italijanskem festivalu. Zapeli so Vodomete, ljudsko San se šetao ter uspešnice Ta na Solbici, Butterfly in Music down in my soul.

Koncert so pevci vseh treh zborov zaključili s priredbo švedske ljudske pesmi Limu, Limu, Lima. Več kot sto pevcev je poželo navdušenje občinstva, ki so mu na koncu postregli še s slovensko pesmijo Pa se sliš'. »Zbor svetovnega formata smo bili prisiljeni gostiti v naši telovadnici, saj Kranj še vedno nima primerne koncertne dvorane. Malce smo bili v skrbeh, kako bodo pevci, ki so navajeni razkošnih prizorišč, to sprejeli. Pa so bili zelo uvidevni in profesionalni. Izkazali so se za izjemno simpatične in sproščene ljudi, njihov prvi vtis o Sloveniji, Kranju in kvaliteti našega zborovskega petja pa je bil nadvse pozitiven,« je še povedala Barbara Kušar.

Pogovor

Nekoč bom posedala na svojih terasica in brala

Dr. Jožica Rejec

Na prvi pogled je zadržana, a njene oči žarijo. Govori tiho, a njena razmišljanja so nadvse pronicljiva. Ob klepetu z njo se kaj kmalu zaveš, da dr. Jožica Rejec ni bila zaman ena najboljših predsednic uprave kakega slovenskega podjetja. Zdaj uspešno deluje na področju usmerjanja mladih v podjetništvo.

KLARA MRAK

Na čelu Domela je bila dvajset let, sicer pa je pred desetimi leti soustanovila Zavod za spodbujanje podjetnosti mladih Junior Achievement (JA) Slovenija. Aprila je v Šolskem centru v Škofji Loki potekalo prvo regionalno tekmovanje JA nacionalnega tekmovanja 2023. Dijaki omenjenega centra in Biotehniškega centra Naklo so predstavili najbolj inovativne podjetniške ideje, ki jih je budno spremljala tudi naša sogovornica dr. Jožica Rejec.

Deset let je torej že od ustanovitve Zavoda za spodbujanje podjetnosti mladih. Se rezultati že kažejo?

Mislim, da je skozi naš program šlo že okrog tri tisoč dijakov. Vsi sicer ne pridejo do te stopnje, do predstavitve, ampak do koder koli pridejo, je to zanje super izkušnja. Jaz vedno pravim, da tudi, če gre vse narobe, je to lahko zelo močna in koristna izkušnja.

Sicer pa nekako od sto podjetij eno potem preide v čisto pravo podjetje. To je kar soliden uspeh. Kot reče no – naš cilj ni, da vsi postanejo podjetniki, pomembnejše se mi zdi to, da si znajo razdeliti vloge: direktor, finance, prodaja, izdelava, razvoj. Še cela vrsta je tega: obvladovanje rokov, postavljati si cilje, dogovarjati se, timsko delo ... Tu lahko že malce začutijo, kakšna je njihova poslovna orientacija, v čem je kdo boljši, saj ko pridejo v podjetje, hitro ugotovijo, da ni tako enostavno in da denar ne leti v malho kar sam od sebe. Dijaki so polni inovativnih idej.

Vam je v vseh teh letih ostalo v spominu kako podjetje z Gorenjskega, ki se vam zdi posebno zanimivo?

Da, podjetje Teglc. Gre za lesen podstavek, ki ima dva vgrajena magneta, ki sta priležna s štirimi laksi in je videti, kot da ta podstavek lebdi v zraku. Lahko ga uporabimo kot posodico za bombone ali za rastline in še marsikaj drugega. Sprva dijaško podjetje se je torej oblikovalo v pravo podjetje, in kolikor mi je znano, so zelo uspešni pri prodaji.

Dr. Jožica Rejec / Foto: Gorazd Kavčič

No, predlani pa je dijak celjske strojne šole dobil idejo – po tem, ko si je izposodil očetovo uro in jo opraskal – da je začel to prasko z nohtom drgniti. Ko je videl, da se je praska zmanjšala, je dobil idejo, da bi zmlate kravje rogove lahko uporabljal za polirno maso. Na evropskem tekmovanju, in morate vedeti, da iz štiridesetih držav pride iz vsake samo po eno podjetje, je bil izbran med pet finalistov za nagrado za inovativnost. Izdelke je patentiral in zdaj se dogovarja z nekim podjetjem, da bi ta patent odkupili.

Pri Zavodu za spodbujanje podjetnosti mladih ste že deset let.

Res je. Najprej sem navezala stike z Antonom Kokaljcem, ki je ta program prinesel v Slovenijo. V desetih letih smo naredili res velik napredek, na začetku smo delali z donacijami, le dva majhna projekta Erasmusa smo dobili, v glavnem smo vsi delali na prostovoljski bazi. Zdaj smo že četrto šolsko leto dobili projekt z Evropskim inštitutom za tehnologijo in razvoj, tako da smo lahko eno sodelavko zaposlili za polni delovni čas in s tem naredili tudi velik preskok pri organizaciji dogodkov. Imamo tudi inovacijski kamp, več izobraževanj za učitelje in dijake, povabimo specialiste

moj projekt – eden od mnogih. Zdaj imam drugačne projekte, ampak vsakega posebej z lahkoto in mirnostjo v srcu zaključim.

Po čem se vas nekdani sodelavci spominjajo ali – drugače rečeno – vas postavljajo za vzor?

Pravijo, da po odnosu do ljudi, a to bi morali druge vprašati. Se mi je pa zdelo zanimivo, ko sem nekoč listala eno od svetovnih revij za vodenje in je bil tam opisan način vodenja, za katerega sem si rekla: pa saj tako jaz delam ... Trudila sem se za vključevanje vseh in se vedno znova zavedala, da drugi lahko vedo več. Najbolj sem bila vesela, da je nekdo verjel vase, tudi nekdo, ki ni bil povsem iz stroke, da je bil v enem skupnem planu, ki smo si ga zastavili. Vsak je doprinesel nekaj svojega, pogovarjali smo se o strategiji višjih programskih usmeritev za pet, deset let naprej. V poseben užitek mi je bilo, da ko smo se zmenili za sestanek na neko temo, sem sicer vedno imela pripravljeno rešitev, ki se mi je zdela najprimernejša. A ko smo se pogovarjali, je bila med nami vedno tista atmosfera, ko je vsak lahko povedal, kar je hotel in kar si je mislil, pa si tega ni nihče lastil v smislu, »a veste, to je zdaj moje«, tako da je na koncu prihajalo do fantastičnih rešitev. To se mi je zdelo nekaj najlepšega.

Ženska energija?

Da, mislim, da res. Manjša potreba po dokazovanju in po naravi večja kapaciteta za skupno dobro, za to, da se spoštuje različnosti, poslušaj ... Kot ženska v tehničnem podjetju nisem nikoli imela težav. Sicer so me že v srednji šoli malce postrani pogledovali, ko sem hodila na tehnično, a meni je bilo bojno polje vedno znane. Tudi na začetku 70. let so bili profesorji kar skeptični, a ko so prišle prve ocene, smo tudi z njimi zgradili dober odnos. Moj oče se je vedno vsega lotil, zelo rada sem mu pomagala, pa da ne bo pomote – jaz sem zelo rada ženska – a nikoli nisem čutila potrebe, da je to treba zdaj braniti. Meni je bilo vseeno – in še vedno mi je – kaj si

kdo misli o meni. V vsakem primeru izhajaš iz sebe, ne iz drugega. Če nekdo ne želi biti z mano, mu ni treba. Ko sem končala računovodstvo, kar se številki tiče, nisem bila ravno vztrajna ali strašno natančna. A tega sem se potem priučila. Če si raziskovalec, te vse sorte zanima in čutiš zadovoljstvo, ko je narejeno do konca. Če se nečesa lotimo, naredimo to do konca. Šele potem se lotimo nečesa drugega.

Radi delate na vrtu ...

Res je, za hišo sem naredila vrtniček. Če sem hotela, da kaj zraste, je bilo treba zabit nekaj hrastovih kolov, zaplesti in zagraditi z vejami, naredila sem terasice, na katerih so zdaj klopce. Pa vrtnarico sem naredila in en regal. No, lani sem se potem malo bolj lotila kamna ... Rada imam stik z naravo, z zemljo, rada hodim bosa. Zdaj imam tudi dva bazenčka, v katerih so se zaredile žabice.

In igrate klavir ...

Da, kdaj pa kdaj si malo zaigram. Ko sem šla v pokoj, sem bila stara 58 let – in vedno sem si želela znati igrati klavir. Imam učitelja, ne znam ravno veliko, a nekaj skladbic znam: npr. Za Elizabeto, Ave Marija. Ko sta se sin in hči učila tega instrumenta, smo kupili rabljeni piano. Ko smo izdelali podstreho, sem si rekla, da si bom privoščila klavir. In zdaj ga imam.

Ko ste šli v pokoj, ste rekli, da morate prebrati na stotine knjig. Kako vam uspeva?

Lani sem jih blizu petdeset, a če je lepo vreme, ne morem zdržati notri. Nekoč pa bom posedala na svojih terasica in brala. Vse po vrsti berem, knjiga te potegne, malo pogledam po domačih policah in mi hitro pade v oči, katera bo naslednja. Pa še pri hčeri v Luksemburgu si kakšno izposodim ... Grem kar velikokrat na obisk, dokler so otroci še majhni in se še želijo pocrkljati.

Kolikor polni energije in načrtov ste, ni vrag, da ne bi živeli do stodvajsetega leta.

No, lahko da mi bo dano ... (skrivnostni nasmešek)

»Če si raziskovalec, te vse sorte zanima in čutiš zadovoljstvo, ko je narejeno do konca. Če se nečesa lotimo, naredimo to do konca. Šele potem se lotimo nečesa drugega.«

Zanimivosti

Tabu, ki nas paralizira in omejuje

Romana Adam z Golnika je nova predsednica gorenjskega odbora Slovenskega društva Hospic.

SUZANA P. KOVAČIČ

Romana Adam je po rodu Ljubljanka, zadnjih dvajset let živi na Golniku, od koder je tudi del njene družine. Študirala je umetnostno zgodovino in zgodovino, a je delala na povsem drugačnih področjih, v pisarniško-administrativnih, birokratskih službah. »Z leti sem odkrila, da potrebujem pristen stik z ljudmi, kjer je odziv na medsebojno interakcijo takojšen.«

Osebna izkušnja

Julija bo tri leta, kar je pristopila k Slovenskemu društvu Hospic. »Leto in pol poprej mi je zaradi raka umrl oče. Nanj sem bila zelo navezana in vsa družina se je zelo angažirala, da bi mu pomagali, ne le pri paliativni oskrbi, temveč celo pri ozdravitvi! Diagnoze nikakor nismo hoteli sprejeti. Smrt je bila nesprijemljiva! Smrt je bila tabu tema. Kot v premnogih domovih. A ko sem začutila, da se v borbi za življenje paradoksalno

Romana Adam / Foto: Tina Dokl

pravzaprav bojujemo proti življenju samemu, sem uvidela, da moram svoj pristop do očeta in njegove bolezn

spremeniti. To sem razbrala tudi iz njegovih oči, ko se je stoično boril z lastno bolečino, predvsem pa bolečino,

ki smo mu jo prizadejali njegovi najbližji, ko smo ga porinili na stran in se namesto njega strateško angažirali okoli njegove bolezni, ne da bi ga povprašali o mnenju. Spomnila sem se, da imamo v Sloveniji društvo, ki se ukvarja z umiranjem in smrtjo. Začela sem prebirati in poslušati gradiva Hospica, kar mi je izredno pomagalo, da sem sama naredila bolečo preobrazbo – in ta izkušnja je bila ključna, da sem postala njihova prostovoljka.«

Hvaležna za podporo

Že od začetka članstva v društvu je Romana Adam vodja prostovoljcev v gorenjskem odboru, za predsedovanje odboru pa se je odločila po nagovarjanju dotedanje predsednice odbora Mire Stušek in ob podpori vseh kolegic v odboru. »Začutila sem, da je prej omenjena izkušnja v meni pustila tako močno sled, da me nič ne more ustaviti pri tem, da ljudem v najtežjem trenutku skušam

pomagati. To najbolj lahko storim v organiziranem okolju, kot je naše društvo. Največ pa so mi pomenile besede moje predhodnice, da so nove ideje vedno potrebne in dobrodošle ter da mi bo vedno na voljo za pomoč in podporo, za kar sem ji hvaležna.«

V stiski ostanejo sami

Poglavitna dejavnost društva je spremljanje umirajočih ter kronično bolnih, za Romano Adam je izjemnega pomena detabuizacija umiranja in smrti. »Sodobna družba je tako prežeta s paničnim strahom pred umiranjem in smrtjo, da nas paralizira ter omejuje v samem življenju, predvsem pa v ključnih trenutkih, ko nas naši bližnji potrebujejo najbolj, mi pa se iz zadrege, nelagodja, sebičnosti umaknemo. Tragično je vsakič znova poslušati, kako sorodniki umirajočih ali pa kasneje žalujoči tožijo, da večina bližnjega socialnega kroga iznenada izgine in v stiski ostanejo sami. Mislim,

da se mora naša družba zbuditi in se otresti strahu pred bolečino in občutkom nemoči.« V društvu imajo programe za žalujoče ter detabuizacijo. »Še posebno ponosni pa smo na program pogosto prezrtih žalujočih, to so otroci in mladostniki, ki se z neizmerno bolečino spopadajo drugače kot odrasli, in pogosto mislimo, da so hitro predelali smrt bližnjega. Zanje organiziramo Tabor levjesrčnih.«

Ljubeče in spoštljivo

Romana Adam o prostovoljstvu v splošnem meni, da smo do neke mere lahko vsi anonimni prostovoljci, ko vsakodnevno, s prijaznimi, nesebičnimi dejanji ali besedami drugi osebi pomagamo in polepšamo dan. »Sama sem vzgojena v prepričanju, da kar sejemo, to žanjemo, in morada si na neki 'sebičen' način svojo gredo pripravljati v sočuten, ljubeč in spoštljiv vrt. Menim, da je to na koncu vse, kar drug od drugega potrebujemo in si nudimo.«

Mamutov kip oživil tudi zgodbe

Ko so v naših krajih še lomastili mamuti, je v naselbini blizu današnjega Kamnika živel Urmal, silno radoveden fant, ki je nekega dne odšel od doma, da bi videl, kje izvira reka Njeva. Zaradi noči se ni mogel vrniti domov, zato je prespal na skali sredi majhnega jezera. Ko pa se je zjutraj zbudil, se je iz oči v oči srečal z velikim mamutom Čakijem, s katerim se je spoprijateljil.

MAŠA LIKOSAR

To je strnjena obnova zgodbe stripa z naslovom Urmal, mamutov prijatelj, ki je pred kratkim izšel pri založbi Primus. Besedilo je napisal dr. Jože Urbanija, zgodbo pa je spretno prelil v ilustracije Miha Hančič. Oba sta Kamničana, ki sta po svojem delu znana po vsej Sloveniji. Jože Urbanija je večino življenja posvetil knjigam kot knjižničar in predavatelj na filozofski fakulteti, goram, pohodništvu in tudi pisateljstvu. Knjigo o prijateljstvu med Urmalom in mamutom sta navdihnili kip mamuta v naravni velikosti kiparja Mihe Kača in sodelovanje s profesorjem Danielom Bezkom, ki je pri založbi Viharnik leta 2015 izdal strokovno knjigo Mamut v naših krajih. »Najdba mamutovega okostja je za Kamnik in širšo okolico pomemben dogodek. Tega se Kamničani zavedajo, vendar pa še tako pomembni

dogodki sčasoma zbledijo, če jih ne oživljajo zgodbe ali kakšni drugi načini, ki v spomin znova priključijo podobe, ki jih je čas prekril s pozabo,« je dejal Urbanija, ki je skušal z zgodbo o mamutu in Urmalu mladim približati pomembnost same najdbe. »Hotel pa sem se tudi oddolžiti prijatelju kiparju Mihi Kaču za njegovo delo, ustvarjeno iz velikega entuziazma. Žal postavitve kipa mamuta ni dočakal.«

Ob najdbi ostankov mamuta pa je – kot poudarja Urbanija – pomembno še eno odkritje, in sicer prva paleolitska naselbina na planem pri nas. Na robu kame-nodobnih kurišč je namreč dr. Fran Kos našel več kame-nega orodja, ki je pripadalo takratnim ljudem. »Prvo selišče, odkrito pri nas, dogajanje v tem selišču, nastanek jezera, odnosi med prebivalci, lov, medsebojni odnosi, danes bi rekli medgeneracijski odnosi, vse to se je spontano prelilo v zgodbo stripa,« je dodal.

Soavtorja stripa Jože Urbanija (levo) in Miha Hančič (desno) / Foto: Luka Dakskobler

Miha Hančič je avtor stripov, ilustrator in diplomirani likovni pedagog. Že od malega ga navdušuje prazgodovinska življenja, iz katerih je črpal navdih za risanje stripa o mamutovem prijatelju Urmalu. »Like sem poskušal čim bolj poenostaviti, kajti glavni liki stripa se iz kadra v kader ponavljajo, zato sem vedel, da jih bom moral velikokrat narisati. Z barvami pa

sem skušal v določenih delih bolj poudariti vzdušje, zato je denimo ob napadu Zajolkarjev noč rdečkasta, ker je dogajanje bolj nevarno,« je pojasnil avtor ilustracij. Strip, v katerem se prepletajo zgodovinska dejstva in domišljija avtorja, je nastal v okviru projekta postavitve mamuta v naravni velikosti,

ki so ga konec marca odkrili v Mamutovem parku ob vходу v mesto Kamnik. Pobudo za nastanek vsebin, povezanih s postavitvijo mamutovega spomenika, je dala Liljana Mastikosa z Občine Kamnik, direktorica kamniške knjižnice Breda Podbrežnik Vukmir pa je spodbudila nastanek te knjige in jo tudi uredila. Soustvarjalci stripa poudarjajo, da je mamutov kip v Kamnik prinesel mnogo spominov in zgodb, z vsemi pa zaznamujejo pomembno odkritje skoraj v celoti ohranjenega okostja in postavitve spomenika.

Strip je po besedah Urbanije primeren in privlačen za otroke, za vrhno plastjo pa se skriva tudi sporočilo za odrasle: sožitje, medsebojna pomoč, skrb za drugega, odnos oče – sin in mati – sin, odnos do živali in narave. Poleg tega sporoča, da živimo v prijateljstvu z živalmi. »In upajmo, da bo to pomagalo tudi k prijateljstvu med ljudmi,« je še dodal Jože Urbanija.

Jaz, midva in mi

Vrt

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Prvomajski prazniki so zame običajno čas, ko uredim vrt. Tega ne urejam povsem sama, potrebujem pomočnike, ki se sprva upirajo, potem pa le pristopijo in pomagajo. Letos se je po 24 letih zgodilo prvič, da sva bila za prvomajske praznike sama doma. Vsi otroci so odšli na zabave, potovanja, tekmovanja, skratka, ni jih bilo doma. Si kar ne moreš predstavljati, kako je videti prazna hiša. Pospravila sem, potem pa sem uživala v pospravljenih sobah, ki jih ni nihče razmetal. Vse je ostalo na svojem mestu.

Urediti vrt je torej zame pomembna prvomajska naloga. Moj vrt brez plevela je v postopku, ni še v tej fazi, se pa trudim, da bi postal. Kompost sva posula po vrtu in gredah, vendar ga je občutno premalo. Tako smo dokupili še tretjo enoto kompostnika, da bomo lahko uspešno premetavali, prezračevali in urejali to čudo, ki nam omogoči vrt brez plevela. Oglekala sva si takšen vrt pri znancih. Res deluje. Znanec pravi, ko sem začel v vrtu delati manj in tisto bolj premišljeno, sem dobil boljši izplen. Ko je vile započil v zemljo, je bila ta čisto rahla, mehka. Zemlje nič ne obrača, le vsako leto doda nov sloj komposta, ki ga pridobi iz listja, trave in odpadne zemlje pri gojenju šampinjonov. Zemljo le malo prezračim, tako da vile započim sem in

Ko sem začel v vrtu delati manj in tisto bolj premišljeno, sem več pridelal.

tja v mehko zemljo. Naj torej vztrajam. Nisem neverni Tomaž, sedaj sem videla in verjamem, poizkušam. Gotovo mi bo uspelo.

Nasadila sem balkonske rože, čeprav jih veliko znanec in mojih vrstnikov nima več. Rada imam barve, rada

imam rože, čeprav je z njimi delo in skrb. Rože nasadim le na tistih mestih, kjer dnevno hodim mimo njih in jih gledam. Mnogi rečejo, saj nas ni nič doma, potujemo, ne da se mi ukvarjati z rožami, od rož ničesar nimaš, zasadi raj kaj koristnega. Podjetniki, ki se ukvarjajo z balkonskim cvetjem, zmanjšujejo svojo dejavnost. Če smo imeli včasih cele balkone cvetočih rož, jih danes kljub tehnološkim pridobitvam, ki jih nudijo korita z zalogovnikom vode in namakalnim sistemom, nimajo več. Morda nekaj korit in to je to. Nasadila sem pokončne pelargonije, da lahko cvetlice opazujem tudi z notranje strani oken.

Rezano cvetje v šopku postavim na zunanjo okensko polico v senčno lego. Takšen šopek opazujem več kot mesec dni. Rožam vztrajno menjam vodo in jim prizujem stebela. V poletnih mesecih, ko imam balkonsko cvetje, izberem pokončne rože, da lahko iz notranje strani opazujem pisane cvetove. Tedaj ni treba kupovati rezanega cvetja. Za svoje čajne mešanice in pripravo zeleniščnih napitkov sem že nargala in posušila pljučnik, ki bo prvi v seriji zdravnih rož za pripravo čajev. Meta in melisa sta v vrtovih že lepo razraščeni, na Primorskem cveti bezeg.

Ni še dovolj

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

Pisali smo že o pametnjakovičih, ki se spoznajo skoraj na vse. Pravzaprav je njih število kar veliko. Prvih deset sekund jih je še prijetno poslušati, nato postanejo utrujajoči. Oni potrebujejo publiko, mi se pa lahko sami odločimo, ali jih bomo poslušali ali ne. Ko postanemo pozorni na njihovo govorničnost, hitro opazimo, da razglabljujejo o vsem mogočem – le o sebi ne. To je pa nevarno. Zato je njegovo (njeno) pametovanje zelo pogosto le obramba pred njim samim (njo samo). Če jih prosimo, naj povedo kaj o sebi, o svojem notranjem svetu, debelo pogledajo in zamenjajo

temo. Morda se celo razburijo, kajti takšnih stvari se ne sprašuje.

Na drugi strani pa imamo ljudi, ki zelo veliko vedo. Morda imajo veliko življenjskih in poklicnih izkušenj, so pravi strokovnjaki na svojem področju, celo napišejo knjigo, morda si po spletu v tekoči angleščini izmenjujejo ozko znanje in izkušnje z ljudmi s celega sveta, ker jih to bogati ... hkrati pa so v družbi bolj molčeči in se držijo zase, pravimo. Že pred sto leti je takšne ljudi švicarski psihiater in psiholog Carl G. Jung imenoval introvertiranci.

Imamo vsaj dve razlagi za takšno (introvertirano) vedenje. Pogosto ne razlagajo svojega znanja, ker nimajo sogovornika. Ti so v manjšini. Ko dobijo sogovornika ali vsaj poslušalca, pa zelo radi povedo več o svojem področju. Druga večja skupina pa so ljudje, ki se kljub veliki znanju (ali bogatim izkušnjam in izjemnim delovnim uspehom) nočejo izpostavljati, ker imajo občutek, da ne vedo dovolj. Prega nja jih notranji občutek, da si ne zaslužijo uspeha in dosežka kljub očitnim rezultatom. Skoraj je nemogoče videti in še manj vedeti, vendar takšnim težavam so podvrženi zelo uspešni vodilni delavci, uspešni kmetovalci,

uspešni podjetniki. Ta boleči notranji občutek se kaže kot prepoved biti uspešen. Zato so takšni ljudje v sebi zelo krhki. Naredili bodo vse, da bo rezultat ne samo dober, temveč vrhunski. Pogosto so podvrženi perfekcionizmu, imajo slabo samo-

Biti introvertiran ni nekaj slabega.

zavest, so pretirano samokritični in se strahotno bojijo kritike drugih. Na drugi strani pa si ne upajo priznati pozitivnih dosežkov in še manj zmorejo v njih uživati.

Takšnega dožemanja sebe so se neke nekoč naučili: morda so jih kot otroke preveč kritizirali, obsojali ali primerjali z drugimi. Lahko, da je bila v primarni družini kritika vsega in vseh na dnevnem redu. Možno je tudi, da so bili starši do njih preveč zahtevni in so te zahteve ponotranjili. Morda pa doma nikoli ni bilo časa uživati prostega časa. Rešitev: Najprej mora tak človek ozavestiti vzorec, ki je v njem. Nato razumsko videti, da dejstva govori drugače kot njihovi notranji občutki. Najtežje delo pa jih čaka, ko se bodo čustveno spopadli s temi bolečimi deli v sebi. Zato potrebujejo sogovornika.

Skriti svet avtizma (3)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Na letnem posvetu z naslovom Skriti svet avtizma je Nevenka Nakrst, univ. dipl. psihologinja in certificirana psihoterapevtka, povedala marsikaj zanimivega na to temo. Terapevtsko pomoč pri njej poiščejo tudi družine oseb z motnjami avtističnega spektra, ki so v stiski, in eden od razlogov zanjo je prav izključenost oziroma težave pri vključevanju v družbo.

Učinek snežene kepe

Kot poudarja, ni enostavnega odgovora na vprašanje, zakaj je stanje glede vključevanja tudi oseb z avtizmom v družbo pri nas takšno, kot je. Prav tako tudi ne recepta za njegovo razrešitev. »S prstom ne moremo pokazati na enega samega krivca. Kar opažam in v resnici presega področje avtizma, so neustrezni in nevdržni sistemi zdravstva, šolstva in socialnega varstva. Če želimo omogočiti dober razvoj v smeri zdravja in vključevanja,

moramo človeka spremljati celostno in vseživljenjsko. To je še posebno nujno pri otrocih, ki so nevro različni in imajo zdravstvene težave. Malček, ki dobi diagnozo avtizem (ali katero drugo), je na diagnozo čakal predolgo, v tem času so se zaradi nezaznavanja težav te še okrepile. Ko prejme diagnozo, ima v okviru javnega zdravstva na voljo premalo terapevtskih obravnav, ki bi prispevale k lažšanju simptomov in spodbujanju bolj zdravega razvoja. Vključen je v vrtec ali šolo, v zanj preveliko skupino, ali pa je vključen v posebne programe, kjer se lahko določene kapacitete in njegovi potenciali spregledajo in ne razvijajo dovolj. V običajnih oddelkih en sam vzgojitelj ali učitelj ne more biti kos tej zahtevni nalogi in ne zmore uravnati dinamike odnosov tako velike skupine, v kateri so otroci ali učenci, ki za učinkovito učenje in vzgojo potrebujejo dodaten čas in specialne terapevtske

prijeme. Tako se skozi leta izzivi oziroma težave nalgajo in povečujejo. Prvi diagnozi sledijo pridružene težave, ki so posledica stisk. Zgodi se učinek snežene kepe, ki se je začela kotaliti in je nismo pravočasno ustavili, sedaj pa je tako velika, da pokoplje vse pod seboj.

»Največje težave so prepozna pomoč, premalo ustrezne pomoči, rigidnost sistema, pomanjkanje obravnav in pomoči za starše, ki potrebujejo enako ali včasih še več podpore kot njihovi otroci, ter seveda predsodki družbe, strah pred neznanim, zaradi katerega zapiramo vrata vsemu drugačnemu, in nepripravljenost za prilagajanje.«

In če težave začnemo reševati na tej točki, kar se v praksi pogosto zgodi, na žalost lahko postanejo nerešljive,« opozarja.

Največje težave

Povzema, da »so največje težave prepozna pomoč, premalo ustrezne pomoči, rigidnost sistema, pomanjkanje obravnav in pomoči

za starše, ki potrebujejo enako ali včasih še več podpore kot njihovi otroci, ter seveda predsodki družbe, strah pred neznanim, zaradi katerega zapiramo vrata vsemu drugačnemu, in nepripravljenost za prilagajanje. Otrok in odraslih z avtizmom ali drugimi oblika-

mi nevro različnosti ne moremo stlačiti v nek kalup. Razmišljajo in delujejo izven norm ter zahtevajo prilagoditve na strani družbe in okolice. Čeprav se tega bojimo in se temu upiramo, moje izkušnje kažejo, da so te prilagoditve pogosto koristne in v resnici predstavljajo zdrav razvoj za celo skupino in tudi družbo.«

Avtizem ni več neznanka

V zadnjih letih je bil narejen velik premik in avtizem ni več neznanka, se strinja sogovornica. K prepoznavnosti prispevajo tudi različni dogodki, ki jih je največ prav v aprilu, v mesecu, ki je posvečen ozaveščanju o avtizmu. Eden takšnih, ki se zaključuje prav danes, 5. maja, je Asperger teče. V glavni vlogi je Nejc Pogačar, ki zadnji dve leti vsak tek v aprilu odteče v modri barvi in s tem ozavešča o avtizmu, saj je tudi sam na tem spektru. Ima Aspergerjev sindrom. Po različnih krajih Slovenije bo opravil osem tekov. Zadnji je danes, 5. maja, na trasi Center ASPI Domžale–Rašica–Društvo ASPI Ljubljana. Akcija ima poleg ozaveščanja tudi dobrodelno noto, saj zbirajo sredstva. Za konec bo v popoldanskih urah sledila še okrogla miza z naslovom Šport in avtizem. Na njej bodo sodelovale osebe z avtizmom, ki se ukvarjajo s športom, strokovnjaki in trenerji. *(Se nadaljuje)*

Tunjiške zgodbe (35)

Pocinov Luka

IVAN NOGRAŠEK

Najmočnejši človek, ki je kdajkoli živel v naši vasi, je bil Pocinov Luka. Doma je bil na Vinskem Vrhu v Velikih Bregovih. Izdelal si je ogromne koše, v katerih

je znosil domov vse, kar je bilo potrebno za njihovo domačijo. Z vozom gotovo niso mogli nič pripeljati – zaradi strmih bregov okrog Pocinove domačije. V koš si je naložil polno butar, ki jih je v gozdu pod hišo naredila njegova mama. Nekajkrat je šel po te butare in vse so bile že doma. Nekoč je šel po vasi, pa je ena od vaščank tožila, da imajo pokošen cel vrt, moža pa ni doma, da bi pospravil vse to seno. Luka pa je rekel, da lahko on vse enkrat odnese s košem. Pa mu je ta žena dejala, da če si to res upa, naj seno kar odnese domov. Luka je šel po svoj največji koš, pograbil je vse seno v ta koš in ga res kar odnesel domov. Ko so doma gradili hlev, je ves pesek, potreben zanj, v košu znosil iz kar oddaljenega potoka domov. Za cvetno nedeljo je v cerkev prinesel tako veliko butaro, da so mu jo pevc na koru privezali za ograjo na koro. Nekoč sta dva tesarja tesala težak hrastov tram, na katerega bi v zvoniku obesili zvonove. Pa

tega trama zaradi teže nikakor nista mogla obrniti, da bi ga potesala še po drugi strani. Ker sta to delala ravno pred gostilno, jima Luka reče, da ga jima bo on sam obrnil, če mu dasta za pol litra vina. Res je to tudi storil, sicer malo s težavo. Se je pa Luka s tem početjem tudi tako poškodoval, da ni več mogel zadrževati svoje vode. Kar uhajala mu je menda. Luka je nato leta 1907 odšel na delo v Ameriko. Tisti čas so možje kar množično odhajali tja, saj tukaj ni bilo nobenega pravega dela in zaslužka. O Pocinovem Luku lahko le še preberem v cerkveni kroniki, da so ga 15. oktobra 1913 ustrelili njegovi sodelavci v Trinidadu v Koloradu, ker ni hotel z njimi vred štrajkati, medtem ko so vsi štrajkali zaradi majhnih plač in težkega dela. Luka pa je svoje delo opravljal kar naprej. Kot stavkokaz je to plačal z življenjem, ko je bil star 45 let. Še danes v vasi za kakšnega močnega fanta rečejo, ta bo pa močan, kot je bil Pocinov Luka.

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Vaš razgled

Prvomajsko srečanje konjenikov treh dežel je letos na slovenski strani na območju kranjskogorske občine gostil Konjeniški klub Špik. Bistvo takšnih in drugačnih srečanj pa je v podrobnostih. Sožitje, prijateljstvo, sprejetost. Ne glede na to, kdo si in kaj si. Na štirih ali dveh nogah. Prijateljstvo za vedno, ko vemo, da je le tako edino prav! S. K. / Foto: Tina Dokl

»Ko bom velik, bom policist ali pa gasilec,« pogosto sanjajo otroci o svoji poklicni poti. Le malokrat pa katerega od njih slišimo, da bi želel postati medobčinski redar. A tudi ta opravlja pomembno delo, saj prispeva k zagotavljanju varnosti, reda in miru. V vlogo redarke pa se je na predstavitvi poklicev pod Stražo na Bledu vživela mlada obiskovalka, ki je – najverjetneje enemu od svojih staršev – suvereno pokazala znak stop. M. L. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski priimki

Mlakar, 2. del

TINO MAMIČ

V srednjem veku so najstarejše omembe kraja Mlaka na Gorenjskem naslednje: Mlaka pod Radovljico (Moss, 1498), Mlaka pri Begunjah (Lakchen, 1384

in 1399), Mlaka nad Lušo pri Škofji Loki (Lak, 1291 in 1318), Mlaka pri Kranju (Mlak, 1317).

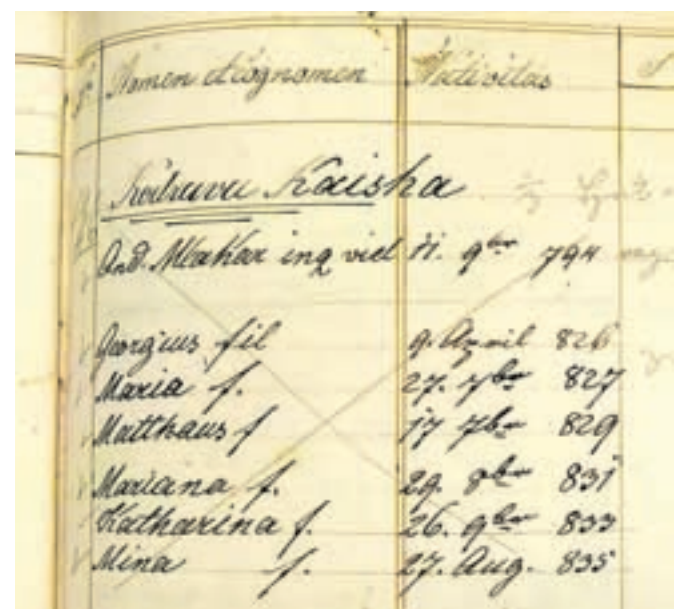
Najstarejša omemba priimka Mlakar pa je pri kmetu z imenom Oswald Mlakar (Oswald Mlaker) iz Zaloga

leta 1498 v urbarju za Postojno.

Mlakar se pojavlja tudi kot zelo pogosto hišno ime. Na Gorenjskem se pri Mlakarju reče za hišo, v kateri je bila mesnica v Gorenji vasi (Gasilska 2). V hiši je bil tudi priimek Mlakar. Enako se reče tudi za hišo v Spodnjih Pirničah pri Medvodah. »Posamezni domačini še vedo, da so nekoč pravili për Mvakarjə,« so zapisali v popisu hišnih imen v Registru nesnovne kulturne dediščine, ki se počasi širi z novimi vpisi (www.hisnaimena.si). Na istem seznamu je tudi zanimiv zapis hišnega imena v Jarčjem Brdu pri Gorenji vasi: pod Mlatschen in Podmlačan. To je konkreten dokaz, kako je na enak način

nastal priimek Mlakar. V hiši, ki je bila pod mlako, so gospodarju rekli Podmlačan.

Pomembnih osebnosti s priimkom Mlakar je dolga vrsta. Zato naj tokrat omenimo samo zgodbo športnega zvezdnika Jana Mlakarja, katerega tržna vrednost na nogometnem trgu je 2,3 milijona evrov. Član slovenske nogometne reprezentance je bil rojen v Ljubljani (1998), odraščal pa je v Češnjici pri Ljubljani. Igral je za več klubov doma in v tujini. Ko je v dresu Maribora zabil gol Olimpiji, pa je rekel, da je bolj kot na Ljubljano vezan na Domžale, kjer je kot nogometaš začel svojo nogometno pot. Trenutno odlično igra za splitski Hajduk, kjer je doslej uspelo

Vpis družine vdovca Andreja Mlakarja, rojenega 11. novembra 1794. Bil je fitnik (najemnik), nato pa je kupil kmetijo, Kodrovo kajžo, in bil lastnik tretjine hube. S soprogo Marijo Strepelj sta imela šest otrok, ki jih najdemo v krstnih knjigah Župnije Kranj Šmartin. Fotografija je iz družinske knjige Župnije Šmartin pri Kranju, ki jo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (SA Kranj Šmartin 1840, zv. 1).

le redkim Slovincem. Ko se je lani v Krškem poročil z Ano, so mu slovenski

navijači pripravili pravo baklado, povsem v slogu navijačev znamenite Torcide.

Krst Helene Mlakar. Bila je nezakonsko dete, kar je bilo leta 1890 za nezakonsko mater precej pogumno dejanje. Ker oče uradno ni bil znan, je rubrika prazna. Helena se je odselila v ZDA. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana (K 1881–1903 Šenčur, zv. 20, str. 149).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

V razpravah in pogovorih, ki jih boste imeli v prihodnjih dneh v domačem oziroma prijateljskem krogu, boste na svoje veliko presenečenje dobili podporo osebe, od katere tega ne bi nikoli pričakovali, zato bo vaše druženje toliko prijetnejše.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Energije so naklonjene novim idejam in to vas bo opogumilo, da se boste veselo lotili novih stvari, ki se vam že nekaj časa podijo po mislih. Hkrati boste z okolico delili tudi svoje misli in predvsem povedali, kaj vam leži na duši.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Rešitev za vašo težavo se vam bo razjasnila v sanjah ali pa jo boste razkrili v meditaciji. Kakorkoli že, vaša intuicija ni za odpis, zato ji le prisluhnite in se ravnajte po njej. Večkrat jo boste upoštevali, bolje vam bo služila. Na dolgi rok.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Pomladna energija vas bo občila od glave do pet in čutili se boste sposobne, da izvedete čisto vse, kar vam pride na pot. Upošteвайте intuicijo in se lotite projektov, s katerimi se boste pokazali v drugačni luči. Ne bo vam žal.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Tudi vi boste imeli sanje, ki vam bodo kazale pot naprej. Upošteвайте jo v svojih dejanjih in pokažite svojo notranjost okolici, saj jo prevečkrat zakrivate za grivo, kar vodi do napačnih sklepov o vas in vam le še bolj otežuje zadeve.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Toplina, ki jo boste čutili obdani s svojimi ljudmi, vas bo navdajala z velikim zadovoljstvom in srečo. Veliko se boste družili, mogoče celo srečali ali obiskali ljudi, ki jih že dolgo niste videli. Vse skupaj bo prineslo spremembe v prihodnosti.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Odleglo vam bo, ko boste po vsem stresu in naporih začutili podporo najdražjih in najbližjih. Brez strahu se naslonite nanje, saj ste za svoj notranji krog izbrali prave osebe. Tudi vas lahko preseneti nepričakovana podpora neke osebe.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Nepričakovano boste rešili težavo, o razrešitvi katere ste razmišljali že vso dolgo temno zimo. Najverjetneje boste dobili idejo, kako komunicirati z okolico, zato kar pogumno v debato in nova tveganja.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Raztrgali se bodo – ali pa jih boste sami – okovi, ki so ovirali vašo dušo pri tem, da bi poletela. Spremenile se bodo vaše perspektive in pogledi na stvari, kar bo odlično, saj vas omejujejo pri življenju. Odpustite sebi in tudi drugim.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

V zasebnih odnosih se bodo zgodili nepričakovani in vznemirljivi dogodki, ki bodo spremenili vašo razmerja. Sebe in predvsem druge boste kar malce šokirali, saj vas ne bodo navajeni takih novih in povsem drugačnih. Ohranite to!

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Tako se bo zavrtelo, da se bo kar prah dvigoval. Nenadoma se vam bo razrešila težava, ki jo premetavate v mislih že nekaj časa. Vse skupaj se bo zgodilo tako hitro, da se vam bo porušil tudi urnik drugih zadev, zato pričakujte nepričakovano.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Pokali boste od odvečne energije. Vse skupaj prenesite v odnos z boljšo polovico in ustvarite romantične trenutke ter se jim prepustite. Pri tem bodite tudi izvirni in predvsem pogumni, za kar boste tudi bogato nagradjeni.

TA JE DOBRA

Odvetniški pogovor

Dva odvetnika se med sprehodom pogovarjata o primeru. Prvi reče: »Bodiva popolnoma odkrita in poštena.« Drugi odgovori: »Meni je prav.« Tako se je njuna debata tudi zaključila.

Janezek bo danes manjkal

V šoli pozvoni telefon. Glas: »Danes pa našega Janezka ne bo v šolo.« Učiteljica: »Kdo pa kliče?« »Moj oče,« se oglasi iz telefona.

Mokro morje

»Mami, a je morje mokro?« »Seveda je mokro!« »Zakaj so pa sosedovi rekli, da so prišli z morja čisto suhi?«

Črv

»Si lahko predstavljaš še kaj bolj groznega kot to, da v jabolku, ki ga ješ, odkriješ črva?« »Ja, da odkriješ pol črva.«

Višina

»Doktor, doktor, moja žena ima vročino!« »A je visoka?« »Ne, dober meter in pol.«

V ribarnici

Kaj naroči ljudožerec v ribarnici? Potapljača.

LAŽJI SUDOKU

9	5	1	3	2			
		8			4	2	3
	4		6	7	5		9
6		3					8
5			2		9		1
	9					6	4
	7		9	1	2		4
2		5	4			9	
				3	7	8	6

Rešitev:

2	9	8	6	1	3	5	4
4	1	6	9	8	7	5	2
5	7	2	1	6	9	4	8
7	2	9	5	8	1	7	6
1	6	2	7	9	5	8	3
8	9	1	7	4	2	3	6
8	6	1	5	7	2	4	9
4	5	7	6	1	8	9	2
9	4	7	8	2	1	3	5

TEŽJI SUDOKU

6				3	2			7
2		9		6				
			9		8			
			1					4
	5	6				9	8	
	4			6				
			2	4				
				7		2		8
7			3	1				6

Rešitev:

9	5	7	6	1	3	8	2	4
8	1	2	5	4	9	6	7	3
6	7	8	9	2	5	1	7	4
4	2	9	5	8	1	7	6	3
1	6	2	7	9	5	8	3	4
5	9	1	6	4	2	3	7	8
7	6	1	5	7	2	4	8	9
4	5	1	9	2	6	8	7	3
2	8	7	3	4	1	5	6	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Glasbena šola Škofja Loka, Puštal 21, 4220 Škofja Loka

70 LET NA KRILIH GLASBE
Glasbena šola
ŠKOFJA LOKA

VABI K VPISU

novih učencev za šolsko leto 2023/2024.

Sprejemni preizkusi za vpis na **INŠTRUMENTE, PETJE in BALET** bodo potekali od **23. do 29. maja 2023** v prostorih Glasbene šole Škofja Loka in v prostorih šole na oddelkih v Železnikih, Gorenji vasi in Žireh.

Obvezna je predhodna prijava na www.gsskofjaloka.si med 4. in 19. majem 2023.

O točnem terminu in lokaciji sprejemnega preizkusa bodo kandidati obveščeni po e-pošti.

VPIS v programe (brez sprejemnega preizkusa):

PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA (otroci, rojeni leta 2018),
GLASBENA in PLESNA PRIPRAVNICA (otroci, rojeni leta 2017) in
BALETNE URICE (otroci, rojeni leta 2018)

bo potekal **od 4. maja 2023 dalje** do zapolnitve prostih mest (število mest je omejeno).

Več informacij na www.gsskofjaloka.si

SESTAVIL: F. KALAN	UPRAVNA ENOTA V FRANCIJI	ČLAN AKADEMIJE	OHEL	HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	REKA V RUSJI	UMAKNITEV	OPERNA PEVKA TEBALDI	GRŠKA POKRAJINA	NIK RAZBORŠEK	TISOČ VOLTVO	KIRKINA DOMOVINA	VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI
TV VODITELJ (D. U.)												
EKONOM- SKA MATE- MATIČNA METODA							7					
ITAL. VIOLINIST (NICCOLO)			2						PREMAZ ZA KOVINO			
VRSTA ŽITA										11	PEVKA GRANDE	MESTO V FRANCIJI
PESNICA ŠKERL				AMERIŠKI SLIKAR (WYATT)	KAKAV							
TOKOVNI POSREDNİK					LISTNATO DREVO	AZIJSKA DRŽAVA						
IGRALKA OB HLEVU												
TINA MAZE				ALOJA (OBL.ZAPISA)							IGRALKA FISTER	
POTNA KAPLJA											ORIENTAL- SKI TRG	
VERSKI MRACNJAK								KROGLA PRI BALINANJU	6			
SLADKO ŽGANJE												
MESTNA TRDNJAVA V ATENAH		12									KRADLJI- VEC	
VETRNI JOPIĆ												
IMPRESIJA	RAČJI SAMEC	RAZKRA- JANJE	EDEN OD STARŠEV								NEON	
REŽISER SPIELBERG												
EATON ILEK LAREDO NANTES PAGANINI	SPENJALNA PRIPRAVA	LASTNIK TOVARNE	IGRALEC BALDWIN	MESTO V TEKSASU	ARTHUR	GRETA NORRIS	PISATELJ LOVRAK	REKA V RUSJI	NASILNEŽ	SATAN, HUDIČ		
STOJEČI KAPNIK	5									PODLAGA PRI JUDU		
ŽENSKI ČEVELJ											4	MIŠI PODOBEN NOČNI SESALEC
MODEL VOZILA HYUNDAI												
ARKTIČNA ŽIVAL							13			UDRTINA, UDORINA		
PRAZEN GOVOREC												8
KIPARKA RUSJAN												
PREPROSTO PIHALO												
AMERIŠKA TENIŠKA IGRALKA (CHRIS)												
PLOŠČAD OB HIŠI												
PRVI TON LESTVICE												
SLADKO- VODNA RIBA												
JAPONSKI VULKAN												
PESNIK KNOBL												
KIT. UTEŽ- NA ENOTA												
PEVEC JUNKAR												
ŠPORTNA TROFEJA												
PEVKA ERBUS												
10												
JUTRANJI NAPITEK												
IGRALKA FONDA												
NALEPKA												
RIŽEVO ŽGANJE												
9												
JED Z PARA- RADIŽNIKOM												
DEL OBRAZA												
LATINSKA NIKALNICA												
ESEJIST FINCI												
PIA TOSCANO												
ŽIGA BRANK												
PEVKA IN IGRALKA SVETEK												
1												
PLANOTA PRI VIPAVI												
IVANA KOBILCA												
KRAJ PRI N. GORICI												
HELENA ROJO												
GLAVNO MESTO ALŽIRIJE												
3												
POLDRAG KAMEN												
DEL BESEDE												
GLAVNO MESTO ALŽIRIJE												
3												
RIMSKA DENARNA ENOTA												

Nagrade: 3-krat kemični svinčnik, notni zvezek in glasbena pravljica Liljane Poklukar Herman: Miška si poišče nov dom

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torka, 16. maja 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	

O preteklosti po svoji vesti

Simon Prosen na preteklost gleda predvsem z duhovnega vidika in upošteva čutenje. »Na ta svojstven način ne pišem nove zgodovine, temveč odpiram širši vpogled, ki nudi drugačno razumevanje.« Namen njegovega raziskovanja in pisanja je, da zgodovina ponovno postane učiteljica življenja.

ANA JAGODIČ DOŽAN

Kranj – Povest je stara slovenska beseda za zgodovino, ki jo napiše povestičar po svoji vesti. S tem pojasnilom Simon Prosen začne Povest o koreninah Slovencev, ki je rezultat njegovega dolgotrajnega raziskovanja naše preteklosti ter nadgradnja objav (na različnih družbenih omrežjih, v zbornikih in revijah) in predavanj. »Vseskozi sem imel predavanja po Sloveniji ter tako spoznaval različne ljudi in kraje, bogato raznolikost in lokalno kulturo ter način življenja. S tem sem postopoma dozoreval in se nehote pripravljaj na samostojno izdajo knjige.«

Naš narod ima globoke korenine, unikatno, izvirno preteklost in izjemno vedenje, poudarja Prosen. V prvem delu povesti govori o obdobju od zadnje ledene dobe do prihoda Rimljanov. »Dediščina naše preteklosti in duhovnosti je izjemno bogata, posledično je zelo težko povzeti vse pomembne informacije in modrosti. Preteklost sem zato razdelil na tri dele. V prvi knjigi je poleg znanih tudi mnogo spregledanih zgodovinskih dejstev, bajeslovje, ljudsko izročilo in verovanje. Drugi del bo nadaljevanje prvega, kjer bom posebno pozornost posvetil Kranjski in kosezom. V tretjem delu pa se bom posvetil preteklosti do leta 1919.«

Čas zavrti nazaj s simbolom Kresnika. Gre za t. i. križevato kolo, kakršno se je uporabljalo za vodna kolesa, na primer mlinsko kolo, spuščanje gorečega po hribu navzdol do vode (reke,

Simon Prosen / Foto: osebni arhiv

potoka) pa je po besedah Prosenova eden najstarejših in najpreprostejših obredov, ki ima po njegovem mnenju ravno zato tudi izredno veliko moč. »Kresnik je izpričan kot najpomembnejši bog naših prednikov, ki pa nikoli ni bil upodobljen kot malik. Kolo tovrstne konstrukcije je njegov simbol in predstavlja brezpogojno ljubezen – tako so namreč predniki pojmovali Kresnika. Intuitivno sem čutil, da je obred, ki so ga predniki izvajali približno do začetka prve svetovne vojne, izjemno bogat in sporočilen, zato sem začutil

močno željo, da bi ga ponovno oživili. S pomočjo prijatelja sem izdelal kolo in lani smo obred, glede na znana dejstva, nekajkrat izvedli. Pri tem je nastala fotografija Urške Rahonc. Ko sem jo videl, sem v trenutku vedel, da bo krasila naslovnico moje knjige. Kolo z drogom predstavlja harmonizirano moško in žensko energijo, ogenj povezuje oba pola in predstavlja Kresnika. To je tudi rdeča nit moje knjige.«

In ni bilo naključje, da je (prvo) predstavitev Povesti o koreninah Slovencev pripravil v Stražišču. »Ta kraj je

imel v preteklosti zelo pomembno vlogo. Ime izvira iz korena straža, ki je označevalo mesto, kjer so stražili – kosezi so varovali vinograde na pobočjih Grmade in Šmarjetne gore.« Vino je bila obredna in zdravilna pijača naših prednikov, kar potrjuje tudi karnijski tročan, je pojasnil ob tem. »Tročan ima obliko trikotnika oziroma gre za tri močne energijske točke, ki so povezane z nevidnimi energijskimi linijami, kačjimi črtami. Imel je različno namembnost, vseh še ne poznamo. Z znanstveno metodo narejen preizkus je potrdil, da je tročan pasivni element, ki zmanjšuje vpliv magnetnega sevanja med sončnimi nevihtami, ki zelo močno vplivajo na človekovo počutje. Hkrati povečuje življenjsko energijo, ki ugodno vpliva na ljudi in naravo. Tročanu sem nadel ime karnijski, ker so se naši predniki, ki so živeli na tem prostoru, imenovali Karni.« Kot smo še izvedeli ob tem, Planinsko društvo Kranj pripravlja Pot karnijskega tročana, ki bo zajela najzanimivejše točke v okolici in ga povezala z mestom Kranj. Na eni od točk, pri Šempetrskem gradu, bodo Dečve, ki so izid knjige pozdravile s petjem ljudskih pesmi, zaznamovale petindvajsetletnico delovanja. »Praznovali bomo skupaj. To bo zanimiv, kresniški in pevski dogodek na poletni solsticij, 21. junija,« napoveduje Prosen. Veseli pa ga tudi, da je bil v Kranju ustanovljen študijski krožek Etno-fletno, ki bo deloval predvsem na področju raziskovanja Karnov in Kranjske.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtega do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630,
www.rozmanbus.si

TRST: 16. 5., **STRUNJAN:** 13.–18. 10., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKETOPLICE:** 21.–25. 5., **RADENCI:** 21.–25. 5., **MADŽARSKE TOPLICE:** 4.–8. 6., 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 28.–31. 10., **BANJA VRUČICA STERAPIJAMI:** 25. 5.–1. 6., 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., **POTEPANJEPOBOSNI:** 9.–13. 10., **MORJE: VELILOŠINJ:** 12. 6., 14. 6., **DUGI OTOK, OREBIČ, KORČULA – VEČ TERMINOV.** Pokličite zainteresirani vozniki avtobusa.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

Kolesarjenje in pohod

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje v torek, 9. maja, svoje člane vabi na kolesarjenje do Jezerskega. Zbirno mesto bo pred AMD Cerklje ob 8. uri. Na tej lokaciji bo v torek ob isti uri tudi izhodišče pohoda do Mač. V primeru slabega vremena bosta oba izleta prestavljena na četrtek v istem tednu.

Pohod v Planico

Naklo – Društvo upokojencev Naklo v torek, 9. maja, vabi na pohod v Planico. Potekal bo iz Rateč, do koder se bodo pohodniki pripeljali z rednim avtobusom, ki v Naklem ustavi ob 8.10.

Kopanje in ogled Škocjanskega zatoka

Kranj – Društvo bolnikov z osteoporozo Kranj v torek, 9. maja, vabi na kopanje v Bernardin, popoldne pa na ogled Škocjanskega zatoka. Dobrodošli so tudi nečlani društva. Prijave in informacije na 041 424 768.

OBVESTILA

Voden ogled cerkve

Crngrob – V soboto, 6. maja, ob 11. uri Loški muzej vabi na voden ogled cerkve Marijinega oznanjenja v Crngrobu, ene najstarejših romarskih cerkva na Slovenskem in ene od treh v Evropi, ki hranijo kitovo rebro. Udeležba je brezplačna, prijave niso potrebne.

Program medgeneracijskega sodelovanja

Preddvor, Naklo, Šenčur – V Domu starejših občanov Preddvor v ponedeljek, 8. maja, ob 10. uri pričakujejo ljubitelje ljudskih pesmi in večglasnega petja. V Medgeneracijskem centru Naklo bo v ponedeljek, 8. maja, ob 16.30 delavnica orientalskih plesov, ki nudi priložnost za rekreacijo in ogled plesnega nastopa. V Domu krajanov Šenčur bo v torek, 9. maja, ob 18. uri v okviru medgeneracijskega sodelovanja ustvarjalna delavnica s predstavitev osnov risanja. Za vse aktivnosti so obvezne prijave do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Rokodelske delavnice

Škofja Loka – Rokodelski center DUO v maju organizira več delavnic – v torek, 9. maja, bo seznanil s tehniko sitotiska, pri čemer bodo nastali tiskani pogrinjki; v sredo, 10. maja, sledi izdelava steklenega izdelka v vitražni tehniki tiffany, v ponedeljek, 15. maja, družinska delavnica polstenja, v soboto, 27. maja, pa izdelava dražgoškega kruhka. Prijave zbirajo na naslovu rokodelskicenter@visitskofjaloka.si.

Plezalne tehnike v feratah

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj v soboto, 13. maja, organizira usposabljanje za plezanje v feratah s predstavitev opreme in tehnik gibanja. Odhod z osebnim prevozom bo ob 7. uri izpred Mercator centra na Primskovem. Za več informacij in prijave sta na voljo Klemen Ručigaj (051 693 294 ali klemen.rucigaj@gmail.com) in Sebastjan Potočnik (031 408 439 ali sebastjan.potocnik@gmail.com).

PREDAVANJA

Zgodbe starih begunjskih vil

Begunje – Društvo upokojencev Begunje vabi na predavanje o starih begunjskih vilah in njihovih lastnikih. Pozabljeno

Knjiga, primerna za mlade in starejše, ki spada v vsako domačo zbirko.

Leto 2023 je razglašeno za Tavčarjevo leto, saj letos mineva sto let od njegove smrti. Visoški gospod z vznemirljivim podnaslovom Vse Tavčarjeve ljubezni je biografski roman o izjemno bogatem življenju v Poljanah nad Škofjo Loko rojenega pisatelja, odvetnika in politika Ivana Tavčarja.

Trda vezava, 17,5 x 24,5 cm, 304 strani

19 EUR + poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, v Kranju, jo naročite po tel. 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Pri pošiljanju po pošti se poština zaračunava po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS – OZ Kranj v živo vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V PROSTORIH GASILSKO REŠEVALNE SLUŽBE - KRANJ
Bilovtova cesta 34

V ČETRTEK, 11. maja 2023

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII

PREDUŽITE SE VELIKI DRUŽINI KRVODAJALCEV MED 7. in 13. URO!

051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcom se zahvaljujemo za odlobo, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si
BREZPLAČNA OBLIŽKA

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 3. 5. 2023
6, 10, 19, 22, 25, 27, 32 in 35

Loto PLUS: **4, 5, 8, 13, 27, 30, 31 in 28**
Lotko: **2 5 4 5 9 5**

Sklad 7. 5. 2023 za Sedmico: **740.000 EUR**
Sklad 7. 5. 2023 za PLUS: **2.500.000 EUR**
Sklad 7. 5. 2023 za Lotka: **300.000 EUR**

poglavje vaške zgodovine bo v četrtek, 11. maja, ob 19. uri v prostorih društva predstavil Sašo Gašperin.

KONCERTI

Zapojmo pesem o svobodi

Cerklje – Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Kranj – Cerklje na Gorenjskem v petek, 5. maja, ob 19. uri vabi na koncert Zapojmo pesem o svobodi, ki bo posvečen zmagi nad nacizmom in fašizmom. V Kulturnem hramu Ignacija Borštnika bo nastopila Marjetka Popovski s spremljevalno pevsko in glasbeno skupino ter recitatorjem Igorjem Rojcem.

RAZSTAVE

Assisi vez in drugo

Koroška Bela – Krožek ročnih del pri Farnem kulturnem društvu Koroška Bela bo na razstavi z naslovom Assisi vez in drugo predstavil izdelke, ki so nastali pri učenju nove tehnike vezanja pod vodstvom mentorice Katrice Horvat. Odprtje bo v soboto, 6. maja, ob 19.30, ogled pa bo možen še do nedelje, 14. maja, vsak dan od 15. do 19. ure, izjema je nedelja, ko bo Kulturni hram Koroška Bela odprt od 9. do 12. ure.

Na vroči strani Alp

Bled – V Infocentru Triglavsko roža bo v sredo, 10. maja, ob 19. uri odprtje razstave Na vroči strani Alp – življenje v času podnebnih sprememb, ki so jo pripravili v Umanoteri, Slovenski fundaciji za trajnostni razvoj, in bo na Bledu na ogled do 11. junija. Njen namen je prikazati, kakšno grožnjo predstavljajo podnebne spremembe in da kljub vsemu še ni vse zamujeno.

Po razstavi Umetnik živi muzej

Škofja Loka – V stalnih zbirkah, kapeli in dnevni sobi Loškega muzeja je v dialog z različnimi vsebinami umeščeni 16 del hrvaškega konceptualnega umetnika Tomislava Brajnovića. Po razstavi Umetnik živi muzej bo v sredo, 10. maja, ob 18. uri vodila kustosinja in direktorica muzeja Saša Nabergoj.

Fotografska razstava

Radovljica – Fotografsko društvo Radovljica v maju vabi na ogled razstave prijateljskega kluba CDA iz avstrijskega Gradca, ki je odprta vsak dan od 8. do 22. ure. Vstop v galerijo Pasaža v Radovljiški graščini je prost.

PREDSTAVE

Sleparja v krilu

Podljubelj – Kulturno društvo Bohinjska Bela – Gledališče Belansko vabi k ogledu komedije Sleparja v krilu, ki jo bo uprizorilo v petek, 5. maja, ob 19.30 v Domu krajanov Podljubelj.

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

GOLF TDI comfortline, letnik 2014, reg. 7/23, kovinske barve, 204.000 km, cena 9.100 EUR, tel.: 041/638-445 23001194

FESST, d. o. o.,
nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

HRASTOVO hlodovino, tel.: 030/793-934 23001187

JAVORJEVE, češnjeve in hrastove plohe ter lipov hlod za kiparje, tel.: 041/608-765 23001190

KURIVO

PRODAM

SUHA bukova drva, butare, mešana drva ter rajkeline – okroglice, tel.: 031/826-621 23000564

SUHA bukova, hrastova in kostanjeva drva, tel.: 041/481-588 23001204

STANOVANJSKA OPREMA

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

KOVINSKO cisterno za olje, 1.500 l, in peč za centralno kurjavo na trda goriva, 8 kw, tel.: 051/427-576 23001195

PEČ Atmos DC 22 po ugodni ceni in zalogovnik 1.000 l, tel.: 040/739-605 23001191

GLASBILA

PRODAM

DIATONIČNO harmoniko CFB, odlično ohranjeno, tel.: 040/739-512 23001208

HOBI

IŠČEM

ODLIKOVANJA, kovance, značke, luči, ure, bižuterijo, slike in razne stvari, tel.: 068/173-293 23001083

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikatni, izjemne tehnične, umetniške, sporočilne in energetske vrednosti, tel.: 040/567-544 23001100

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CISTERNO za gnojeko Creina 2.700 l in nakladalno prikolico Sip 15 m³, tel.: 031/504-658 23001200

HLADILEC mleka 200 l in 300 l, nakladalno Sip 25 m³ in cepilec drv na sveder, tel.: 041/481-588 23001203

KOSILNICO Sip, rotacijsko z gnetilnikom 165 G, tel.: 041/504-662 23001205

VENTILATOR za sušenje sena in puhalnik Marin z elektromotorjem, tel.: 031/223-102 23001192

VRTAVKASTI zgrabljajnik 280 in obrabljajnik Krivograd, tel.: 041/855-359 23001206

KUPIM

ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnem koli stanju, tel.: 041/255-834 23001197

TRAKTOR in priključke, tel.: 041/540-364 23001196

PRIDELKI

PRODAM

DOMAČA orehova jedrca, same polovičke, tel.: 041/532-899 23001185

KROMPIR, primeren za sajenje, in rdeče ter rumeno korenje, tel.: 051/899-823 23001189

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

3 bikce ČB, stare od 3 do 6 tednov, tel.: 031/559-796 23001186

BIKKA ali telico, simentalo ali limuzin, tel.: 031/585-345 23001179

Karin Greiner / Angelika Weber

300 vprašanj o zeliščih

Osvežite znanje ali ga pridobite od začetka s pomočjo te uporabne knjižice, v kateri boste našli številne nasvete o negi, razmnoževanju, shranjevanju in uporabi zelišč. Kako se boriti proti listnim ušem brez kemije, kako porezati sivko, zakaj peteršilj ne kali in še veliko več.

Mehka vezava z ovitkom, 256 strani. Redna cena knjige je 12,90 eur, če jo kupite na Gorenjskem glasu je cena le **9,90 EUR** * poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Radio **Sora**

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio **Triglav**[®]

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

RADIO KRANJ **97.3**

tvaj najljubši hiti

www.radio-kranj.si

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

POMEZIK SONGU

Pošlji SMS s ključno besedo **POMEZIKS** na 1919 in daruj 5€.

Omogočimo počitnice vsem otrokom!

Več informacij na www.zpms.si

Illustracije: Jana Erik

GOZDNA KUHINJA

NOVA DOPOLNJENA IZDAJA

Kmetički glas

172 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

19,50 EUR * poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

BIKCA ČB, starega en teden, tel.: 041/393-955 23001188

BIKCA in teličko ČB, stara 14 dni, tel.: 041/342-350 23001201

BIKCA cika, starega 5 mesecev, cena po dogovoru, tel.: 069/672-092 23001213

PAŠNO, 5 ali 7 let staro kravo z enomesečnim teličkom in enoletnega bika pasme LS, tel.: 031/420-412 23001193

VEČ visoko brejih krav simentalc, tel.: 031/504-048 23001199

ZAJČKE, stare 1 mesec, različnih barv, velike sorte in 4 samčke, stare 3 mesece, tel.: 040/979-622 23001211

KUPIM

VEČ telet mesne pasme, težke nad 200 kg, za nadaljnjo rejo, tel.: 041/481-588 23001202

PODARIM

STARE kokoši, tel.: 041/337-678 23001212

OSTALO

KUPIM

SENO v balah ali rifuzo, Gorenjska, tel.: 040/800-278 23001127

ZAPOSLITVE (m/ž)

IŠČEM

IŠČEM DELO – učna pomoč pri matematiki in fiziki na vašem domu, tel.: 04/20-26-532, 031/534-061 23001180

STORITVE

NUDIM

BELJENJE in glajenje sten, antiglivne premaze, barvanje fasad, nadstreškov in ograj vam nudi Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909 23000918

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 23000375

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 23000376

RAZNO

PRODAM

KOKOŠI za zakol in bojler 80 l, delujoč, tel.: 04/59-45-146, 041/912-435 23001207

PANTERM 12/6 kw, odlično ohranjen, eks. posodo, črpalko in mešalni ventil, ugodno, tel.: 064/112-914 23001210

SODA 320 l za deževnico, balkonsko ograjo – kovaško krivljeno, ugodno, tel.: 064/112-914 23001209

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

ZAHVALE, OSMRTNICE

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po faxu: 04/201 42 13 ali e-pošti: malioglas@g-glas.si

Gorenjski Glas

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil dragi oče in stari oče

ANTON ROZMAN

iz Kranja, Britof 22oe

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 5. maja 2023, ob 16. uri na pokopališču v Kranju.

Žalujoči: sin Matjaž in hčerka Nataša z družinama ter ostalo sorodstvo

OSMRTNICA

V 93. letu starosti se je poslovil

LUDVIK KRANJC

Pokopali ga bomo v ožjem družinskem krogu.

Kranj, 2. maja 2023

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 83. letu starosti zapustil dragi mož, oče, dedek in pradedek

CVETO FLORIЈAN BEČAN

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 6. maja 2023, ob 14. uri na pokopališču v Kovorju. Žara bo na dan pogreba od 10. ure dalje v mrliški vežici v Kovorju.

Žalujoči vsi njegovi

*Vsi, ki radi jih imamo,
nikdar ne umro,
le v nas se preselijo
in naprej, naprej živijo,
so in tu ostanejo.
(Janez Medvešek)*

ZAHVALA

V 82. letu se je od nas poslovil naš dragi

ALOJZ KRIŠELJ

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga obiskovali v času njegove bolezni in ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V 90. letu starosti se je od nas poslovila mama, babica, prababica in tašča

ŠTEFANIЈA LONČAR

iz Zaloga pri Cerkljah

Ob njenem slovesu se iskreno iz vsega srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, za stiske rok, izrečena sožalja, darovane sveče in svete maše. Zahvala g. župniku Jerneju Marenku, pogrebniku Jeriču in pevcem za res lepo opravljen pogrebni obred. Zahvaljujemo se kolektivu DSO Taber, kjer so zadnja leta lepo skrbeli zanjo.

Iskreno hvala vsem, ki ste jo imeli radi, jo obiskovali in nazadnje pospremili na njeni zadnji zemeljski poti.

Žalujoči vsi njeni
Zalog pri Cerkljah, april 2023

*Si kot sonce življenja sijal,
za vse svoje ljubezen razdal,
odslej boš kot zvezda svetleča,
naj ti v nebesih dana bo sreča.*

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, atija, ata in starega ata

STANISLAVA SELANA

iz Adergasa

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, besede tolažbe, darovane sveče, svete maše in darove za cerkev. Hvala pevcem za prepevanje, vsem duhovnikom za lepo sveto mašo in pogrebni službi za organizacijo pogreba. Hvala vsem, ki ste se od njega poslovili in ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsa toplina njegovega srca bo ostala vedno z nami.

Žalujoči vsi njegovi

*Tiho zdaj si odšla,
kot lepa misel, ki mine
in nam pusti le spomine ...*

ZAHVALA

V 94. letu starosti se je za vedno poslovila naša draga mama, babica, prababica in tašča

MIRJANA VUKANAC

iz Kranja

Iskreno in iz srca se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, družbi Partner PE Optimist Kranj in znancem za izrečena pisna in ustna sožalja, podarjeno cvetje in druge darove. Posebno zahvalo smo dolžni njeni osebnim zdravnicam in medicinski sestri iz ZD Kranj in zaposlenim Doma upokojencev Kranj za spoštljiv odnos in njihovo nesebično pomoč in požrtvovalnost. Za izkazano spoštovanje in pomoč se zahvaljujemo ZB za vrednote NOB Kranj, Društvu upokojencev Kranj in praporščakom. Zahvaljujemo pa se tudi pogrebnima službama Komunale Kranj in družbe Pogrebnik Dvorje PE Šutna za organizacijo in lepo izvedbo pogrebne slovesnosti, govorniku za ganljiv poslovilni govor, pevcem in glasbeniku za čutno petje in glasbo ter cvetličarjem, ki so za slovo od naše mame pripravile tako lepe cvetlične aranžmaje.

Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in jo boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njeni

*Ostalo grenko je spoznanje,
to je resnica, niso sanje,
da te nazaj več ne bo,
ker si za vedno vzel slovo.
Dobrota tvojega srca
nikdar ne bo pozabljena.*

V SPOMIN

Mineva 15 let, odkar se je 7. maja 2008 za vedno poslovil

ANTON KLEMENČIČ

iz Kranja

Veselo s teboj sem živela, žalost ne mine, ker te več ni, ostali so spomini, z mano potuješ vse dni. Pomlad je prišla, vse cveti, ptički so veseli, a tebe več pri meni ni.

Hvala vsem, ki ga obiščete in mu podarite svečko.

Žalujoča žena Marinka

Ko se dobijo nekdanji sošolci slikopleskarji

Na Šmarjetni gori so se srečali sošolci iz generacije, ki je leta 1968 zaključila poklicno šolo za slikopleskarje in črkoslikarje v Kranju.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Da je srečanje predzadnji petek v aprilu potekalo na Šmarjetni gori, ni naključje. »Šola je bila v tistih časih tudi ob sobotah in mi, ki smo bili iz oddaljenejših krajev in smo bivali v internatu v gradu Khislstein, smo imeli prakso v soboto popoldne, prost dan je bila le nedelja. In nedelje so bile nekaj posebnega, če je le bilo lepo vreme, smo šli na sprehod na Šmarjetno goro,« se spominja Anton Černič iz Metlike, v zadnjih letih gonilna sila pri pripravi srečanj nekdanjih sošolcev, pred leti pa je v sodelovanju z Gorenjskim muzejem tudi že pripravil razstavo o čarih slikarskega poklica.

Sošolci iz »generacije 68« so tokrat obujali spomine ob 55-letnici svojega zaključka poklicne šole za slikopleskarje in črkoslikarje v Kranju. Na srečanje jih je kljub visoki starosti 92 let v spremstvu žene Marte prišel pozdravit tudi edini še živeči učitelj praktičnega pouka Štefan Jerala iz Križ pri Trzišču, pridružila se jim je tudi Marija Vobovnik, žena sicer že pokojnega ravnatelja šole Draga Vobovnika in v tistih časih prav tako zaposlena na šoli.

V živahnem pogovoru so se spomnili na sošolce, ki so leta 1965 v prvi letnik poklicne šole prišli iz različnih

Udeleženci srečanja: (prva vrsta) Ivan Derganc (Češča vas, Novo mesto), učitelj Štefan Jerala (Križe pri Trzišču), Anton Černič (Metlika); (v ozadju z leve) Vilijem Poljšak (Vipava), Franc Križman (Pšata, Ljubljana), Janez Koselj (Jesenice), Ciril Kenda (Tolmin), Ivan Čerin (Železniki), Vili Ferjan (Lavrica, Ljubljana), Brane Tasev (Ljubljana), Remigio Grižančič (Koper); manjka Franc Markovec (Duplje) / Foto: arhiv Antona Černiča

slovenskih krajev. »Vpisalo se nas je v za današnji čas skoraj neverjetnem številu, saj nas je bilo v treh prvih razredih kar 73 dijakov. Večina je tri leta kasneje uspešno končala šolanje in tudi dobila zaposlitev. Nekateri med nami smo pozneje tudi odprli obrt,« pove Anton Černič in doda, da je bilo na srečanju šest takih slikopleskarjev, od katerih imajo kar štiri v svojih otrocih, trije v sinovih in eden v hčerki, svoje naslednike.

V 55 letih so doslej imeli šest srečanj, žal je na vsakem srečanju udeležencev manj. Tokrat jih je bilo na

Šmarjetni gori dvanaest, na srečanje pa so povabili tudi žene. Od vseh dijakov iz generacije je 25 že pokojnih.

Obudili so tudi spomin na učitelje. Kot pove Černič, so vsem, kot je bil takrat red, rekli tovariš in tovarišica. Prvi ravnatelj je bil Rudi Triler, zamenjal ga je Drago Vobovnik, ki jih je poučeval tudi ekonomiko podjetij, Olga Triler jih je poučevala matematiko, slovenščino pa Zlata Volarič, ki je bila slovenska pesnica, pisateljica in tudi ilustratorka. Maruša Egart jih je poučevala tehnologijo materialov, tehnično risanje pa znani slikar Marjan Belec, kot že omenjeno, sta za pouk prakse skrbela Štefan Jerala in nekaj časa Franc Juvan. »Stanovali in spali smo na železnih pogradih v gradu Khislstein. Bilo pa je tudi veliko vozačev iz bližnje okolice. Sostanovalci v gradu smo

bili bolj povezani med seboj, kajti skupaj smo bili praktično cele dneve.«

Zbrane je v dobro voljo spravila anekdota o tem, kako so na stadionu v Stražišču igrali nogomet – eni strani tisti, ki so trenirali v raznih klubih, in na drugi tisti, ki so občasno igrali nogomet. »Izgubili smo z 29 proti 0, pa še nismo odigrali predvidene uro dolge tekme.« Ob tokratni obletnici so od svojega vratarja izvedeli, da so ga nasprotniki podkupili in je zato dobil toliko golov. »Povedano v šali, saj smo bili v resnici toliko slabši,« dodaja Anton.

Po petih urah prijetnega druženja so se s težkim srcem poslovili in si zaželeli veliko zdravja in da se še večkrat srečajo. Tovarišu Štefanu Jeralu pa so obljubili, da mu pridejo na dom čestitat ob njegovi stoletnici.

Na Koroški Beli se spet kadi

URŠKA PETERNEL

Koroška Bela – Na kopišču za Štefelinovo novino nad Koroško Belo je konec aprila znova zagorela oglarska kopa. Prizadevni člani Kulturnega društva (KD) Možnar so jo postavili tudi letos in začeli kuhati oglje na tradicionalen način. Kopa od začetka tedna počiva in se ohlaja, na kopišču pa bo ponovno veselo v soboto, 13. maja, ko bodo letošnjo kopo »rofkali«, kar pomeni trgali oziroma podirali. Vabijo vse, ki bi si radi ogledali starodaven način pridobivanja oglja, da jih obiščejo.

V KD Možnar so s tradicijo oglarstva od lanskega leta vpisani tudi v register nesnovne kulturne dediščine.

Oglje kuhajo izključno z namenom ohranjanja znanja in železarske tradicije, ki je v jeseniški občini izjemno bogata. Dvakrat jim je s taljenjem železove rude v vetrni peči tudi uspelo pridobiti volka, to je železo. Kuhanje oglja predstavljajo tudi po šolah in vrtcih, leta 2019 so skuhalo kopo iz bezgovega lesa in oglje podarili šolam in vrtcem za ustvarjanje pri likovnem pouku.

V društvu tradicijo prižigavanja kope in prikaz kuhanja oglja na tradicionalen način ohranjajo od leta 2012. Društvo je bilo sicer ustanovljeno leta 2002 in združuje ljubitelje krajevine zgodovine in običajev. Ohranjajo tudi tradicijo streljanja z možnarji za veliko noč in prvi maj.

Člani Kulturnega društva Možnar so tudi letos postavili oglarsko kopo. / Foto: Nik Bertonec

Teden Rdečega križa

Kranj – Od 8. do 15. maja je že tradicionalno Teden Rdečega križa, letos pod sloganom Vse, kar delamo, delamo iz srca – kot neposreden odgovor te humanitarne organizacije na aktualne lokalne in globalne razmere. Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Kranj bo v Tednu Rdečega križa ponudilo spletne predstavitve delovanja defibrilatorja, v ponedeljek popoldne in sredo dopoldne bo zbiralna akcija poletnih oblačil (na Gregorčičevi 10 v Kranju), obakrat bodo tudi delili humanitarno pomoč. V sredo bodo na sedežu Območnega združenja Kranj od 8. do 10. ure brezplačno merili krvni talk, holesterol in sladkor ter kostno gostoto, v živo prikazali delovanje defibrilatorja, isti dan popoldne bo na igrišču OŠ Davorina Jenka Cerklje Dan za krepitev zdravja.

Komorni zbor De profundis Kranj v Radovljici

Radovljica – Koncert vokalne glasbe z naslovom Hrepenenje bo v nedeljo, 7. maja, ob 19. uri gostila Baročna dvorana Radovljiške graščine. Prislunhili boste lahko Komornemu zboru De profundis Kranj z zborovodkinjo Branko Potočnik Krajnik. Večer bo minil v navdihujoči poeziji v uglasbitvah slovenskih skladateljev Brine Jež Brezavšček, Uršule Jašovec, Katarine Pustinek Rakar, Alda Kumarja, Igorja Štuheca, Sama Vremšaka in Mateja Kastelica. Vstopnine ni.

NA GLAS

aforizem

Neverjetno, kako globoko se da pogledati že v nulatri štamperli.

Milan Fridauer - Fredi

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno, popoldne bo predvsem v hribovitem svetu nastala kopasta oblačnost, proti večeru bo možna kakšna ploha. Jutri in v nedeljo bo dopoldne večinoma sončno, popoldne pa spremenljivo oblačno, nastajale bodo krajevne plohe in posamezne nevihte.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
4/23 °C	7/23 °C	7/23 °C

